

8322-K ✓

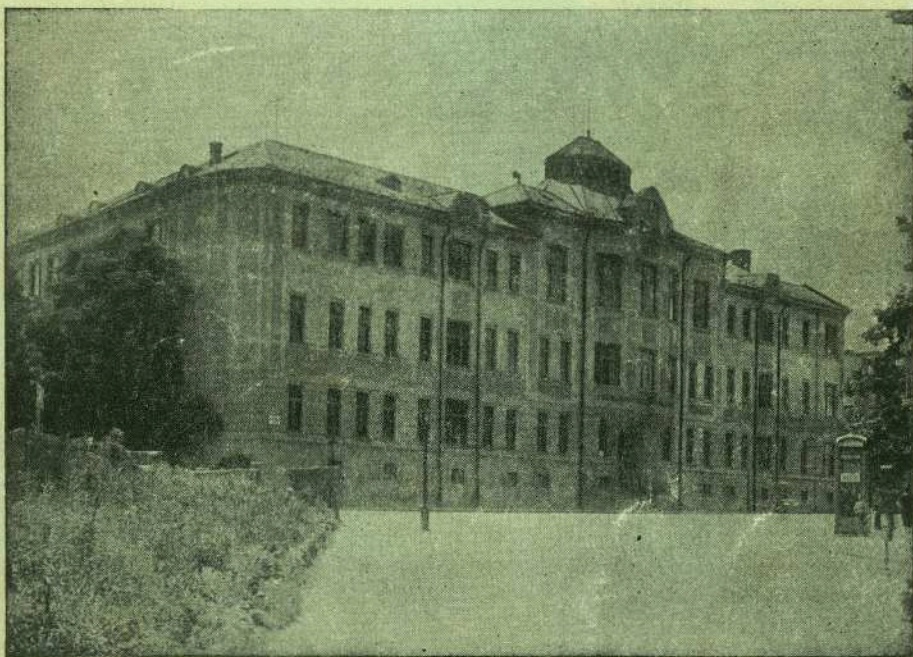
**A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE**

AZ 1937-38. ISKOLAI ÉVRŐL.

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 69. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI-FRANK ANTAL DR.
TANÜGYI FŐTANÁCSOS,
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA.

B U D A P E S T, 1938.

Kiadja az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.
Telefon : 1-534-85.

1983 JUN 2 11

178-K

A BUDAPESTI I. KERÜLETI
MAGY. KIR. ÁLLAMI NÉPISKOLAI
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1937-38. ISKOLAI ÉVRŐL.

AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 69. ÉVÉBEN

KÖZZÉTETTE:

PADÁNYI-FRANK ANTAL DR.
TANÜGYI FŐTANÁCSOS,
AZ INTÉZET IGAZGATÓJA.

30374

B U D A P E S T, 1938.

Kiadja az intézet igazgatósága: Budapest, I., Fery Oszkár-utca 40. szám.

Telefon : 1-534-85.

Az intézet multja.

Az intézet első hajléka a Vérmező keleti oldalán, az I. ker., Attila-utca 97—99. számú ház, melyben az iskola megnyílt és 1869—71-ig működött. A második otthona 1871—74-ig a Várban, az I. ker., Országház-u. 14. számú ház. A harmadik ház, melyet már a Polgári Iskolai Tanítóképző-intézettel együtt használtunk, 1874—83-ig az új pénzügyminisztérium Országház-utcai északi sarkán állott. Ebben azonban már nem fért el az internátus. Erre a célra 1878—84-ig az Alsó bástya 4. számú villa szolgált. Az intézet negyedik otthona a Polgári Iskolai Tanítóképzővel közösen használt, I., Győri-út 13. számú nagy épület Győri-út 11. és 15. számú szárnya volt. Ebben 1883-tól 1911-ig, kezdetben együtt, majd 1904-től a Polgári Iskolai Tanítóképzőtől különválva volt az intézet és internátus elhelyezve. Az épületet most a Testnevelési Főiskola foglalja el. Intézetünk ötödik hajléka az I. ker., Fery Oszkár-u. 40. számú saját háza. Az intézet régi épületeinek rajzai és fényképei az intézet folyosóján láthatók. 1920. július elején a Lenin-fiúk szállták meg az intézetet, akik július 22-re virradó éjjel az intézet pincéjében megölték Fery Oszkár csendőraltábornagyot, Borhy Sándor és Menkhina János csendőralezredeseket. A rémes tett helyén az intézet, a ház falán pedig a m. kir. csendőrség helyezett el márványtáblát, mely a vértanúk emlékét örökíti meg. 1934-ben az intézet első emeletén hősi emlékművet állítottunk fel.

Az intézet külsejét a Fery Oszkár-utca felől a borító lapon látható fénykép mutatja.

Az intézet tanártestülete. A) Igazgatók: Schwicker János 1869—1870. Kozma József 1870—1873. Gyertyánffy István 1873—1898. Kiss Áron 1898—1904. Baló József dr. 1904—1916. Quint József 1916—1929. — B) Tanárok: Amberg József 1891—1898. Angyal Dezső 1888—1891. Arányi Lajos 1880—1884. Ábrahám Sándor 1900—1901. Baló Gyula dr. 1884—1885. Baló József dr. 1893—1904. Bartalus István 1869—1889. Bárány Gyula 1875—1879. Cserven Flóris dr. 1875—1876. Csukás Zoltán 1929—1930. Drozdy Gyula (gyak. isk.) 1918—1933. Farkas Sándor 1896—1907. Fekete József 1919—1921. Girókuti Ferenc 1874—1884. Greguss Pál dr. 1918—1921. Győri Tibor dr. 1904—1905. Hanzély Béla dr. 1900—1904. Heller Ágoston 1875—1876. Herrmann Antal dr. 1883—1891. Hetey Gábor 1870—1873. Hodossy Béla 1888—1889. Horvay Ede 1891—1926. Hrabetz Nándor 1910—1921. Izák János 1881—1882. Király Pál 1880—1893. Kiss Áron dr. 1875—1898. Kiss József 1922—1925. Klaudy Gyula (vitéz Komárnoky) 1918—1924. Kmetykó János óraadó 1917—1926. Koch Ferenc dr. 1898—

1899. Kohányi Károly 1884—1886. Kovács Andor 1904—1907. Kovács János dr. 1880—1894. Kovács Sándor (gyak. isk.) 1877—1894. Kozocsa Tivadar 1875—1895. Kristofcsák Lajos (gyak. isk.) 1924. Kun Alajos (gyak. isk.) 1879—1914. Lados József 1919—1920. Lázár Gyula dr. 1876—1877. Lechnitzky Gyula 1914—1921. Ligárt Mihály (gyak. isk.) 1914—1923. Lovcsányi Gyula 1879—1894. Maszák Hugó 1870—1871. Menich Antal 1881—1882. Mészáros Jenő 1907—1912. Miklós Gergely 1894—1916. Molnár Oszkár 1919—1920. Nagy F. Károly 1888—1905. Németh Sándor 1919—1936. Oheroly János 1871—1907. Quint József 1906—1916. Papp György 1919—1923. Pavetics Mihály dr. 1870—1889. Radnai Oszkár dr. 1905—1920. Rákóczy István 1882—1887. Reissig Adolf óraadó 1905—1910. Rilk József 1869—1873. Rohn József 1879—1889. Roth Vilmos (Radó) (gyak. isk.) 1870—1874. Rösler Béla 1920. Rucsinszky Lajos 1887—1891. Snasel Ferenc 1891—1922. Stepankó Albert 1917—1921. Suppán Vilmos 1880—1884. Szabó Gábor 1886—1993. Szarka Lajos 1919—1923. Szenté József 1869—1870. Szémán István dr. 1924—1925. Sztás János (gyak. isk.) 1874—1877. Szmétana József 1919—1921. Szöllősy Lajos 1872—1875. Sztankó Béla 1887—1920. Ulm László 1919—1920. Ürmös Péter óraadó 1910—1911. Vadász Zoltán 1925—1927. Weber Ede 1875—1885. Zigány Zoltán 1889—1891. — C) Intézetünkben eddig 1765 tanító végzett.

Az intézet volt igazgatói és tanárai közül irodalmi munkásságukkal kitűntek.*

1. IGAZGATÓK: *Schwicker János*: tankönyvírás; *Gyertyánffy István*: polgári iskolai és tanítóképző-intézeti tankönyvek, a Néptanítók Lapjának huzamosabb ideig szerkesztője, számos pedagógiai könyv és cikk, a tanítóképzőkre, a Paedagogiumra, az Országos Tanszer-múzeum szervezésére vonatkozó munkák; *Kiss Áron*: népiskolai, polgári iskolai és tanítóképző-intézeti tankönyvek, számos pedagógiai cikk, értekezés, tanulmány, gyermekjátékok gyűjteménye, a Polgári Iskolai Közlöny szerkesztője; *Baló József dr.*: polgári iskolai földrajz, tanítóképzői szervezettan, irodalomtörténeti és gyermeklélektani tanulmányok; *Quint József*: tanítóképzői tankönyvek, népiskolai vezérkönyvek, a népiskolai tanításra vonatkozó cikkek, értekezések.

2. TANÁROK: *Amberg József*: a számtantanítás körébe vágó cikkek; *Angyal Dezső*: a gazdaságtan tanításáról szóló cikkek; *Arányi Lajos*: Vajdahunyad restaurációjára vonatkozó tanulmányok, az életmentés körébe vágó cikkek; *Bartalus István*: zeneművek, zenei történeti tanulmányok, népiskolai, polgári iskolai és tanítóképzői tankönyvek, zenei szépirodalmi munkák, népdalgyűjtemények, zenemű-átiratok; *Bárany Gyula*: tanítóképzői földrajz, a földrajz tanításával foglalkozó cikkek; *Drozdy Gyula*: népiskolai tankönyvek és vezérkönyvek, módszertani cikkek, a Néptanítók Lapjának szerkesztője; *Farkas Sándor*: tanítóképzői történelem, irodalmi tanulmányok, a Magyar Tanítóképző-szerkesztője; *Fekete József*: tanulmányok gróf Széchenyi Istvánról,

* A fenti felsorolás nem kimerítő, inkább csak a testület munkásságának irányát jelöli meg.

a népművelésre vonatkozó cikkek; *Girókuti Ferenc*: a gazdaságtan tanítására vonatkozó cikkek, a tanszermúzeum és az iskolai takarékpénztárak ügyében írt tanulmányok; *Greguss Pál dr.*: természettudományi (biológiai) művek; *Heller Agoston*: fizikai tankönyvek, tanulmányok a fizika köréből; *Herrmann Antal*: német nyelvi tankönyvek, etnográfiai és etnológiai tanulmányok, az Etnográfia és az Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn szerkesztője; *Hetyey Gábor*: gyermekköltemények, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Hodossy Béla*: tanítóképző énektankönyvek, ének- és dalgyűjtemények, protestáns zenei lap szerkesztője; *Horvay Ede*: tanítóképzői német nyelvi tankönyvek; *Király Pál*: magyar nyelvi tankönyvek, a Földrajzi Közlemények francia nyelvű kivonatainak szerkesztője, Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben c. mű belső munkatársa, Emery és Reclus műveinek fordítója, a magyar rovásírás kutatója; *Kiss József*: a tanítóképzői mennyiségtan tanítása körébe vágó cikkek, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Klaudy (vitéz Komárnoky) Gyula*: tanulmányok a rajztanítás köréből; *Kovács János dr.*: tanítóképzői fizika és kémia, a Felső Nép- és Polgáriiskolai Közlöny szerkesztője; *Kun Alajos*: gyermekjáték-könyv; *Kozocsa Tivadar*: természetrajzi tankönyvek, tanulmányok és értekezések a természetrajz tanítására, a méhészet és selyemhernyó-tenyésztésre, a tanszermúzeumra és a tanügyi kiállításokra vonatkozólag; *Lázár Gyula dr.*: történelmi tankönyvek és tanulmányok; *Lechnitzky Gyula*: pedagógiai tanulmányok; *Ligárt Mihály*: vezérkönyv a magyar nyelv népiskolai tanításához; *Lovcsányi Gyula*: polgári iskolai történelmi tankönyvek, földrajzi és történelmi tanulmányok, módszertani értekezések; *Maszák Hugó*: munkálatok a népiskolai rajztanítás köréből; *Menich Antal*: zeneelméleti tankönyvek; *Mészáros Jenő*: irodalmi tanulmányok; *Miklós Gergely*: polgári iskolai és tanítóképzői természetrajz és csillagászat, földrajzi és természettudományi cikkek, iskolaszervezettani értekezések; *Molnár Oszkár*: neveléstudományi könyvek, a Magyar Tanítóképző szerkesztője; *Németh Sándor*: tanítóképzői magyar nyelvi tankönyvek, a népművelésre és a tanítási módszerre vonatkozó cikkek; *Oheroly János*: a tornatanítás kézikönyve, a testnevelés tanítása körébe vágó cikkek; *Radnai Oszkár dr.*: irodalmi és művészeti értekezések; *Rill József*: a Paedagogiai Szemle szerkesztője; *Rohn József*: földrajzi értekezések, a Tanítói Árvaházra vonatkozó cikkek; *Roth (Radó) Vilmos*: népiskolai olvasókönyvek, neveléstani tanulmányok; *Snasel Ferenc*: a gazdaságtan tanításával foglalkozó tanulmányok; *Stepankó Albert*: a tornatanítás vezérkönyve; *Suppán Vilmos*: mértani kézikönyvek, tanulmányok az iparosoktatás, a szám- és mértanttanítás, az iskolai egészségügy, a háziipar és a kézügyesség köréből; *Szente József*: népiskolai természetrajz és számtankönyv, a számtantanítás és a természettudományok körébe vágó tanulmányok; *Sztankó Béla*: népiskolai, polgári iskolai és tanítóképzői tan- és vezérkönyvek, tanulmányok a magyar nyelv és az énektanítás köréből; *Vadász Zoltán*: népiskolai tan- és vezérkönyvek, módszertani cikkek; *Weber Ede*: az iskolai egészségügy és az iparosoktatás körébe vágó tanulmányok.

Intézetünkkel kapcsolatos intézmények. 1. Intézetünk 1930-ig az összes tanítóképző-intézeti tanárjelöltek (férfiak) gyakorlóiskolája. Az-

óta a tanítóképző-intézeti zene- és rajztanárjelöltek gyakorlóiskolája. 1928. óta intézetünk igazgatója egyúttal igazgatója az Apponyi-kolégium budapesti tagozatának is. 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr intézetünkben sok országos jellegű tanítói továbbképző tanfolyamot, egy 4 napos tanfelügyelői szakértekezlet és 7 szakértekezletet a tanítóképző-intézeti tanárok részére rendezett. — 3. Intézetünkben a következő intézmények alakultak: 1927-ben cserkészcsapat (és ezen belül cserkészapród-raj), 1928-ban a Budapesti Tanítóképző-intézeti Iskolatársak Egyesülete, 1924-ben a Wesselényi sportkör, 1930-ban az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület (a gyakorlóiskolában), 1935-ben a Szívtestőrség és Szívőárda (a gyakorlóiskolában).

Búcsú nyugalomba vonuló kartársunktól.

Ismét egy iskolai esztendőnek a végét ünnepeljük hálaadással és örömmel, hogy minden különösebb viszontagság és baj nélkül tudással jobban meggyarapodott, képzetesebb, a tanítói hivatás iránt erősebb ifjúságot bocsáthattunk ki intézetünk falai közül. Itt állanak fiatal tanítójelölteink, hogy egy hét múlva oklevéllel a kezükben vágjanak neki a reményteljes jövőnek, amely ha nem is a legbiztatóbb, de a reményt nem zárja el a boldogulás elől, amelyet előbb-utóbb mindenki elér, ha küzd, fárad és érzi, hogy reá egy szent hivatás betöltése vár. Itt csoportosulnak előttünk még az alsóbb évfolyamok tagjai, várva a boldog felszabadulást a fárasztó osztályvizsgák után, hogy megkezdhessék a hosszú vakációt, mehessenek az örömtől repeső szülőkhöz, hozzátartozókhoz, kik hálát adnak a jó Istennek — egy részük itt megjelenve velünk együtt, hogy a fiatalok egy évvel ismét közelebb vannak a célhoz és ha még vissza is kell jönniök egy—két—három—négy évre, de ezek az évek is hamar elmúlnak és jöhet a reményteljes, szép élet, a boldogabb jövő. És itt vagyunk mi is, ifjabb, öregebb és öregedő tanárok, hogy megindultan szemléljük az aratás ünnepét, amely után elkövetkezik nekünk is a szokásos és megérdemelt nagyszüneti pihenés, hogy megújultan és frissen lássunk majd ismét szeptemberben a magvetéshez, a további nemes munkához, melyet együttesen, kart-karba öltve végeztünk és folytatjuk ezután is szeretettel, megértéssel. Még aratunk, még nem pihenünk és már is az új munka felé tekint a szemünk, elborultan, kissé könnyesen, mert egyik legkiválóbb munkatársunk hiányozni fog soraink közül. Nevét nem is emlegetem, érdemeit nem szépítem, mert ezzel csak fájdalmasabbá teszem a búcsúzás perceit. De aki most távozik közülünk, hogy a jövő év magvetésében már ne vehessen részt velünk, az annyit talán megenged nekünk, hogy ünnepélyesebb formában, a tanévvégi szent takarulás idején búcsúzhassunk és emlékezhessünk.

A jövő évben, 1939. november 30-án lesz csak hatvan éves legbecsültebb, legszeretetre méltóbb kartársunk és szolgálati idejének, a kötelező 35 évnek mégis a végére ért már, mert 24 éves korában kezdhetette meg szép és nemes munkáját, a magyar tanítóképzést.

24 év a nekikészülés munkája, 35 év a tanárkodásé. Az ehhez való erőt a jó Isten nem egyformán méri ki és bizony-bizony a legtöbb pedagóguson meglátszik az 59 tavasznak mohája, ha már az 59. évig eljutottak. De a mi ünnepelt kartársunkon alig fogott valamit is az idő örlő foga és ha tudjuk is, hogy ideje letelt és el kell vonulnia, hogy jöhessenek a fiatalok, szinte nem akarjuk hinni ezt, hiszen telve van erővel, lendülettel, könnyedséggel, rugalmassággal. Honnan nőtt ki ez az ideális fizikumú emberpéldánya tanári társadalmunknak? Fővárosunk határában. A nagyatya Budán kincstári tanácsos. Két fiának a legkitünőbb nevelést és iskolázást biztosítja. Elvégzik mindketten a jogi tanfolyamot. Az idősebbik a diplomáciai pályára készül és eljut a bécsi keleti akadémiára. Gyönyörű jövő áll előtte, ha a hatalom szolgálatában marad, hisz már 1848 elején Konstantinápolyban jut hivatalba. De a márciusi napok már őt is itthon találják és a szabadságharc külügyminisztériumának lesz elnöki titkára; majd a külföldön szolgálja hazáját, hogy mint bujdosó magyar emigráns a nagyhírű angol Times-nek legyen a tudósítója és csakhamar Garibaldinak szicíliai expedíciójában vitéz dandárparancsnoka. A kiegyezés után hazajön, országgyűlési képviselő lesz és előkelő szerepet tölt be a magyar társadalomban. A másik fiúnak, nyugalomba vonuló kartársunk atyjának a pályája már nem lesz ilyen változatos. Nem is lehet, hiszen ő a fiatalabb. Még alig 15 éves, mikor kitör a szabadságharc és beáll a honvédekhez. A váci csatában, 1849-ben fején hatalmas kardvágás éri, de kiheveri a bajt. A félelmes sebhely állandó figyelmeztetője később a boldog családi életet élő apa négy fiának, köztük a mi kedves barátunknak, hogy a hazáért nemcsak szólamokkal lehet harcolni. A 48-as hős apa később Újpestre kerül. Itt születik meg 1879-ben ünnepelt kartársunk, de elemi iskolai tanulmányait részben már ismét Budapesten végzi. A Váci-utcai elemi iskola után beiratják a Barcsay-utcai gimnáziumba. Korán elveszíti a nagyrabecsült édesatyját, majd hamarosan a hőn szeretett édesanyját is. A korán árvaságra jutott gyermek taníttatása így megnehezült. Olyan pályát kellett választani, ahol számíthatott az állam támogatására. A gimnázium négy osztályának elvégzése után ösztöndíjas tanulóul való felvételét kérte valamelyik állami tanítóképzőintézet első évfolyamába. Így jutott el tanártársunk az addig előtte teljesen ismeretlen Znióváraljára, a festői Turócmegye ama kicsi városába, ahol egykor Pázmány Péter működött mint turóci prépost. A tanítóképző abban a régi, átalakított kolostorépületben volt, amelyben Pázmány Péter is lakott turóci prépostsága korában. A négyévi znióváraljai tanulás döntötte el az ifjú sorsát nemcsak azáltal, hogy itt nevelődött már fiatalon kiváló pedagógussá, hanem itt ismerkedett meg egy katonaeorvos leányával, jövőendő hitvestársával. A magyar és német nyelvű elemi iskolákra kitünően képesített okleveles tanítónak könnyű volt most már mint fővárosi lakosnak eljutnia a Pedagógiumba, melynek elvégzése után a budapesti tudományegyetemen elnyerte a tanítóképzőintézeti tanári képesítést a természettudományi és mennyiségtani szakcsoporton. Még meg sem volt az oklevél és a fiatal tanár már megbízást kapott 1903. április 13-án a székelykeresztúri áll. tanítóképzőintézethez.

Életének legboldogabb időszaka talán az a 16 hónap volt, amit 1903-tól 1904. szeptemberéig az ifjú tanár itten töltött. A boldogságot nemcsak az jelentette, hogy itt kezdhette meg tanári tevékenységét, de itt alapíthatta meg családi tűzhelyét is. Itt született meg legidősebb fia, Zoltán és magyart szerető lelke itt tanulmányozhatta a legősbibb magyar fajtát, a székely vért. Jósága — mely egyik legfőbb alapvonása természetének, — egy alkalommal különösképpen nyilvánult itt meg. Panaszra jött be hozzá őszi almaéréskor egy gyümölcsöskert tulajdonosa, hogy a tanítónövendékek a legszorosabb örködés ellenére is dézsmálják a kertjét. A fiatal tanár megkérdezte, hogy nem adná-e neki bérbe a gyümölcsöst, hogy megszabaduljon mindenféle őrzési gondtól?... A tulajdonos erre szívesen vállalkozott; a jószerű tanár pedig a kertet átengedte a tanítványoknak, hisz a bérbevétellel az volt a célja, hogy a szegény diákokat egy kis almaszürethez juttassa.

A székelykeresztúri boldog hónapokat felváltotta egy áthelyezés, mely 1904. őszén a somogymegyei Csurgóra szolt. Amilyen boldogan folytatódott itt a Székelykeresztúron indult szép élet, olyan gyorsan fordult keserűen bánatosra. A kis Zoltán fiút két kis öccse követte, Gyula és László. De a szeretett hitvest egy orvul fellépő influenza kiszakította a boldog kis családi körből. Másodszor jutott árvaságra szeretett kartársunk alig öt éves eszményi házaseset után. Az Ő árvasága nagyobb volt mint a három kisdédé; hiszen ők olyan picikék voltak, hogy még át sem érezhették, mit jelent az anyanélküliség. Aztán nekik megmaradtak a gondos znióváraljai nagyszülők. Mert talán mondanom sem kell, hogy a porig sújtott férj és apa Csurgóról való elhelyezését kérte. — 1909 őszén már ott tanított, ahol tizenegy évvel annakelőtte még maga is tanítónövendék volt. 1910-ben az intézetet Stubnyafüldőre helyezték át. Így vált lehetővé, hogy a három apró gyermek felett ott lebeghetett állandóan a nagyanyai kéz és noha a gyermekek nevelését az atya irányította és vezette, a szépen fejlődő fiúcskák életében jótekonan érvényesülhetett a nagymama révén a női kezek munkája is. De a szerető férj bánatát nem enyhítette semmi. Bevonult ez a bánat örökre a tiszta, becsületes férji szívbe. Mint ahogy állítólag a gyöngykagyló belsejében valami külső erőszak nyomán indul meg a drágagyöngy fejlődése, úgy növelte meg a bánat kartársunk szívében azt, ami már úgyis megvolt benne és ami legszebb éke mindenkinek, de különösebben a tanári lelkületnek: a jóságos szeretetet. — Ez nem engedékenységből, elnézésből, kedvezések adásában nyilvánult meg, tehát azon a módon ahogyan a legtöbb ember nyújtja a szeretetet, hogy helyébe elvárja aztán hasonlóképpen a szeretetet vagy legalább is a hangos hálálkodást érte. — Az Ő szeretete valami magasztos és rendkívüli volt, amit átszótt a felfokozott köteleességérzet: rendkívüli módon eleget tenni mindenfajta kötelezettségnek. Minél tökéletesebbé lenni, minél nagyobb tudás megszerzésével. Nem azért, hogy annak eredményeként újabb diplomákkal, címekkel is kifejezésre juttassuk a tudás-többletet, hanem hogy annak megszerzésével minél többet adhassunk abból a növendékseregnek és a három gyermeknek. Adni belőle türelemmel és szeliden; megnyugodva tudomásul venni ha minden erőfeszítés elle-

nére is csak részben sikerült ez és még akkor sem veszítve el a türelmet és önuralmat, ha megismételten is csak részlegesen mutatkozott az eredmény vagy esetleg az el is maradt. Ez az a krisztusi szeretet, mely pedagógussá teszi azt is, aki esetleg nem is tudja mi az a pedagógia és amelynek híján a pedagógiát kitünően értő és ismerő egyének soha valódi pedagógusokká nem lesznek. A felfokozott tudás lelkes továbbadása, önzetlen nyújtása és a fiatal lelkek csendesén, minden zaj nélkül való jobbítása fáradhatatlan igyekezettel, lett együttesen az a szeretet, melyet a bánat némává, csendessé, de annál rokonszenvesebbé tett.

És a régi bánat mellé jöttek az újabbak. Kitört a világháború. A csak nyolc hetes póttartalékosi kiképzésben részesült 35 éves tanárból lett a legjobb katoná. — A reája bízott legénységnek olyan lelkiismeretes gondozója, mint volt az iskolában diákjainak. — A kezdet kezdetén kétszer egymásután kapott vitézségi érmet, amikor az ilyesminek a kiérdeklése rendkívüli teljesítmény volt. Példaadó itt is, a hadi fronton. Életét nem féltette. Ott látta mindig maga előtt az édesanya fejébét, nagybátyját Garibaldi mellett, a vörösingesek között. — 1915 tavaszán egy közelharcban leütik puskatussal és az orosz ellenség fogságába esik. Ez volt az újabb bánat. Elszakították a hazai rögtől, a három drága fiúgyermektől. Elvitték Szibériába, onnan Permbe, az Ural nyugati lejtőjére, a Kama balpartjára. Ott ette a hadifogság száraz kenyerét, ahol egykor ringott a magyar népnek ugor-korabeli bölcsője. Jóságát, fegyelmességét még az ellenség is megérezte és reá bízta az egyik fakitermelő munkásosztag vezetését. Németbirodalmi hadifoglyok jelentkeztek nála, hogy Őt szemelték ki parancsnokuknak; rendelkezék velük életre-halálra, hogy csapatban szökhessenek; vezesse őket, követik. Felvilágosította a németeket, hogy tömegben a szökés lehetetlen; azt csak kettesben-hármasban lehet megkísérelni. Azután Krasznonfimszk, Cserdin, Werchnia Mulljba vitték. Hősi jóságát, nagy előrelátását mi sem bizonyítja ékeesebben mint az, hogy mikor megkíséreli először a szökést, — Ázsia felé, Vladivosztnak tart, noha fogolytábora még Európában fekszik, ha az mindjárt tövében is van az Uralnak. Persze hogy elfogják. Nem sikerül a második szökés, mikor a Kaspi-tó irányában Perzsia felé igyekszik. Nekivág egy társával az Északi-Jeges-tengernek. Archangelszkban sikerül még egy utasszállító hajóra is a felszállás. Már túl vannak a Fehér-tengeren és csak Kola-félsziget tundraín kell magukat átküzdeniök. Már majdnem a határon vannak, mikor fogságba kerülnek. A határőrök el sem akarják hinni, hogy menekülő hadifoglyok; vakmerő kémeknek nézik őket és mikor kiderül, hogy nem azok, a határőrző parancsnok Istent kísértő vállalkozásnak mondja ezt a kísérletet. Hisz száz emberből ha egy-kettőnek sikerül a tundrákon átvergődni. Miért ne lennének mi ketten azok, kiknek ez sikerül — volt a bátor válasz és filozófikus megnyilatkozása vállalkozó hősiüknek? Negyedszer azután a harc vonal irányában megkísérelt menekülés sikerült. 1917 karácsonyára hazaérkezett. Elképzelhető a boldog viszontlátás öröme. — És nem kartársunkon múlt, hogy újból ki nem ment a frontra. Szükség volt Reá az iskolájában. De alig kezdte meg a békés munkát, jött az összeomlás.

A Felvidéket megszálló ellenség felszólította, hogy maradjon az időközben Znióvárjáról Stubnyafüldőre áthelyezett tanítóképző intézetben. Visszautasította az ajánlatot, mire internálták. Kieszközlte azonban a kiutasítást. Minden felszerelés, podgyász nélkül mehetett a kis négytagú család át a határon Kiskúnfélegyházára, hol a vörös fergeteg elvonulása után három évet töltött el kartársunk. Fiai főiskolai tanulmányaik kezdetén állottak; kérte tehát Budapestre helyezését. Így került 1922-ben a VI. ker.-i áll. tanítónőképzőintézetbe tanárnak. Most már jóban-rosszban együtt voltak a fiúk 1922 óta Budapesten a szeretett atyával, aki az egyikből tanárt, másikkól mérnököt és a harmadikból orvost nevelt a magyar hazának.

1925 óta tisztelhetjük intézetünk tanárai sorában. A férfikor nyugalmasabb és tevékenyebb éveit itt peregnék le az idők homokóráján. Irodalmi munkásságot is folytat, amellyel két szakjában: a természettanban és mennyiségtanban alkot maradandókat. Itt is a régi, fáradhatatlan, buzgó és áldottszívű tanár, ki egész délutánokat tölt el szertárában, hogy a másnapi fizikai órák kísérleteit a lehető legtökéletesebben bemutathassa. Nemcsak tanára, de megértő barátja az ifjúságnak. Olyan — ha nem olyanabb — mint volt régen, Székelykeresztúron, Csurgón, Znión. Hogy milyen volt, tudja az itt összeseregülő fiatalság, de talán legjobban én magam, kinek az a szerencsés osztályrész jutott az életből, hogy két éven át tanítványa, 13 éven át kartársa lehettem az ünnepelt férfiúnak. Nem tudom eldönteni hol láttam jobbnak, önzetlenebbnek és példának: Csurgón mint tanítvány, vagy itt mint kartárs. Nagyon jól és élesen emlékezem tanulóéveimre. Elöttem van első osztályos tanítónőm képe, sok mozdulata, kifejező arcvonásai és innen kezdve végig minden tanítóm, tanárom, sok tanulótlársam és tanártársam arca. Elég jó emberismerőnek is tartom magam és mikor I. éves kis tanítónövendék lettem, már nekem is megfordult a fejemben, hogy egykor, ha tanítóember leszek, kihez szeretnék hasonlítani, ki testesíti meg előttem a jó tanítót és nevelőt? Szemlémmel csak akkor voltam megelégedve, mikor III. éves koromban Székelykeresztúrról új tanár toppant be hozzánk, Csurgóra. Néhány óra és már tudtuk mindnyájan, kit kapunk az új emberben. — A diákok keresnek minden tanárjuknak valamiféle megrövidített nevet. Nem mindig gúnynev az és ha nem is az, a hangsúlyban is benne van, mennyi önkéntes tisztelet és szeretet kapcsolódik ahhoz a névhez. Nekünk az új matematika és fizika-kémia-tanárunk az »Öreg« volt, pedig mindössze csak 25 év volt mögötte. Lestük minden szavát, mozdulatát az iskolán kívül is és minden tetteiből csak tanultunk, jobbakká váltunk. De nem merem folytatni a visszaemlékezéseket, mert azok kifogyhatatlanul áradnának belőlem, hiszen a legbecsületesebb és szeretett tanáromról emlékezném meg, Akit azt hiszem a mi ifjúságunk és tanárkarunk most is úgy becsül, mint egykor én, a kis diák éppen 34 évvel ezelőtt. És amit most mondtam, az nem ünnepi túlcsoordulás, egy utolsó udvariassági aktus, üres szóvirág. Távol állott tőlem az ilyesmi mindig és ezt is részben ünnepelt tanáromnak köszönhetem, mert az önértet, nyíltság és a becsületesség kialakítására mindig nagy gondja volt tanításai közben. De nehéz nem dicsérni azt, ki a dicséretet olyan

nagyon megérdemli. De nem szabad, mert az ünnepelt ezt nem engedi. Azonban közlőnknek, a Magyar Tanítóképző-nek rövid összefoglalását az ünnepeltről talán idézhetem mégis: A természet-tan és mennyiségtan művészi tökéletességű tanításának egyik legkiválóbb képviselője volt. Ritka szociális érzéssel megáldott tanár, ki-nek minden tevékenységét a közösség érdeke irányította. Iskolai könyvei a logikai szabatosság mintaképei.

Igen tisztelt ünneplők — én azt hiszem, hogy felesleges is ezekhez a szavakhoz többet hozzátenni. Talán csak annyit, hogy boldogok vagyunk mi tanítványok, hogy egy ilyen szellemtől kaptunk útavalót és boldogok vagyunk, hogy ezt a tökéletes szellemiséget továbbadhatjuk. És szomorúak vagyunk, hogy egy ilyen drága kartárstól el kell válnunk. De tudjuk, hogy a nyugalom évei nem jelentik a tétlen szemlélődést és az évek morzsolását. A »ritka szociális érzéssel megáldott« tanártól ezekben a forrongó időkben még nagy munkásságot várunk. Ezért nem pihenést kívánunk, hanem munkát. Mert az a munka, amihez kartársunk fog, az nemcsak munka, de értékes munka és most ebből kell még sok a földre sújtott hazának és a magyaroknak. Édesítse ezt a munkát a tanítványok, kartársak, a három fiúnak és két kicsi unokának kiapadhatatlan szeretete, tisztelete és hálája. Isten éltesse az Ünnepet soká!

Mesterházy Jenő.

HORVÁTH ISTVÁN

Mélyen tisztelt Gyászoló Közönség! Búcsúzni jöttünk Horváth Istvántól, intézetünk szakaltisztjétől, a hűséges munka egyik jellegzetes képviselőjétől. A Szent Benedek-rend ezt írta zászlajára: Imádkozzál és dolgozzál! Horváth István, bár nem tartozott e rendhez, imádkozott és dolgozott. Dolgozott ott, ahová a nemzet állította. És dolgozott úgy, hogy munkája sok tekintetben mintául szolgálhat. Mintaszerű volt a feltétlen megbízhatósága. Olyan hűséggel őrizte az állam vagyonát, mintha a saját vagyona lett volna. Ez különösen nagy érték, ha összehasonlítjuk azzal az egészségtelen felfogással, amely az állam vagyonának megóvásából nem csinál magának lelkiismereti kérdést. Nemcsak a meglévő vagyont őrizte, hanem a javítások alkalmával is rendkívül nagy gondossággal járt el. Arra törekedett, hogy minél kisebb költséggel minél jobb karban tarthassuk az intézetet. Érték csábítások is, Horváth István azonban mindig szilárdan megállt a becsület útján. Mindig azt a mesterembert ajánlotta a figyelmembe, aki a legbecsületesebben dolgozott.

Bárhol volt szükség rendkívüli munkára, Horváth István mindig helytállott. Nemcsak parancsolt az alárendelteknek, hanem minden munkát maga is megfogott. Nem kímélte magát. Nem ő volt a hivatalos fűtő, de a fűtés minden gondja egyúttal az övé is volt. Nagyon sokszor sokkal korábban kelt fel, mint amennyire azt az ő munkája megkívánta volna. Szabadságát is mindig úgy vette igénybe, hogy az intézeti munka minél gondosabb lehessen. Sokszor nem is vette teljesen igénybe kicsiny szabadságát.

Az ókorban kevésre becsülték a testi munkást. Krisztus emelte fel a testi munka értékét. Így Krisztus nyomán járunk, amikor Horváth Istvánban a testi munkást megbecsüljük. Horváth István munkája azonban nemcsak testi munka volt, hanem lényeges részben szellemi munka is. Nemcsak végrehajtotta a kapott rendelkezéseket, hanem maga is állandóan gondolkozott a tennivalókon.

A háború egyik vitéz katonája költözött el benne. Vitéz volt a külső ellenséggel szemben, de bátor volt a belső ellenséggel szemben is. Amikor a terroristák intézetünkől kiköltözködtek, azt mondták, hogyha még egyszer kommunizmus lesz, a nemzeti érzelmű Horváth Istvánt fogják legelőször felakasztani. Sok minden mellett az intézeti zászlót is segített menteni. A megboldogult Quint Józsefnek segített abban, hogy a nemzeti zászlót egy farakásba elrejtse.

Hovatovább terjed az az egészséges gondolat, hogy nem az a lényeg, hogy valaki szelemi vagy testi munkás-e, hanem az, hogy munkáját becsületesen végezze el. Ez sokszor csak szólam, az a tény azonban, hogy mi most idejöttünk, hogy Horváth István munkája mellett vallomást tegyünk, a munka elismerése mellett való cselekvés.

Te, az intézet Pista bácsija! Isten és a nemzet ítélőszéke előtt nyugodtan megállhatsz. Hivatásodat egész emberként töltötted be.

Horváth István! Isten veled!

Növendékeink lelki fejlődése a Szent István-emlékévben.

(Részletek az igazgató évvégi beszédéből.)

Ezt az iskolai évet Szent István szellemében indítottuk meg. Megnyitó beszédemben főként Szent István intelmeivel foglalkoztam. Felhívtam a figyelmet arra, hogy ebben az évben elsősorban az intelmek szellemében törekedjünk magunkat tökéletesíteni, az intelmek szellemében törekedjünk hivatásos tanítókká lenni. Évközben többször emlékeztettem az ifjúságot arra, hogy ebben a szellemben törekedjék önmagát nevelni.

Ebben az évben kettős szent év van. Most volt az Eucharisztikus Világkongresszus. Erre is előkészítettük növendékeinket. Hogy ez az előkészület minél sikeresebb legyen, az őszi lelkigyakorlatok (csendes napok) után arra kértem az ifjúságot, hogy naponta (sőt lehetőleg többször), ha valamely cselekvés előtt állanak, vessék fel magukban a következő kérdést: Mit tenne Krisztus az én helyemben?

A Szent István-emlékévre és az Eucharisztikus Világkongresszusra való előkészület szervesen kapcsolódott. Mindegyik nemzeti és krisztusi úton járt. Évvégén arra kértem növendékeinket, számoljanak be, mennyire sikerült ez az előkészület, mennyit fejlődtek ebben az iskolai évben. Az idő rövidsége miatt csak — az V.-évesek írásából való — néhány szemelvényre szorítkozhatom. Ezeket Szent István szellemében állítottam össze.

A dolgozatok bevezető gondolataiból. A. szerint: »Hogy a tökéletesség felé való haladásom minél sikeresebb legyen, minden hónapban egy intelmet tanulmányoztam. Nem annyira az intelmet tanulmányoztam, mint inkább magamat az intellemtől értelme szellemében.« B. szerint: »Igazgató úr évnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a Szent István-év bizonyos kötelességeket is ró minden emberre. Nemcsak ünnepelnünk kell, hanem át is kell alakulnunk, a nagy király szellemében kell cselekednünk.« — C. szerint: »Én is igyekeztem életem folyását ez intelmek szerint úgy irányítani, hogy általuk különb lehessenek. Eleinte nem nagyon ment. Jobb volt intelmek nélkül. Hála az Istennek, nem tartott sokáig ez az átmeneti gyengeségem. Előjött a jobbik »én«-em. Győzött a józan belátás.«

Első intelme. A. szerint: »Az első hónapban az első intelme szellemében azt vizsgáltam: milyen vagyok a vallásos élet kérdésében? Nem volt nehéz megállapítanom, hogy itt rendben vagyok.« — B. szerint: »A hittant mindig megtanultam. A vallás terén nagy küzdelmeim voltak, de Istenhez hű maradtam.« — C. szerint: »Örömmel vezettettem szívgyárdát, s ott úgy cselekedtem, hogy az a gyermekek előtt példa legyen, s arra törekedtem, hogy én is segítsen lelküknek olyan kialakítását, hogy azok Szent István intelmeinek befogadására alkalmasak legyenek. Nem kényszerből tettem, mert a vezetést önként vállaltam el. Társaim megválasztottak a Jézus Szíve Szövetségben az V. évfolyam vezetőjének. Iparkodtam úgy élni, hogy az tisztségemhez méltó legyen.« — D. szerint: »Szent István intelmeiben az első helyre a példát tette. Erre törekedtem én is egész évben, t. i., hogy magam is példásan cselekedjem, mert a szabályokhoz való ragaszkodást és azok megtartását csak akkor fogják a rábízottak igazán követni, ha elsősorban magam is cselekszem. Pl.: reggel mindig elsőnek ugrottam ki az ágyból, de nem is kellett egyszer sem szólnom senkinek, hogy keljen ki az ágyból.« — E. szerint: »Mint szívgyárda- és cserkészapródvezető arra törekedtem, hogy valóban példát mutathassak. Igyekeztem a hitigazságok szerint élni és cselekedni.«

Második intelme. A. szerint: »A gyenge egyháznak légy őrzője.« Hitünk érdekében anyagi áldozatot kell hoznunk. Ezt az áldozatot meghoztam akkor, amikor a hitterjesztés érdekében havonta 10 fillért fizettem, meghoztam akkor, amikor a szívgyárda csoportomnak többször kifizettem a Jézus Szíve Hírnöke c. lapot, mert ők nem tudták kifizetni.« — B. szerint: »Egy alkalommal egyik társam arra kért, segítsen neki harmóniumot vinni. Sietős dolgom volt, s ezzel érvelve nem segítettem. Pedig ha akartam volna, segíthettem volna. Utána eszembe jutott Igazgató úr gyakran hangoztatott kérdése: »Mit tenne Krisztus az én helyemben?« — Nemsokára ugyanilyen alkalom kínálkozott. Örömmel segítettem.« — C. szerint: »Szent István második intelme a cselekvő szeretetről szól. Ezen a téren, ami az anyagi segítséget jelenti, nem sok eredményt tudok felmutatni, mert én is szegény fiú vagyok és szintén segítségre szorulok. Mivel anyagilag nem tudtam segíteni senkin, segítettem avval, amivel tudtam: munkámmal, eszemmel, stb. Az intézetben is mindig segédkeztem, és a közös munkából sohasem vontam ki magamat. Én nem azért segítettem, hogy az Igazgató úr, vagy a tanár urak megdícsérjenek. Önzetlenül dolgoz-

tam, mert az intézet érdeke lebegett előttem és jól esett egy kicsit dolgozni. Ezekért a kis segítségeimért sohasem kaptam dícséretet, vagy jutalmat, és mégis dolgoztam. Azt hiszem, ezzel is jó példával állhattam alsóbb-éves társaim előtt, hogy nem a dícséretért kell dolgozni, és nemcsak akkor, ha látják.»

Harmadik intelem. A. szerint: »Ebben az évben elértem azt, hogy feljebbvalóimnak minden gondolkodás nélkül engedelmeskedem. Rossz szokásom volt ugyanis, hogy a parancsot rendszerint csak hosszas megfontolás után teljesítettem.« — B. szerint: »Az öt év alatt egyszer sem fordult elő, hogy engedély nélkül moziba mentem volna. Éreztem, hogy csak úgy boldogulok, ha magamat a szabályokhoz tartom, mert hiszen a szabályok érettem vannak. Az öt év alatt nem mulasztottam egyszer sem.«

Negyedik intelem. A. szerint: »A negyedik intelem értelmében a hűség, a serénység, a bizalom stb. kérdésében elértem céloimat. A munkát ezelőtt nem mindig szerettem, de kifejlesztettem magamban a munkaszeretet csíráját. Tanulni sem szerettem. De 2 évvel ezelőtt megbuktam és azóta kisebb tehetségemet szorgalommal pótoltam, és így a közepes tanulók közé kerültem.« — B. szerint: »Mindig igyekeztem hűségemmel és serénységemmel az intézet ékessége lenni. Ugy érzem, október óta eredményes volt igyekezetem. Pusztán tehetséggel jeles bizonyítványt elérni nem lehet. Ahhoz még ép annyi szorgalomnak kell járulnia, mint amennyire a leggyengébbnek van szüksége.« Az ügyek békés elintézése, a szelídség az én Achilles-sarkam. Ezen a téren kell még fejlődnöm.« — C. szerint: »Harag és gyűlölség nélkül uralkodjál rajtuk« — mondja Szent István. Felügyelői megbízatásomban igyekeztem eljárni, harag és gyűlölség nélkül, de azért szigorúan. Ezt pedig helyes ítélettel, igazságossággal érhettem el. Mindíg helyes ítéletre törekedtem, s ha fölindult voltam, nem ítéltem mindjárt, vártam, mérlegettem a dolgokat, meghallgattam a bajbajutottakat. Most látom csak, mennyi alkalom, milyen nagy szerencse egy ilyen megbízatás«. — D. a gyermekekben látja a vitélő rendet: »Nagyon szerettem a gyermekek között tartózkodni. Mégpedig nemcsak a két »jólfésült« gyakorlóban, hanem főképen Szalatsy tanár úr szegény gyermekei között. Pedig bevallom, nem valami jó érzéssel mentem ide első hospitálásomkor. De annál nagyobb szeretettel később, mikor ráészméltem arra, hogy ezeknek nagyobb szeretetre, melegségre, közvetlenségre van szükségük, mint a többi gyermeknek. Így értem el azt, hogy nemcsak én öveztem őket szeretettel, hanem ők is törekedtek viszonzószereetni engem.« — E. szerint: »Mikor tavaly Igazgató úr Szent István intelmei szellemében indította el az iskolai évet, arra gondoltam, hogy ezt minden tanítónak különösképp meg kell szívlelnie, mert ő gyermekbirodalmában olyan, mint a király. Egy ilyen kis királyságot jól eligazítani nem is könnyű dolog.« — F. szerint: »Bizalomról is beszél ez a negyedik intelem. Ennek érdekében arra törekedtem, hogy tanáraimmal szemben bizalommal viselkedjek, és hogy a gyakorlósok bizalmát is megnyerjem. Ez sikerült is. Különösen az alsó gyakorlósok körében.«

Ötödik intelem. A. szerint: »Az ötödik intelem szellemében óriás lépésben haladtam előre a helyes ítéletalkotás terén. Egész a meg-

bukásomig, ha rossz jegyet kaptam, mindig a tanáraink voltak a »hibásak«, és mindig ők voltak az »igazságtalanok«, sohasem én, Ebben az évben annyira haladtam előre ezen a téren, hogy sohasem volt magamban »panasz« a tanár urak ellen. Ha valamire figyelmeztettek, örömmel köszöntem meg, és arra törekedtem, hogy abba a hibába többet ne essem. Kár, hogy az életben nem lesznek mellettem a tanár urak, akik atyai jó szóval figyelmeztetnének, és nem csapnának le mindjárt vasmarkukkal, mint az élet emberei.« — B. szerint: »Mielőtt ítéletet mondtam volna, kerestem a lélektani indítékokat. Ezen az alapon találtam megnyugvást abban a büntetésben, amelyet a tanári testület rám mért.«

Hatodik intelem. A szerint: »Vendégfogadás. Ennek udvarias megtételére többször nyílt alkalmam. Pl. mikor a nyíregyházi tanítónövendékek itt voltak, mikor vendég került az asztalomhoz vagy a kultúrestre.« — B. szerint: »A vendégszerető magyar tulajdonság bennem is megvan. Szeretem a vendéget. Örömmel és szívesen beszélgetek el velük, ha nem kell tanulnom. Télen sokszor nem vettem jó néven, ha vendégek jöttek, mivel csak egy szobánk van, és így nem tudtam tanulni. Jó idő esetén azonban elbúcsúztam a vendégektől, és kimentem a rétre tanulni.«

Hetedik intelem. A. szerint: »A barát megválasztására nagy gondot fordítottam. Tapasztalathból tudom, hogy a barátnak milyen vonzóereje van. Engem is követésre buzdít. T. B.-t IV. évest választottam barátomnak. Azt hiszem, nem fogok csalódní benne.« — B. szerint: »Sajnos, a jóbarát után való törekvésem kudarcba fulladt.«

Nyolcadik intelem: A szerint: »Nemcsak magyarnak érzem és valom magam, hanem arra is törekszem, hogy ez külsőleg, cselekedetekben is kifejezésre jusson. Legnagyobb haladást a magyarosság terén a magyar táncban és a magyar zenében értem el. A csárdást lelkesen táncolom, de a jazz még mindig viaskodik velem. Az év elején a cigányzene és a jazz közötti arány 50 : 50-hez volt. Ma már 70 : 50-hez a cigányzene javára. Remélem most már gyorsabban fog menni a 100-ra való kikerekítés.« — B. szerint: »Igyekeztem magamban kifejleszteni azt a készséget, hogy az értékes magyar hagyományokat kövessék.«

Kilencedik intelem. A szerint: »Ez az intelem az imádság gyakorlásáról szól. Reggeli és esti imámon kívül is gyakran mondok egy-egy fohászt.« — B. szerint: »Nem imádkoztam volna lélekből, ha nem lett volna lelkiismeretem nyugodt. Nem beszélhettem volna a szív-
gárda ülésein Isten-szeretetről, ha magam nem törekedtem volna arra, hogy Istennek kedves gyermeke legyek. Hogy munkámnak mi volt az eredménye, azt a főtisztelendő úr, de talán méginkább a gyermekek és a gyermekek szülei bizonyítják. Ha szív-
gárda volt, mindenki örült. Mindenki előre készült a nagy eseményre. Ha elmaradt, sokan sírva kérték, (E. Mária és mások), hogy beszéljek a főtisztelendő úrral, hogy legyen gyűlés. Az édesanyák közül többen mondták nekem, (bár akkor még nem tudták, hogy én vagyok a vezető), hogy leányaiuk mennyire jobban szeretnek a Szív-
gárda üléseire járni, mint a mult évben.«

Tizedik intelem. A. szerint: »Az utolsó intelem a jóságos cselekedetekről szól. Erről nem beszélek, hiszen az Igazgató úr és a tanárurak cselekedeteim révén is ismernek. Az iskolai életem megegyezett az otthoni, a társaságbeli stb. életemmel is. Az iskolában nem voltam más, mint másutt.« — B. szerint: »Úgy érzem, hogy gyermekszeretettel és is jócselekedetet végeztem az »Intelmek« szellemében.«

A dolgozatok befejező gondolataiból: Egyik növendék így fejezi be írását: »És most, amikor már itt állok a tanítói pálya küszöbén, önkénytelenül is átvonul lelki szemem előtt egy képsorozat, az itt eltöltött öt esztendő. Mennyi hibával, mennyi gyarlósággal jöttem én ide ebbe az intézetbe, és most ezek nagyrésztől, talán majdnem mindegyikétől megszabadulva távozom. Mindezt a tanártestület önfeláldozó tevékenységének köszönhetem.« — B. szerint: »Most majd csak az intézetet hagyom el, de nem fogom abbahagyni sajátmagam fejlesztését, hanem megyek »A jobb és nemesb lelkek útján.«

Azután áttértem a jutalmazások ügyére. Méltattam azok érdemeit, akik a jutalmakat adták, és ismertettem azok munkásságát, akik a jutalmakat kapták. Beszédem végén az alsóbbéveseket buzdítottam a jutalmazottak példájának követésére.

I.

Az iskolai év története.

Az elmúlt iskolai évben az egyes tantárgyak felügyelete céljából az érdekelt szaktanárok óráit látogatták: Krywald Ottó dr. érseki főbiztos (róm. kat. hittan), Kmetykó János és Misángyi Ottó dr. főiskolai tan. (testnevelés), Lux Gyula dr. c. igazgató (kisebbségi német és tót tanfolyam) és Undi Mária tanár (gyakorlóiskolai női kézimunka).

Intézetünk tanári testületéből a következők kaptak megbízást tanulmányi felügyeletre: Padányi-Frank Antal dr., Éber Rezső, Jaloveczky Péter, Lux Gyula dr., Mesterházy Jenő, Kishonti Barna, Prochaska Ferenc dr., Tscheik Ernő és Váradi József. Általános tanulmányi felügyeletre is: Padányi-Frank Antal dr., Éber Rezső, Jaloveczky Péter, Prochaska Ferenc dr. és Váradi József.

A Kormányzó Úr Öföméltósága a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr előterjesztésére intézetünk igazgatóját tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki és egyúttal júl. 1-i hatállyal kinevezte az V. fizetési osztályba. Ugyanakkor az intézet két tanárát, Lux Gyula dr.-t és Tscheik Ernőt igazgatói címmel tüntette ki. — A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr az intézetnek azóta elhunyt altisztjét 1937. július 1-i hatállyal az állami szakaltisztek sorába léptette elő.

A tanári testületben az 1937/38. iskolai év folyamán meglehetősen sok személyi változás történt. A V. K. M. az elmúlt iskolai év végén egyéves német nyelvi tanítói továbbképző tanfolyamot szervezett, amelynek vezetésével Lux Gyula dr. c. igazgatót bízta meg. Óráinak ellátására Kelemen József dr. okl. tanítóképző-intézeti tanárt, szegedi polgári iskolai óradíjas helyettes tanárt osztotta be intéze-

tünkbe. — Strecke Ernő hittanárt felettes hatósága az Eucharisztikus Világkongresszus Előkészítő Bizottságába rendelte be. Helyét Vajda János hittanár foglalta el, akiben a tanári testület egyik volt tagját és az ifjúság szerető támogatóját üdvözölte. Az iskolai év végén búcsúztunk el az intézet egyik igen érdemes tanárától, Éber Rezső c. igazgatótól, aki 35 évi szolgálat után 1938. július elsejével nyugalomba vonult. (A záróünnepélyen elhangzott búcsúzó beszédet értesítünk elején közöljük.) Éber Rezső helyébe szeptember 1-i hatállyal a vallás és közoktatásügyi Miniszter úr Csada Imre dr. c. igazgatót, a cinkotai áll. tanítónőképző-intézet tanárát osztotta be intézetünkbe.

Az intézeti személyzet létszámában annyi változás állt be, hogy Kanizsai József II. o. altiszt helyét Csikós Nagy Lajos kiségitő szolgálta el.

Az iskolai év végén rövid betegeskedés után Horváth István szakaltisztet, az intézetnek 1912. óta szolgáló vezető altisztjét, a halál elragadta. Temetésén az intézet tanári kara és ifjúsága szép számban képviseltette magát, a gyászszertartás után pedig Padányi-Frank Antal dr. igazgató mondott végbúcsút, melyet értesítünk elején egész terjedelmében közlünk.

A növendékek szülei részére tartott értekezletet vesélyeztetett anyanyelvünk szépségeinek megvédésére használtuk fel. Az értekezleten Vincze Sándor tanár Nyelvünk védelme címmel adott elő. — A gyakorlóiskolai szülői értekezleteket ebben az évben is felhasználtuk növendékeink gyakorlati kiképzése érdekében. Ugyanezzel a céllal a IV.-éves növendékek ez évben is tartottak előadást egy-egy népművelési kérdéssről. A magyar ruha viselése érdekében tavaly megindított mozgalmunkat ebben az évben erősíteni igyekeztünk. Örömmel láttuk, hogy mind több és több tanárnak és növendéknek van már magyar szabású ruhája.

E helyen emlékezünk meg intézetünk egyik derék növendékének sikeréről, amellyel a magyar diákok nyelvvédő pályázatán szerepelt. Hegyes Zoltán V.-éves növendékünk dolgozatát a bíráló bizottság elismerő oklevéllel tüntette ki. Ez a sikeres szereplés is azt bizonyítja, hogy az ifjúság lelkében sikerült a magyar nyelv szeretetének tüzét lángallobbantatnunk.

Végül örömmel és hálával kell megemlékeznünk arról, hogy ebben az iskolai évben növendékeink nagy számban részesültek tanulmányi segélyben és ösztöndíjban. A köztisztviselők gyermekei részére létesített ösztöndíjból évi 60—60 P tanulmányi segélyt kapott Deák Tibor V.-éves és Mitró László IV.-éves növendékünk. A tehetséges és szegény tanulók részére létesített Horthy Miklós-ösztöndíjből három növendékünk részesült egyenkint 200 P ösztöndíjban: Károly Sándor IV., Kovács Zoltán III. és Turcsányi Emil II.-éves növ.

1. Hatóságok.

Tanulmányi tekintetben az iskola a vallás- és közoktatásügyi miniszter vezetése alatt áll.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter :

Gróf Teleki Pál dr.

Államtitkár :

Zsindely Ferenc dr.

Helyettes államtitkár :

Báró Wlassics Gyula dr.

A tanítóképző-intézeti ügyosztály főnöke: Kósa Kálmán dr., miniszteri osztályfőnök.

A budapesti tankerület kir. főigazgatója: Pintér Jenő dr., c. egyetemi nyilv. rendes tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

2. Tanári testület.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított ?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ebben az intézetben			
1	Padányi-Frank Antal dr.	Pedagógia, filozófia szakos, igazgató, tanügyifőtanácsos.	27	19	Tanítói hivatás órája I. 1; IV. 1; V. 1.	3	Az intézet szellemi, anyagi ügyeinek és internátusának vezetője. Az Apponyi Kollégium budapesti tagozatának igazgatója. Az Angolkisasszonyok budapesti r. k. tanítónőképző-intézet képesítővizsgálatának min. biztosa. Tanulmányi felügyelő. Körzeti iskolafelügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40. sz.
2	Budaváry László	Gyakorlóiskolai tanítói okl., gyak. isk. tan.	28	3	A Gyakorlóiskola III.-IV. osztályát vezette, résztvevett a tanítónővendékek gyak. kiképzésében.	30	Lakik: III., Bécsi-út 88. I. ép. fdszt. 14.
3	Éber Rezső	Fizika, kémia, mennyiségtan szakos, c. igazgató.	35	13	Mennyiségtan III. 2; IV. 2; V. 2. Természettan III. 3; IV. 5. Gyakorlati kiképzés V. 1.	15	A fizikai szertár öre. Tanulmányi felügyelő. A Ranolder-intézet róm. kat. tanítónőképző-intézet képesítővizsgálatának miniszteri biztosa. Lakik: XIV., Mexikói-út 16.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ebben az intézetben			
4	Ferenczi István	Gyakorlóiskolai tanítói okl., gyakorlóiskolai tan.	31	4 $\frac{1}{2}$	A Gyakorlóiskola I-II. osztályát vezette, résztvevett a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: VI., Székely Bertalan-út 23. III. 1.
5	Frigyes Béla	Természetrájt, kémia, fizika szakos, rendes tanár,	19	9	Mennyiségtan I. 3; II. 3. Tanítási gyakorlat IV. 2; V. 3. Közgazdaságtan V. 2. Lélektan III. 3. Egészségtan V. 1. Szépírást I. 1.	18	A cserkészcsapat parancsnoka. Lakik: I., Fery Oszkár-u. 55. I. 20.
6	Garamvölgyi Ervin	Testnevelő tanári okl., óradijas helyettes tanár.	2	2	Testnevelés I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Játék I. 2; V. 1. Tanítói hivatás órá II. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	15	II. oszt. főnöke. A Sportkör tanárelnöke. A testnevelési szertár öre. Internátusi felügyelő tanár. Lakik: I., Fery O.-u. 40.
7	Gárdonyi József dr.	Gazdasági tanár.	25	2	Gazdaságtan I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2.	8	A gazdasági szertár öre. Lakik: V., Nádor-u. 34.
8	Hüttl Ármin	Lelkeszi és tanítói okl., vallástanárr.	33	25	Ág. h. ev. hittan I. 1; II. 1; IV. 1.	3	Lakik: I., Verbőczy-u. 28.
9	Jaloveczky Péter	Természetrájt, kémia, fizika szakos, c. igazgató.	32	19	Természetrájt II. 4; III. 4; IV. 4. Tanítói hivatás órája III. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	14	A III. osztály főnöke. A természetrájt, ásvány-vegytani szertár öre. Igazgatóhelyettes. Tanulmányi felügyelő. A Szent Orsolya-rend róm. kat. tanítónőképző-intézet képesítővizsgálatainak miniszteri biztosa. Lakik: XI., Schweidel-u. 24.
10	Kelemen József dr.	Magyar, német szakos, óradijas helyettes tanár.	4	1	Német I. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Kisebbségi német I. 2; III. 2; IV. 2; V. 2.	16	Az I. osztály főnöke. A német szertár öre. Az Egyéves németnyelvi tanítói továbbképző tanfolyamon a magyar irodalomtörténet előadója, a férfighallgatók internátusának felügyelője, a tanfolyam jegyzője. Lakik: I., Nagyenyed-utca 5.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított ?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ebben az intézetben			
11	Kishonti Barna	Ének és zene szakos rendes tanár.	21	19	Ének I. 3; II. 3; III. 1; IV. 1; V. 1. Zene I. 1; II. 1; III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyh. IV. 1; V. 1. Karének I-V. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	18	A zenei szertár és könyvtár őre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Fery Oszkár-u. 48.
12	Lux Gyula dr.	Magyar, német szakos, c. igazgató.	27	10	Szabadságon.		Az Egyéves német nyelvi tanítói továbbképző tanfolyam vezetője. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Orbánhegyi-út 13/a.
13	Mesterházy Jenő	Történelem, magyar, földrajz szakos, rendes tanár.	25	19 ^{1/2}	Történelem I. 2; II. 2; III. 2; IV. 4. Alkotmánytan V. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	15	A IV. osztály főnöke. A történelmi szertár és könyvtár őre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Királyhágó-tér 9.
14	Nagy Ferenc	Magyar, történelem, földrajz szakos, rendes tanár.	28	26	Magyar nyelv I. 4; II. 3; III. 3; IV. 2; V. 4. Gyakorlati kiképzés V. 1.	17	Lakik: I., Böszörményi-út 17/c.
15	Prochaska Ferenc dr.	Földrajz, magyar, történelem szakos, okleveles közgazda, rendes tanár.	19	9	Földrajz I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2. Tanítási gyakorlat V. 3. Német nyelv II. 2. Kisebbs. német II. 2.	15	Az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület tanárnője. A földrajzi szertár és könyvtár őre. Tanulmányi felügyelő. Salvator-intézet róm. kat. tanítónőképző-intézet képe-sítővizsgálatain kormányképviselő. Lakik: I., Csörsz-u. 9.
16	Szabó Béla	Földrajz, természetrajz, kémia szakos, rendes tanár.	7	7	Kémia I. 4. Testtan II. 2. Zene I. 1; II. 1; III. 1; IV. 2; V. 2. Prot. egyházi ének III. 1; IV. 1; V. 1. R. k. egyházi ének III. 1. Zenekar I-V. 1.	18	Köztartásvezető. Lakik: I., Fery Oszkár-utca 40.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított ?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ebben az intézetben			
17	Szalatsy Richárd	Pedagógia, filozófia, gyak. iskolai tanítói okl., gyakorlóiskolai tan.	32	11	A gyakorlóiskola V—VIII. osztályát vezette, résztvett a tanítónövendékek gyakorlati kiképzésében.	30	Lakik: XI., Tétényi-út 19.
18	Szelényi Dezső	Magyar, német szakos, rendes tanár.	25	14	Irodai teendőket végez.	30	Lakik: I., Szent János-tér 2.
19	Tóth Ernő	Lelkész és vallás tanári okl., vallások-tató.	6	3	Ref. hittan I. 1; II. 1; III. 1; IV. 1; V. 2. Ref. hittan a gyakorlóiskolában I—IV. 1; V—VIII. 1.	8	Lakik: Csillaghegy, Vörösmarty-u. 3.
20	Tscheik Ernő	Rajz és kézimunka szakos, c. igazgató.	31	19	Rajz I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Kézimunka I. 2; II. 2; III. 1. Gyakorlati kiképzés V. 1.	16	Az V. osztály főnöke. A Segítő Egyesület tanárelnöke. A rajz és kézimunka szertár őre. Tanulmányi felügyelő. Lakik: I., Böszörményi-út 8.
21	Vajda János	Hittanári okl., rendes hittanár.	7	6	Hittan I. 2; II. 2; III. 2; IV. 2; V. 2. Gyakorlóiskolai hittan I—VIII. 6. Exhortáció I—V. 2.	18	A Jézus Szíve Ifj. Szövetség és a gyakorlóiskolai Szivgárda igazgatója. Lakik: I., Márványutca 48.
22	Várad József	Filozófia, pedagógia szakos rendes tanár.	24	17	Neveléstan IV. 4. Iskolaszervezet V. 2. Pedagógiai gyak. V. 1. Tanítási gyakorlat IV. 2; V. 6.	15	A pedagógiai szertár őre. Az önképzőkör felső tagozatának tanárelnöke. Körzeti iskolafelügyelő. Tanulmányi felügyelő. A Szent Lujza-intézet róm. kat. óvónőkép-ző képesítővizsgálatának elnöke, a soproni Szent Orsolya-intézet róm. kat. tanítónőkép-ző-intézet képesítő-vizsgálatain kormányképviselő. Lakik: I., Németvölgyi-út 8.

Sorszám	N É V	Képesítés és az alkalmazás minősége	Szolgálati év		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
			Összesen	Ebben az intézetben			
23	Vincze Sándor	Történelem, magyar szakos, helyettes tanár.	5 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{1}{2}$	Magyar I. 4; II. 3; III. 3; IV. 2. Neveléstörténelem V.3.	15	A magyar szertár és könyvtár őre. Az önképzőkör alsó tagozatának tanárelnöke. A kultúresték rendezője. Internátusi felügyelő tanár. Lakik: I., Fery Csár-utca 40.
24	Vujicsics Dusan	Lelkeszi okl. óraadó hitokt.	—	2	Gör. kel. hittan IV. 1.	1	Lakik: Pomáz. (Pest vm.)
25	Ruttkay Miklós dr.	Hittanári okl. óraadó hitokt.	15	11	Gör. kat. hittan II. és IV. 1.	1	Lakik: VIII., Damjanich-utca 14.
26	Kiss Mária	Munkamester-női okl., gyak. isk. óraadó tanítónő.	4	4	Női kézimunka a gyakorlatiskola III-IV. 1.	1	Lakik: I., Társ-u. 6.
27	Kriska Irén	Tanítónői okl., gyak. isk. óraadó hitoktató.	3	3	Ág. h. ev. hittan a gyakorlatiskolában	1	Lakik: II., Ostrom-31.
28	Lesták Emma	Magyar, latin szakos, óraadó tanár.	3	3	Kisebbségi tót nyelv I-V. 4.	4	Lakik: Pestszentimre, Petőfi-u. 70

Leventefőoktatók: **vitéz Tahy Géza**, **Scholz Brunó dr.** és **Tóth Ervin**. Oktatták a leventéket a II. oszt. 2, III. oszt. 2, IV. oszt. 2, V. o. 1, összesen heti 7 órában.

Intézeti orvos: **Sarady Elemér dr.** belgyógyász szakorvos, ideg- és elmeorvos, egyetemi tanársegéd.

Irodába beosztva: **Divald Irén** polg. isk. rendes tanár.

Intézeti számvivő: **Papp Antal dr.** számtiszt.

A tanári testület nyugalmazott tagjai:

1. **Horvay Ede** c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai: nyelv- és történettud. és zene. Szolgálati éveinek száma: 35. Nyugalomba vonult 1926-ban. Lakik: I., Szendy-u. 2.

2. **Németh Sándor** tanügyi főtanácsos, c. ig., rendes tanár. Szaktárgyai: nyelv- és történettud. Szolgálati éveinek száma: 35 év. Nyugalomba vonult 1936-ban. Lakik: I., Ugocsa-u. 3.

3. Intézeti segédszemélyzet.

Gazdaasszony: Kurách Emma. 1919. óta teljesít szolgálatot. Az intézetben 1934. óta működik. *Kertész:* Szláby József. 1911. óta teljesít szolgálatot. *Kisegítő szolgáló:* Csikós Nagy Lajos. 1935. óta teljesít szolgálatot.

4. A tanártestület társadalmi és irodalmi munkássága.

Intézetünk tanárai tagjai több országos egyesületnek és társaságnak, melyekben értékes irodalmi munkásságot fejtettek ki.

Padányi-Frank Antal dr.: Ebben az évben a következő előadásokat tartotta: 1. A tanítói hivatás órája. (A TITOE taggyűlésén. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) — 2. A családi nevelés a kisdédkorban. (A Szociális Missziótársulat szociális iskolájában.) — 3. Vezérgondolatok a líceum részére. (A TITOE. taggyűlésén. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) — 4. a líceumon felépülő tanítóképző-akadémia a Szent István-emlékében. (A TITOE. esztergomi közgyűlésén. Megjelent a Magyar Tanítóképzőben.) — 5. Az esztétikai nevelés. (Az újpesti pedagógiai szemináriumon.) — 6. Szent István és a családi nevelés megújhodása. (A TITOE. székesfehérvári taggyűlésén.) — A következő cikkeket írta ebben az évben: 1. Szent István intelmei. (Megjelent a Néptanítók Lapjában.) — 2. A történelem az élet tanítómestere. (Megjelent a Néptanítók Lapjában.) — 3. A felügyelet művészete. (Megjelent a Néptanítók Lapjában.) — Ebben az évben adta ki a Szent István Akadémia »A pedagógia válsága és jövő útja« c. székfoglaló értekezését.

Ferenczi István: Napsugár az iskolában címen vezérkönyvet írt, s az előző évben a vall.- és közokt. minisztérium megbízásából az Egységes Vezérkönyvek sorozatában megírta Szalatsy Richárdval A történelem s a polgári jogok és kötelességek tanításának vezérkönyvét.

Kelemen József dr.: Előadásokat tartott az első félévben az egyéves németnyelvű tanítói továbbképző tanfolyamon a magyar irodalomtörténet köréből; májusban a Magyar Nyelvtanulmányi Társaságban »Ikerszó és ikerítés« címen. — Nyomtatásban megjelent 1937—38-ban: Az újabb német nyelvjáráskutatás módszertani eredményei. Szeged 1937. Egyedem-begyedem. Folklorisztikai és nyelvészeti tanulmány. Szeged 1937. — Tarafara (szómagyarázat). Magyar Nyelv XXXIII. évf. — Bongor — bongord — bongort (tájszó-magyarázat) Magyar Nyelv XXXIV. évf.

Mesterházy Jenő: A Magyar Rádió Társaság megbízásából ebben a tanévben is folytatta kéthetenkénti szombat-délelőtti rádió-előadásait a Mit nézzünk meg? rovatban. Budapest műemlékein és szépségein kívül ismertette a jelentősebb nőnevelő-intézeteket (Amazoni-Intézet, Erzsébet-Nőiskola, Redemptorissza szerzetesnők iskoláját). Nov. 2-án a régi vízivárosi temető történetét olvasta fel. — A Székesfővárosi Iskolánkívüli Bizottság felkérésére tanulmányi kirándulásokat vezetett és vetített képes előadásokat tartott. — A Bizottság által ismét életre keltett Szabad Egyetem II. félévében Párizs városát és művészetét ismertette (öt előadásban). Népművelő előadásokat (kettőt) tartott a Váci—Szabadlíceumban. Ismeretterjesztő előadást az Evang. Nők Országos Szövetségében. Előadásokat a Budahegyvidéki Ref. Egyházközség gyülekezeti házában (Gusztáv Adolfról); a

TITOE. december havi taggyűlésén; a tanítóképző-intézet tört. szakos tanárok részére rendezett nyári szakértekezleten és az egyéves német-nyelvű tanítói továbbképző tanfolyam első félévében.

Tanulmányokat írt az Ifjúsági Vezetőbe; Pedagógiai Szemináriumba (Szabadság-tér szobrai; Kossuth Lajos-tér szobrai; Ó-Buda szobrászati emlékei; Pest-Budai árvíztáblák); Hungaria c. idegenforgalmi folyóiratba (Bpest és a vidéki magyar városok műemlékeiről, szépségeiről); a Napkelet-be (Pesti Vigadó épülete, 100 éves nagy árvíz, könyvismertetések); Búvár-ba. — Különlenyomatban megjelent tanulmánya: A budavári Koronázó-Főtemplom és altemploma.

Megbízást kapott a vall. és közokt. minisztertől 1937. tavaszán a magyar nemzet történetének összefoglaló megírására a debreceni tud. egyetem Nyári Egyeteme számára. Eddig ezt a tanulmányt német és lengyel nyelven adták ki. Folyamatban van az angol és olasz kiadás. — Meghívást kapott 1937. okt. 18-án a Bécsben rendezett első páneurópai értekezletre, és mivel azon nem jelent meg, felkérték a tört., művelődéstörténet és földrajz tanítására vonatkozó feleletadásra. Ezek a feleletek megjelentek a világ minden részéből beérkezett véleményekkel együtt az értekezlet 1938. tavaszán megjelent beszámolójában.

Nagy Ferenc: Előadást tartott a budapesti Népfőiskolai 'Széchenyi Szövetségben báró Wesselényi Miklósról és az intézeti kultúrestén Wesselényi méltatásával kapcsolatban a magyar jellemről. Ugyancsak Wesselényiről tanulmánya jelent meg a Néptanítók Lapja márciusi számában. A »Polgári jogok és kötelességekről« ismeretterjesztő cikket írt az Iskolánkívüli Népművelő Bizottság népies naptárai számára.

Szalatsy Richárd. Az áldozatkészségre nevelés elmélete és gyakorlata s A golyózó gyermekek címen a Néptanítók Lapjában, A történelem s a polgári jogok és kötelességek tanítási egységeinek alaki és tárgyi célkitűzései; Tanítási vázlatok a rajztanításból s A gyakorló-iskolai tanítói állások betöltése címen a Tanítók Évkönyvében írt cikket. — A népiskolák VII. és VIII. osztálya számára megírta Drozdy Gyulával az első tankönyveket A magyar nyelv könyve címen két kötetben. Az előző évben, a vall. és közokt. minisztérium megbízásából megírta az »Egységes Vezérkönyvek sorozatában, Ferenczi Istvánnal A történelem s a polgári jogok és kötelességek tanításának vezérkönyvé-t.

Váradi József a Szent István-Akadémia, a Magyar Pedagógiai Társaság, az Országos Széchenyi Curia, az Országos Gárdonyi Társaság választott rendes tagja, a Magyar Társaság, a TITOE. választmányi tagja, a Katolikus Tanügyi Tanács tanácsosa és főiskolai szakosztályának jegyzője. A róm. kat. Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán a módszertan tanára és a gyakorlati kiképzés vezetője. Cikkeket, könyvismertetéseket írt a Magyar Paedagógia, a Magyar Tanítóképző, Néptanítók Lapja, Tanítók Szövetsége, Jelenkor, Magyar Szövetkezés. Széchenyista Ifjúság című lapokba. Ebben az évben írta meg az Iskolaszervezetten harmadik átdolgozott kiadását és a Széchenyi-Zsebkönyvtár I. kis kötetét. Előadásokat tartott tanítói és népművelési tanfolyamokon, Sárospatakon a népfőiskolán és Pestvármegye tanítóságának Esztergomba rendezett hódoló hajóútján. Mint kezdeményező (társelnök) irányította a Budapesti Népfőiskolai Széchenyi Szövetség működését.

MAGAVISELET, SZORGALOM ÉS ELŐMENETEL.

I. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcs	Magy. ny. és ír.	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. és kémia	Gazdasági ism.	Rajz	Szépírá	Ének	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P-ben
Avasi Béla*	r. k.	1	2	3	1	2	2	1	1	1	3	2	1	1	1	2	3	1	—
Balla Sándor	ref.	1	2	1	2	2	2	3	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	—
Bauer Rezső	r. k.	1	1	1	3	3	3	2	3	2	3	2	2	3	2	1	2	2	—
Burján Béla*	"	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	1	1	—
5. Czettl József*	"	2	2	3	1	2	3	2	3	1	2	2	2	1	1	2	1	1	500
Czuczor Gergely	"	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	500
Dömel Sándor	"	1	2	2	2	1	4	2	3	4	3	3	2	2	1	2	3	2	—
Dunay Sándor	"	1	3	2	3	3	3	3	4	3	2	3	3	2	2	2	2	3	500
Fáró József	"	1	2	2	3	3	3	2	3	2	2	4	3	3	2	2	3	2	500
10. Fülöp György	"	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	3	—
Gábrriel Ferenc	"	1	2	2	2	1	3	3	3	2	2	1	1	2	2	1	1	1	—
Gyarmati Imre	"	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	1	2	—
Gyurjács Ottó	"	1	2	2	2	3	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	2	—
Honfi Aladár	"	1	2	2	3	3	3	2	3	1	2	2	3	1	1	1	3	3	500
15. Kecskés Róbert	ág. ev.	2	3	1	2	3	3	2	3	1	2	3	2	3	3	1	3	2	—
Nagy László	ref.	1	2	1	3	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	1	3	3	—
Sipos József	ref.	1	2	1	2	2	2	2	3	1	2	2	3	2	2	1	2	2	—
Sugár István*	r. k.	1	2	2	3	2	3	2	3	1	2	2	3	3	1	1	fm. 3	500	
Szabó István*	"	2	2	2	1	3	2	2	2	1	3	2	2	2	1	1	3	2	500
20. Szentirmai László	"	1	1	2	1	2	3	2	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	500
Tóth János	"	2	2	2	3	4	3	3	2	1	1	2	3	2	1	1	3	3	500
Wendler Flórián	"	1	2	2	3	2	3	3	3	4	2	2	3	2	1	1	2	2	500
Werling Ede	"	1	2	2	3	1	3	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2	3	500
Wimmer József	ág. ev.	2	2	1	1	1	3	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	—

*Ismétlő

Kimaradtak:

Bellesits József
 Bottyányi Lajos
 Ecker Ferenc
 Schmidt Mihály

II. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hít- és erkölcs.	Test-és élettan	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. és kémia	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internetesi kedvezm. P.-ben
Benczédi Gyula	r. k.	2	2	2	1	2	3	3	2	3	2	2	3	1	1	2	2	2	500
Csitáry Ferenc	"	1	2	3	1	2	3	3	2	3	2	1	2	2	2	1	2	2	500
Csomós Sándor	ref.	1	2	2	1	3	3	2	2	2	2	3	2	1	1	1	2	3	—
Daxner Géza	r. k.	1	2	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	3	2	—
5. Fekete Béla	ref.	1	2	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2	1	2	3	—
Horváth Dezső	r. k.	1	2	2	1	3	2	2	2	3	2	3	2	2	2	1	1	3	—
Horváth József	ref.	1	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1	1	1	1	3	2	—
Kaknics Lajos	r. k.	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	1	2	—
Kapitány Ottó	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	400
10. Kenderesi Tibor	g. k.	2	2	1	2	1	2	3	2	3	2	3	3	2	3	1	3	1	—
Kiss Emil	r. k.	1	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	1	3	2	500
Kiss József	"	2	3	2	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2	3	2	3	1	—
Koren István	"	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—
Kovách Sándor	"	1	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	—
15. Kunsági Elemér	"	1	2	3	2	3	3	3	3	4	2	2	2	3	3	1	3	3	—
Kürti János	"	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1	—
Macskássy Ákos	"	2	3	3	4	3	3	3	3	4	3	4	2	3	3	2	3	2	—
Móry Nándor	"	2	2	1	1	2	2	2	2	2	3	3	2	1	1	2	3	2	—
Pozsár Béla	ref.	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	3	2	1	1	2	2	—
20. Pörje Lajos	r. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	3	2	2	3	2	1	2	2	1	—
Rácz László	"	1	2	2	1	2	2	3	2	3	2	3	2	1	1	1	1	2	500
Reviczki Béla*	ref.	1	2	2	1	2	3	2	2	3	2	3	2	1	1	1	1	2	—
Saftics László	r. k.	1	2	2	2	2	3	2	2	4	2	3	3	2	1	3	2	3	—
Tompos István	ág. ev.	1	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	1	3	2	1	2	2	—
25. Turcsányi Emil	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	300
Varjú Gyula	r. k.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	400

*Ismétlő

Kimaradtak :

Abonyi Rezső
Muszka Mihály

III. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcs	Lélekt. és logika	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term. és kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Kéz munka	Testgyakorl s	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P-ben
Anda Géza	ref.	1	2	2	2	3	2	3	3	2	3	3	3	3	1	1	—	3	3	3	—
Balla Zoltán	r. k.	1	2	1	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2	1	2	1-1	1	1	3	—
Balogh Gyula	"	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	3	3	2-2	1	3	2	—
Csaplár László	ref.	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	4	1	2	1	1-1	1	2	2	—
5. Csákvári Zoltán	"	2	2	1	2	2	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3	2-2	1	3	2	—
Flósz András*	r. k.	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	—	1	1	2	—
Göncz József	"	1	2	1	1	1	2	3	2	3	2	3	3	3	2	2	—	2	2	2	—
Juhász Pál	"	1	2	1	1	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1-1	1	1	1	—
Kovács Károly	"	1	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	1	2	3	1	1-1	1	1	3	—
10. Kovács Zoltán	"	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1-1	1	1	1	200
Kubát Ferenc	"	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	—	1	2	1	—
Lengyel István	"	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1-1	1	1	1	400
Lueff Imre	"	2	3	3	4	3	1	3	4	2	2	2	3	2	1	1	1-1	1	1	1	—
Majdán János	"	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	1-1	1	2	1	—
15. Math Béla	"	1	2	2	2	2	2	1	2	3	2	3	3	2	2	2	—	1	2	2	—
Mády Zoltán	ref.	2	3	1	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	4	—	1	2	3	—
Mező Ferenc	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1-1	1	1	—
Nagy János	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1-1	1	1	1	—
Nagy László	"	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1-1	1	2	2	—
20. Pálmai Béla	r. k.	2	2	1	2	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2-2	1	2	2	—
Sebrek Imre	"	1	2	2	2	1	3	2	2	3	1	1	2	2	1	1	1-1	1	3	1	400
Szablár Ferenc	"	1	2	2	3	2	3	3	2	3	2	3	2	3	2	2	—	2	3	3	500
Vári János	"	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	3	1	2	1	1-1	1	1	3	—
Vörös István	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1-1	1	1	1	—

*Ismétlő

Kimaradtak :

Droppa Kálmán
Punka György
Reissig Péter

IV. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hitt- és erkölcsi	Nevelés és tanítást	Nevelés és tan. gy.	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Tesztgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P-ben
Andó Dezső	r. k.	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2-1	2	1	400
Arany Rezső	ref.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1-1	1	1	—
Bangha Dezső	r. k.	1	2	2	1	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	1	1	—	1	2	—
v. Breznay Lajos	"	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1-1	1	2	400
5. Cserepkai János	"	1	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	2	3	2	3	2-2	3	2	—
Cservenka Gusztáv	"	2	2	2	1	1	1	3	2	1	3	1	2	3	2	1	1	—	3	1	—
Gérnyi Ferenc*	"	1	2	1	1	1	2	2	2	1	3	2	2	1	2	2	3	—	1	2	—
Gyalócai Béla	"	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1-1	1	3	400
Gyurjács Andor	"	2	2	3	2	2	2	3	3	1	2	2	2	2	2	3	3	—	2	2	—
10. Horányi Ferenc	ág. ev.	1	2	2	2	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2-1	2	1	—
Kamarás Ferenc	r. k.	1	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	2	3	—	2	1	—
Károly Sándor	"	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—
Kövesdi Pál	"	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1	200
Kövesi Imre	"	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	—	2	1	—
15. Krunity Dömötör	g. kel.	2	2	1	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	3	1	—	3	3	500
Laszló József	r. k.	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	—	2	1	—
Mitró László	"	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1-1	2	2	300
Nagy Lajos	"	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	—	2	1	—
Nagy Tibor	ref.	1	2	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	3	2	2	—	1	2	—
20. Oravecz Sándor	r. k.	1	1	2	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	2	1	—	1	1	—
Pálos Mihály	"	1	2	3	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2	3	2	1	—	2	2	—
Póczik János	ág. ev.	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1-1	2	3	300
Posch Emil	r. k.	1	1	3	2	2	3	1	2	1	3	2	1	1	1	2	2	—	1	1	—
Reinhard Rezső*	"	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	—	3	2	—
25. Repkényi Mihály	"	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1-1	2	2	400
Rüble László	"	1	2	2	1	2	2	1	2	2	3	2	2	2	2	3	3	—	3	2	500
Szombathy Gyula	ág. ev.	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1-1	2	1	200
Torma István	r. k.	1	2	1	1	2	1	3	2	2	3	1	2	2	3	1	1	—	3	2	—
Tóth Béla	"	1	2	1	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	2	1	—	3	2	—
30. Tóth István	"	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1-1	1	1	300
Tóth László	"	1	2	2	1	2	2	3	2	2	2	1	2	1	2	2	2	—	2	3	—
Vas Brunó	g. k.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3	4	3	3	4	—	2	3	—
Várhegyi László*	r. k.	1	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	1	2	—	2	2	—
Vörös Gyula	"	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	3	2	1	—	2	1	—

*Ismétlő

Kimaradtak :

Pompor Ferenc

Szabó Gyula

V. OSZTÁLY.

A tanuló neve	Vallása	Magaviselet	Szorgalom	Hit-és erkölcsi.	Nevelési tört.	Isk. szervezett.	Nev. és tanít. gy.	Magy. ny. és ir.	Német nyelv	Alkotmánytan	Mennyiség	Egészségtan	Közügyakad.	Rajz	Ének	Zene	Egyházi ének és zene	Testgyakorlás	Írásb. kül. alak	Internátusi kedvezm. P-ben
Bártfai Emil	r. k.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	—	2	1	—
Bornemissza Lajos	"	1	2	1	2	2	2	1	1	2	3	2	2	1	1	1	—	1	1	300
Böhm Sebestyén	"	1	2	2	3	3	2	2	1	3	2	2	2	1	1	1	2-2	2	2	300
Csapó Károly	"	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	3	2	—	1	2	—
5. Csernánsszky Imre	"	1	2	1	1	1	1	2	2	1	3	2	1	2	2	2	—	2	2	400
Deák Tibor	ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1-1	1	1	—
Dévai Vendel	r. k.	2	3	1	1	2	2	2	2	2	3	3	2	1	3	2	—	2	1	—
Dombay Sándor	"	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	2-2	1	1	300
Halász Ferenc	"	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	—	1	1	—
10. Hegyes Zoltán	ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1	1	300
Horváth István	"	1	1	1	2	2	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1-1	1	1	300
Kerekes Sándor	r. k.	1	3	2	3	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	—	1	2	—
Magyar István	"	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	—	2	2	200
Mester Gyula	ref.	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	—	1	2	—
15. Nagy László	"	1	2	1	3	2	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	—	2	2	—
Párkányi Gábor	r. k.	1	1	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	—	2	1	—
Szabolcsi Gusztáv	"	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	200
Szőcs Lajos	"	1	2	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	—	2	2	500
Takács László	"	1	2	2	2	1	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	—	2	1	—
20. Urbán Gyula	"	2	3	1	3	3	2	2	3	3	4	3	4	2	1	1	—	2	1	—
v. Vécsey György	"	1	2	2	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	1	1	—	2	2	300

III.

Épület. Berendezés. Udvar. Kert.

Épületünkön az elmúlt évben is végeztettünk némi tatarozást. Az intézet és az internátus több helyiségét kifestettük.

Udvarunk teljesen a játék és a sport céljait szolgálja. A testnevelés szempontjából kívánatos volna, hogy a földművelésügyi minisztérium tulajdonában levő szomszédos telek (ezelőtt állami fátelep) az intézetünkhöz csatoltassék.

Az intézet kertje 700 négyszögöl. Belőle lehetőség szerint a mezőgazdasági termelés minden ágának szakítódott egy-egy kis terület. Így van benne konyhakert, virágoskert, szőlő, gyümölcsös és a szántóföldi termények bemutatására való parcellák. A tanulók a gazdaságtan elméleti oktatásának gyakorlati részét itt sajátítják el.

A kert felszerelése: méhes, üvegház, négy melegágy. Ezekben a néptanító számára oly fontos méhészkedést, továbbá virág- és műkerti növények nevelését, korai zöldségtermelést tanulja meg az ifjúság a gazdaságtan tanára és az intézet kertészének irányításával.

IV.

Internátus.

Intézetünk fokozottabb mértékben biztosíthatja azoknak a növendékeknek a nevelését, akiket szülőik teljesen az internátusra bízna. Ezt az alaposabb nevelést különlegesen biztosítja a közös életrend, a bőséges tanulási alkalom, a tanulmányi, erkölcsi és egészségügyi felügyelet. Az internátusi ifjúság jó szellemére vall, hogy a nevelés munkájából maga is kiveszi részét: felügyelnek egymásra, támogatják egymást munkájukban. Az internátus szigorú fegyelmet követel, amely azonban nem rideg, hanem melegséggel párosult szigorúság, s így a szülőnek és a növendéknek egyaránt érdeke.

Köztartás.

Az intézet köztartása az elmúlt esztendőben is zavartalanul működött. Az étkezés rendje olyan volt, mint az előző iskolaévben. Ez évben is, a 8 órától délután 2 óráig folyó tanítások miatt, az ebéd délután 2 óra 10 perckor volt, s ezért a növendékek délelőtt 11 órakor zsemlyét kaptak.

Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok.

Az elmúlt iskolai évben az évvégi állapot szerint intézetünk 129 növendéke közül 43 kapott az internátusban ellátást és lakást. A kintlakók mind szüleiknél vagy közeli rokonaiknál laktak. A bentlakók közül 5 növendék havi 20 P-t, 10 növ. havi 30 P-t, 10 havi 40 P-t és 18 havi 50 P-t fizetett. Ketten viszont havi 18 P-ért ebédet kaptak.

A székesfővárosi Gyermekfelruházási Akcióból az iskolánövérék útján ezévben is több növendék részesült segélyben. 11 növendékünk cipőtalpat, 5 pedig cipőfejelést kapott.

Alapítványaink kamatai részben anyagi segítségnek, részben erkölcsi jutalomnak tekinthetők.

1. A Keller-alapítvány 5 P-s kamatát a versenyben legjobbnak bizonyult gyakorlati tanító: Deák Tibor kapta.

2. A Sztankó-alapítvány 5 P-s kamatát Bornemissza Lajos kapta, aki a testgyakorlásban tűnt ki.

3. A 40-éves találkozó-alapítvány 5 P-s kamatát a legharmónikusabban képzett tanuló: Deák Tibor kapta.

4. A Roxer-alapítvány 5 P-s kamatát Bornemissza Lajos kapta, aki az önképzőkörben és ünnepélyeinken sokat dolgozott.

5. A Horvay Ede-alapítvány 13 P-s kamatát szorgalma és előmenetele elismerésül Dombay Sándor kapta.

Ez alapítványok kamatai kb. csak a felét teszik ki a kifizetendő összegnek, a másik felét (17.40 P-t) az Iskolatársak Egyesülete adományozta.

6. A Quint József-alapítvány 98.82 P kamatát arányosan elosztva, tankönyvszegély címén a következők kapják: Czuczor Gergely I. é., Kapitány Ottó II. é., Balla Zoltán III. é., Csákvári Zoltán III. é. és Tóth István IV. é. növ.

7. A Gyertyánffy-alapítvány 20 P-s kamatát Nagy László kapta.

8. Az iskolatársak Sztankó Béla-alapítványának 29.63 P kamatát Hegyes Zoltán kapta. (Pályáztak még Dombay Sándor és Nagy László.)

9. Szöcs József ny. polg. isk. igazgató úr 100 pengős jutalomdíját Halász Ferenc és Horváth István kapták.

10. Vajda János hittanár úr 100 pengős jutalomdíjában a következő növendékek részesültek: László József IV. é., Gyalócai Béla IV. é., Nagy Lajos IV. é., Juhász Pál III. é. és Vörös István III. é.

11. Az 1908-ban végzett növendékek pályadíját »A Szent István-emlékév nemzetnevelő jelentősége« c. munkájával Szabolcsi Gusztáv nyerte. (Pályáztak még: Mitró László, László József és Bangha Dezső.)

12. N. F. 1933-ban végzett tanító 20 P-s jutalomdíját sikeres szülőföldtanulmányáért Arany Rezső és Kövesi Imre kapta.

13. Könyvjutalomban részesült: Mitró László (A szavaló kórusok).

14. Az intézeti javadalomból 5—5 P-s nyári tanulmányi segélyben (túrista útjukra) részesültek: Gyarmati Imre, Szentirmai László I., Csitáry Ferenc, Kürti János, Rácz László, Turcsányi Emil, Varjú Gyula II., Balogh Gyula, Kovács Zoltán, Nagy László, Lengyel István, Sebrek Imre, Szablár Ferenc, Vörös István III., Andó Dezső és Breznay Lajos IV. osztályos növ.

15. A kirándulási alapból ugyancsak 5—5 P-s nyári tanulmányi segélyben részesült: Bangha Dezső és László József IV. osztályos növ.

16. Egy ismeretlen jótevő 10 P-s adományából még az év közben a gyakorlóiskola V—VIII. osztályos tanulói részére iskolaszereket vettünk.

17. Az Iskolatársak Egyesületének 25 P-s adományát Károly Sándor IV., Balla Zoltán III., és Turcsányi Emil II. osztályos növendék kapta meg.

18. Molnár Kálmán kisteleki tanító úr 10 P-s adományát év közben Halász Ferenc V. osztályos növ. kapta meg.

19. Emhő Gyula főv. szakf. igazgató úr, valamint Ilosvay Holóssy Lajos gazd. főtanácsos úr 20—20 P-s ajándékát Gyalócai Béla IV. osztályos növ. kapta meg.

Az intézet nevében minden adakozónak hálás köszönetet mondunk.

Nevelés. Fegyelem.

Minden tevékenységünk arra irányult, hogy tanítványainkból valóságos, erkölcsös, művelt, jómodorú úriembereket és lelkiismeretes tanítókat neveljünk. Ezt a célt szolgálta az a határozatunk is, amely szerint a helyettesítések alkalmával a társadalmi érintkezés formáiról beszélgettünk.

Arra törekedtünk, hogy növendékeink ne csak külső kényszer, hanem belső szükséglet alapján is kövessék a jót és hogy e cél felé való törekvésünkben növendékeink velünk együtt érezzenek.

Az erkölcsi tökéletesedést, a mélyebb lelkeséget, az egységes világnézet ügyét szolgálta a tanártestület azzal, hogy egyes ifjakat segített abban, hogy sajátos problémáikat megoldhassák. Ennek igen nagy jelentőségét láttuk. Az osztályok jó közszelleme szempontjából nagy gondot fordítottunk arra, hogy ártalmatlanná tegyük azokat, akiknek élénk érzékük van a lázadás, az ellenzékiesség, a gúnyolódás stb. iránt. Ezen az úton a rombolás vezéreiből általában az építés híveit formáltuk.

Nevelő törekvéseink egyes részleteiről az alábbiakban számolunk be:

1. Vallás-erkölcsös nevelés.

Intézetünk nagy gondot fordít arra, hogy növendékei valóban vallásosak legyenek. Életünkkel és az összes tantárgyak tanításával törekedtünk ezt a célt szolgálni.

A hittanárok a vallásos nevelésről a következőket jelentik:

A) A róm. kat. hittanár:

A magyarságnak s az egész katolikus világnak az idei tanév folyamán nagy ünnepe volt: a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus és a Szent István jubileumi év. Természetes, hogy ezt az ifjúságnak is meg kellett érezni s végig kellett élnie. Ezért az iskolai év munkája főleg ezt a célt szolgálta. A tanítási órák, a kongresszusi jelvények év eleji ünnepélyes kitűzése, a vasárnapi exhortációk és a lelkigyakorlatok ezzel a nagy ténnyel kapcsolatban sajátságos színt s tartalmat kaptak. Magától értetődő dolog volt, hogy az ünnepek mindegyikén az ifjúság teljes számmal vett részt. A felsőbb osztálybelieknek örökké felejthetetlen lesz a férfiak éjjeli szentségimádása. Külön meg kell itt említenem az intézet cserkészcsapatának katolikus tagjait, kik a kerületi vendéggondozó hivatal szolgálatában parancsnokuk, Frigyes Béla tanár úr, vezetésével külön munkát is végeztek.

Az idei lelkigyakorlatot intézetünkben okt. 13—16-ig P. Elsasser Gyula S. J. tartotta. E helyt is hálás köszönetet kell neki mondanunk, aki e mellett Gáspár Gusztáv és Kanyó István hittanár urakkal együtt szíves volt segítségünkre lenni, hogy növendékeink minden

hó 4. szombatján a bűnbánat szentségében részesülhettek, s így havonta legalább egyszer a szentségi Jézussal megerősödhettek.

Így telítve Isten kegyelmével az V. és IV. évfolyam 15 növendéke lelkesen s szívesen vállalta, hogy a gyakorlóiskola Szívárdájában irányításom és ellenőrzésem mellett a heti gyűléseket vezessék. Lelkileg épültek s — ami a katolikus magyar tanító szempontjából nagyon fontos — a gárdavezetés és a gyermekekkel való lelki foglalkozás ismeretében ezáltal is gyarapodtak.

Az V.-éveseink május 15-én ünnepélyes közös áldozásban adtak hálát a jó Istennek az elmúlt öt év sok-sok kegyelméért.

A gyakorlóiskola szülői számára február 4-én szülői értekezletet tartottunk. Gyermekeink első szentáldozása május 8-án volt.

Midőn a tantestület tagjaira, mint munkatársaimra hálából a jó Isten áldását kérem, külön is köszönetet kell mondanom szíves támogatásukért az Igazgató úrnak, valamint Kishonti Barna énektanár, Garamvölgyi Ervin és Vincze Sándor internátusi felügyelő tanáruraknak.

Az ág. h. ev. hittanár:

Az ág. h. ev. vallástanítás az egész esztendő folyamán zavartalanul folyt le. A tanév kiemelkedő eseményei az idén is a hiterősítő előadások voltak, amelyeket a várbeli és a Deák-téri templomban tartottunk. Istentiszteleteket a bécsikaputéri templomban látogattak a növendékek. Ugyanott ünnepeltük meg október 31-ét is.

A növendékek szorgalma és viselkedése kifogástalan volt.

A ref. vallástanár:

Az évet — szokás szerint — istentisztelettel nyitottuk meg. Célom a tanulók vallásosságának elmélyítése volt. Ezt ápoltam a vallásórákon és mindannyiszor, amikor a bibliaolvasás szükségességét hangsúlyoztam. Ifjúsági egyesületünk továbbhaladott Krisztus személyiségének megközelítésében.

Hittan óráink mindig a krisztusi szeretet és megértés jegyében folytak. A tanulók előmenetele és szorgalma kifogástalan volt.

A Soli Deo Gloria ref. diákszövetségbe tartozó »Kőrösi Csoma Sándor« kollégiumunk ezévi működésének jellemzője, hogy saját vezetősége alatt működött. Alakuló gyűlésünk után nemsokára megtartottuk okt. 14. és 15-én csendes napjainkat, amelyen a következő hitmélyítő előadások hangzottak el:

Mesterházy Jenő: Gusztáv Adolf.

Főnyad Dezső dr.: A nevelés és az evangélium.

Tóth Ernő: Bibliamagyarázat.

Pógyor István: Felvetett kérdésekre válaszolt.

Papp Ferenc: Feleletek kérdésekre.

A többi gyűlésünkön is gondoskodtunk arról, hogy hivatott emberek tanításaiból építsük lelkünket. Medvei Lajos presbiter úr Hatvani Istvánról adott elő, Pógyor István, a K.I.E. titkára válaszolt kérdéseinkre. Meghívásunkra eljött hozzánk Stewart Jakab Magyarországon járó skót evangélizáló fiatalember, akinek lélekemelő beszédét igen sokan hallgatták.

Az ifjúsági tisztikar tagjai is beszéltek kéthetenként tartott gyűléseinken, amelyeket mindig zsoltáreckléssel és bibliamagyarázattal kezdtünk, s imával fejeztünk be. Összejövételeink a vallásosság és az önnevelésre való törekvés mutatói voltak.

Gyakorlóiskolás gyermekeink hitéletét a hetenként tartott vasárnapi iskolával szolgáltuk. A gyermekek nagy szorgalommal látogatták ezeket az órákat, amelyeket felváltva két V.-éves növendék vezetett.

2. Hazafias nevelés.

A magyarság jövőjét csak a nemzeti egység biztosíthatja. Ennek tudatában tanításunk és nevelésünk minden kínálkozó alkalmát igyekeztünk a nemzeti nevelés javára felhasználni. A hazafias nevelés céljait szolgálták elsősorban nemzeti ünnepeink: október 6., március 15., továbbá az intézet hősi halottainak májusban tartott ünnepe. Más intézeti ünnepeinket is erős hazafias szellem hatotta át; a cserkészek műsoros estéjét, valamint az évnnyitó és évváró ünnepélyt. Iskolai ünnepélyeink hazafias tartalma nemcsak ifjúságunkat lelkesítette, hanem minden alkalommal mély hatással volt a megjelent szépszámu, előkelő közönségre is.

Nemzeti célok lebegtek szemünk előtt akkor is, amikor ifjúságunkat fegyelmezettségre és hivatásszeretetre törekedtünk nevelni, mert e kettő: fegyelem és becsületes munka alapfeltétele nemzeti megerősödésünknek.

Nevelő és tanító ténykedésünket mindenkor az ifjúság és a nemzet szeretete hatotta át.

3. Művészi nevelés.

Intézetünk nagyszerű helyen épült. Kitűnő a levegőnk, csendes a környék. Irigyelnek is bennünket a pesti iskolák.

Mi viszont sajnálkozással állapítjuk meg, hogy mily távol vannak tőlünk a múzeumok. Nem tarthatjuk meg rajzóránkat a Szépművészeti Múzeumban vagy a Múcsarnokban, mert ötnegyed órai erős gyaloglással jutunk oda. Így csak a tanévenként rendezendő hat félnapos kirándulás ad lehetőséget, hogy növendékeink művészi nevelését, műtörténeti ismeretét kiállítások és múzeumok művészi alkotásainak szemléltetésével gyarapítsuk. A művészi nevelésnek fővárosunk adta lehetőségeit így kellően nem aknázhadjuk ki.

A minden évben tervszerűen megismétlődő képzőművészeti kirándulások anyagán kívül a folyó tanévben alkalmunk volt a lengyelek képzőművészetét is tanulmányoznunk. A magyar művészet alkotásainak és a lengyelek képzőművészetének összehasonlítása igen jó alkalom volt önbizalmunk növelésére, faji öntudatunk ápolására és nemzeti művészetünk szeretetének megerősítésére.

A főváros iparrajziskolájának a Nemzeti Szalonban mintaszerűen rendezett szép, tanulságokban gazdag kiállítása örömet okozott ifjúságunknak. Ez az öröm, amelyet a szépnak szemlélete csíhol ki a lélekből, a leghatásosabb tényezője a művészi nevelésnek. Ezt a lelki élményt semmi sem pótolhatja. Főképpen ebben van a budapesti iskolák kizárólagos helyzete.

4. Testnevelés.

Ifjúságunk testnevelésének irányításában a legfontosabb szempont ez évben is a tanítóképzői testnevelés kettős feladata volt.

Egészséges, edzett és arányos fejlettségű ifjú nevelése az egyik, a testnevelés kérdéseiben tájékozott, azt szerető és ügyesen vezetni tudó tanító nevelése a másik feladat.

E kettős feladat elvégzésére kevesebb idő áll rendelkezésünkre, mint pl. a középiskolában, ahol a testnevelő tanárra csak az első feladat elvégzése vár, és óraszámja mégis nagyobb. Feladatunk elvégzésében tehát fokozottabb fegyelmet és megértést kell kívánnunk növendékeinktől.

Növendékeink legtöbbje megértette e nehézséget, s az órákon kívül is szeretettel foglalkozott testének fejlesztésével és ügyesítésével.

Általában elmondhatjuk, hogy növendékeink testi fejlődés terén is méltók akartak maradni intézetünk szelleméhez.

Törekvésünket megkönnyítette, hogy gyakorlólhelyek szempontjából kedvező helyzetben vagyunk. Tágas udvarunk és saját tenispályánk a testnevelési óráknak, atlétikának, játéknak és tenisznek, télen pedig saját jégpályánk és a közeli Sashegy lejtői a téli sportok gyakorlásának kedveznek.

A heti 2—2 órás rendszeres testnevelési órákon kívül a sportkör, cserkészlet, leventeoktatás, játék-órák, kirándulások és az internátusi reggeli testgyakorlás állanak a testnevelés szolgálatában azokon a sportolási lehetőségeken kívül, melyeket időszakok szerint a tornaszás, atlétizálás, teniszezés, úszás, korcsolyázás, sízés, szánkózás és csapatjátékok adnak.

Testnevelési munkánk közepette fokozottan törekedtünk arra, hogy növendékeink önfegyelmezésen alapuló határozott fellépésre tegyenek szert.

E törekvésünk eredményét ifjúságunknak az Eucharisztikus ünnepségeken tanúsított fegyelmezett magatartásában is megfigyelhettük.

Évi testnevelési munkánkról június 11-én adtunk számot a tanári testület és a megjelent szépszámu közönség előtt.

Az ünnepélyt gyakorlóiskolánk I—VIII. osztályos tanulóinak bevonásával rendeztük. Gyakorlósaink kedves mutatóványai ügyesen kapcsolódtak növendékeink komoly és gyakran nehéz gyakorlataiba.

5. Állatvédelem.

Télen az intézet kertjében madáretetőket helyezünk el, s a kertben termesztett napraforgómagvakkal etetjük a cinkéket. A madarak téli gondozásának eredménye, hogy nyáron egy-két cinkecsalád itt is költ. Mivel kertünk kis területű, azért csak két mesterséges madárodut állíthatunk fel. E felállított oduk a verebek betolakodása miatt folytonos ellenőrzés alatt állnak.

6. Ifjúsági egyesületek.

A) Önképzőkör.

A lefolyt 1937/38. tanév végén megnyugvással állapítottuk meg, hogy nemcsak az intézeti ünnepélyeket, hanem a kéthetenként tartott rendes gyűléseket is sikerült az előre megállapított műsorok, illetőleg tervezet szerint megtartani. Ezek keretében 4 ünnepi beszéddel, több alkalmi beszéddel, 12 szabadelőadással, 6 szavallattal, 5 énekszámmal, 15 zeneszámmal, 1 ünnepi játékkal szerepeltek az önképzőkör felső tagozatának tagjai. Az alsó tagozat növendékeinek 1937/38. évi munkásságát az alábbi összesítő kimutatás szemlélteti: 16 rendes gyűlésen elhangzott 65 műsorszám (ebből: 7 szabadelőadás, 36 szavallat, 5 ünnepi megemlékezés, 5 meseóra, 4 mintaolvasás és 8 zene- és énekszám).

A szabadelőadások tételei ezek voltak: a) a felső tagozatban: Hogyan jutottam közelebb a gyermekek szívéhez? A Szent Korona viszontagságai. A lengyel-magyar barátság. Egy hónapig Ausztriában. Élményeim Ausztriában. Karácsonyi népszokások. Tanácsok kezdő tanítónak. A telefon. Benczur Gyula. A magyarok eredetének kutatói. Matematikai mulatságok. Gárdonyi Géza. Ady Endre. b) Az alsó tagozatban: 1. Ismerkedés finn rokonainkkal. 2. A Magyarosán f. i. főbb cikkei. 3. A 100-éves Nemzeti Színház. 4. Móra Ferenc, a búza-mezők énekes. 5. Bányászat. 6. A kisdédová 100-éves évfordulója. 7. A tanító és a népművészet. Az előadások mindenkor alkalmat adtak a szakszerű és megfelelő formájú hozzászólásokra és a tárgyilagossági értékelés gyakorlására.

Intézetünk igazgatója, valamint a tanári testület érdekelt tagjai többször jelen voltak a gyűléseken.

B) Segítő Egyesület.

Segítő Egyesületünknek a folyó iskolai évben 288.11 P állott rendelkezésére, hogy a rászoruló és arra érdemes tanulókat készpénz-segéllyel támogassa tanulmányaik folytatásában. A 16 esetben megszavazott segély összege 277.— P volt. A megmaradt 11 P 11 fillért alapszabályaink szerint tőkésítettük.

C) A gyakorlóiskola Szívgárdája.

A Szívgárda létjogosultságának a gyakorló elemiben két oka van: 1. a gyermeknek, főleg a munkás-szülők elfoglaltsága folytán kevésbé ellenőrzött V.-VIII. osztályosoknak vallásos foglalkoztatása, 2. a tanító-növendékeknek a Szívgárda-munkába való bevezetése. Egyrészt fontos volt a Szívgárdának az V.—VIII. osztályos tagozatban való megalkotása, másrészt örömdetes volt, hogy az V. és IV.-éves tanítójelöltek közül a szükségletnek megfelelőleg kellő számban akadtak jelentkezők, akik mint az egyes csapatok és csoportok (összesen 5 csapat, 15 csoport) vezetői egyéb iskolai elfoglaltságuk mellett ezt a többletmunkát pusztán lelkesedésből vállalták s lelkiismeretesen el is végezték.

Az ünnepélyes gárdaavatás hajókirándulással kapcsolatban jún. 2-án Visegrádon volt, amikor 33 gyakorlós Jézus Szívének fogadalmat tett, s így a tavalyi 29 taggal együtt az idei tanév II. felében újjáalakult Szívárdának jelenleg 62 tagja van.

D) Jézus Szíve Szövetség.

Intézetünk római katolikus növendékei a Jézus Szíve Szövetség tagjai voltak. Ez az a keret, melyben ők az intézetből kikerülve is tagok maradhatnak, s így később is mint tanítók a magyar nép közt a Jézus Szíve-tisztelet apostolaiként dolgozhatnak. Február 4-i megalakulásunk után havonta tartottunk közös gyűlést, az egyes osztályok pedig 2—3 csoportba osztva ú. n. Zelatorok vezetése alatt állottak.

E) A 334. sz. »Apáczai« cserkészcsapat 1937/38. évi beszámolója.

A csapat szeptember hó 4-én megtartott első összejövetelével 11. működési évét kezdte meg. Létszáma 3 tisztt, 2 segédtsztt, 45 cserkész és 14 kiscserkész volt, kik két cserkész- és egy kiscserkészrajba beosztva végeztek az év folyamán cserkészmunkát. Utóbbi rajt Frigyes Béla tanár irányítása és Kövesdi Pál IV. és Kovács Zoltán III. éves tanítónövendék-cserkészek segédkezésével, Szöcs Lajos V. éves tanítónövendék-cserkész vezette dícséretreméltó buzgalommal.

A csapat ezévben is, amennyire az iskolai elfoglaltság megengedte, hetenként őrsi- és kéthetenként csapatösszejöveleteket tartott. A kiscserkészek hetenként egyszer, szombat délutánonként jöttek össze. Ezen összejöveleteket kiegészítették a csapat kisebb-nagyobb egységeinek őszi és tavaszi, többnyire a környező budai hegyekre rendezett fél-, egész- és másfélnapos kirándulásai.

Az összejöveletek főtárgyai kiscserkészeknél a mesék és a játékok voltak, míg a cserkészek a cserkésztörvények megbeszélésére, a cserkészpróbákra és a nyilvános szereplésekre való előkészületekre, énekek megtanulására, játékokra és sportolásra használták fél a rendelkezésükre álló időt. Az összejöveletek egy jó részét a kerületi tanfolyamon nyert előzetes kiképzés után és megfelelő távbeszélő anyag és lőszert birtokában a híradás gyakorlására és céllövészetre fordította a csapat. Utóbbi színhelye a nagytétényi katonai lőtér volt. Rendkívül hasznosak és gyakorlati szempontból értékesek voltak Weber Ferenc tanár, a Cserkészkerület légoltalmi előadójának október és november hónapokban öt ízben tartott, bemutatásokkal és rajzokkal kísért légoltalmi tárgyú előadásai.

Mindezen foglalkozásokban a fő irányadó szempont az volt, hogy az eszményi cserkészlelkület kialakítása mellett, a csapat tagjai testileg és lelkileg minél ügyesebb, képzetesebb és a későbbi vezetői munkára is alkalmas cserkésztanítókká váljanak. E cél megvalósítása érdekében a csapat IV. és V.-éves tanítónövendék tagjai a kiscserkészraj összejövetelein is sűrűn résztvettek. A csapat ebbeli törekvése nyilvánult meg abban a tényben is, hogy Nagy Tibor IV. és Nagy László V.-éves tanítónövendék-cserkészek december hóban cserkészsegédtszti próbát tettek.

A csapaton belül lefolyt rendszeres cserkészmunkát ebben az esztendőben is számos nyilvános szereplés és közszolgálat tette változatossá. Ezek sorából kiemelendők: szeptember hó 26-án a csapatnak a kerület békásmegyeri cserkészjátékán való sikeres szereplése, mely alkalommal a játékvezetőség Nagy Tibor őrvezető irányításával működő távcsöves őröt nyilvános dícséretben részesítette; október 17-én a csapat a tűzérelékmű leleplezésén végzett rendőri szolgálatot; október hó 21-én az ereklyés országzászlónál, immár tizedik ízben, teljesített díszőrségi szolgálat alkalmával Javorniczky Jenő miniszteri tanácsos a nagy nyilvánosság előtt elismerő és lelkesítő szavakat intéz a csapathoz; december hó 9-én a fővárosban rendezett nagy légvédelmi gyakorlat alkalmával a csapat tagjai mentő-, kárfigyelő és kerékpáros küldönctszolgálat mellett, az intézet házi őr-ségi szolgálatát is ellátják; december hó 19-én a M. Cs. Sz. közgyűlésén a csapat 13 tagja, mint rendező végez hasznos munkát; december hó 24-én a felső-krisztinavárosi plébánia »Mindenki karácsonyfája«-ünnepélyén 8 csapattag segédkezik; február hó 1-én az intézet műsoros estjén a csapat beszámol 1937. évi mátrai mozgótáboráról és egy cserkészjelenet, valamint Budaváry László tanár »Negyedszázad határkövének« című nagyhatású drámai költeményének előadásával járul az est sikerének emeléséhez; február hó 19-én a csapat két számmal szerepel a krisztinavárosi cserkészkörzet nyilvános tábor-tűzén; március hó 7-én a Rádiónak a kerületből adott helyszíni közvetítésén szerepel a csapat sikerrel; április hó 24-én résztvesz a csapat a kormányzó úr őfőméltósága jelenlétében, a budaörsi repülő-terén rendezett kerületi díszszemlén és cserkész repülőbemutatón, és végül május hó 23-ától 31-éig, az Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából a csapat róm. kat. tagjai vendéggondozói minőségben végeznek hasznos és értékes közszolgálatot.

A teljesség kedvéért legvégül még kell említeni, hogy a csapat az évi cserkészmunka befejezésekképen, mintegy 18—20 tagjának részvételével, június hó 21—30-a közötti időben 10 napos mozgótáborozást rendez a Vértes és Bakony hegységben.

F) »Br. Wesselényi Miklós« Sportkör.

»Legyünk testben és lélekben erős magyarok«

A budapesti kerülethez tartozó 300 ig. számú s 1924-ben alakult Sportkörünk szeptemberben újjáalakulva dr. Padányi-Frank Antal igazgató díszelnöksége és Garamvölgyi Ervin testn. tanár tanárelnöksége alatt a következő tisztkart választotta meg: ifj. elnök: Kerekes Sándor V. é., titkár Szabolcsi Gusztáv V. é., jegyző Mitró László IV. é., pénztáros Csapó Károly V. é. Az egyes szakosztályok vezetői: atl.: Szabolcsi Gusztáv V. é., torna: Kerekes Sándor V. é., tenisz: Bornemissza Lajos V. é., úszás: Tóth László IV. é.

Az összes növendékeink száma 129, a sportköri tagoké 40. A hetenként hétfőn és szombaton tartott sportköri órákon gyakoroltak a tagok és készültek a versenyekre. A tornászok első szereplése a Magyar Országos Torna Szövetség jelvénytérző versenye volt, hol az elindult 10 növendék mind vasjelvényt és elismerő ok-

levelet kapott. Kora tavasztól kezdve rendeztük a kosárlabdabajnokságot. A lelkes küzdelemből egyenlő pontszámú eredménnyel a IV. és II. o. csapata került ki győztesként. Harmadik helyen a III. o. csapata végzett.

Az intézeti tornászbajnokságra való szorgalmas készülést, február végén tartott tréfás versenyünk tarkította.

Az intézeti tornászbajnokságokat 8 versenyszámban rendeztük. Részletes eredmények: Nyujtó: 1. Kovács Z. III. é., 2. v. Breznay L. IV. é., 3. Kaknics L. II. é. Korlát: 1. v. Breznay L. IV. é., 2. Oravecz S. IV. é., 3. Vári J. III. é. Ló: 1. v. Breznay L. IV. é., 2. Horváth D. II. é., 3. Oravecz S. IV. é. Gyűrű: 1. v. Breznay L. IV. é., 2. Oravecz S. IV. é., 3. Juhász P. III. é.

Kötött ugrások: 1. v. Breznay L. IV. é., 2. Oravecz S. IV. é., 3. Kovács K. III. é.

Műszabadgyakorlatok: 1. v. Breznay L. IV. é., 2. és 3. Juhász P. III. é. és Oravecz S. IV. é.

Függeszedés: 1. és 2. Oravecz S. IV. é. és Tóth L. IV. é. 3. Kerekes S. V. é.

Az I. és II. o. növendékek mászóversenyében: 1. Pozsár B. II. é., 2. és 3. Avasi B. I. és Fülöp Gy. I. é.

Az összetett tornászbajnokság győztese igen szép küzdelemben vitéz Breznay Lajos IV. é., 2. helyezett Oravecz Sándor IV. é., 3. Juhász Pál III. é. lett. Az egyéni versenyeken kívül osztályonkénti csapatversenyeket is rendeztünk, hol szép munkával az összes számban megérdemelten a III. o. csapata lett az első. A második helyet a gyűrű és a műszabad verseny kivételével — hol a IV. é. csapata lett második — a II. évfolyam nyerte el.

Az atlétikai-bajnokságok az ugró számokban szép eredményt hoztak. Ez különösen Kovács Károly III. éves növendékünk érdeme, ki ha megfelelően fejlődik, igen szép atlétikai eredményeket érhet el.

Részletes eredmények: 100 m. futás: 1. Lengyel I. III. é., 2. Reviczki B. II. é., 3. Oravecz S. IV. é. 200 m. futás: 1. Lengyel I. III. é., 2. Szabolcsi G. V. é. 400 m. futás: 1. Szabolcsi G. V. é., 2. v. Breznay L. IV. é.; magasugrás: 1. Kovács K. III. é. 160 cm, 2. Oravecz S. IV. é. 157 cm, 3. Szentirmai L. I. é. 142 cm; távolugrás: 1. Kovács K. III. é. 612 cm, 2. Lengyel I. III. é. 565 cm, 3. Oravecz S. IV. é. 559 cm; súlydobás: 1. Reviczki B. II. é. 929 cm, 2. Flósz A. III. é. 921 cm, 3. Oravecz S. IV. é. 895 cm; diszkoszdobás: 1. Flósz A. III. é. 28.25 m, 2. Oravecz S. IV. é. 27.40 m, 3. Reviczki B. II. é.

Júniusban a »Kisok«-strand 25 m-es uszodájában tartottuk az úszó-bajnokságainkat, hol különösen a IV. évfolyam növendékei értek el jó eredményeket. 100 m gyors: 1. Tóth L. IV. é., 2. v. Breznay L. IV. é.; 50 m. mell: 1. Kamarás F. IV. é., 2. Arany R. IV. é., 3. Kovács K. III. é. 50 m. hát: 1. Nagy T. IV. é., 2. v. Breznay L. IV. é., 3. Vas B. IV. é.

Az alsó I—II. o. növendékek versenyében Horváth D. II. é. hátán, Tompos II. é. gyorsúszásban nyertek első helyezést. A 4-es osztályok közötti gyors-stafétában a IV. o. győzött a II. o. előtt. A győztes staféta tagjai: Andó, Vörös, Vas és Nagy T.

A teniszbajnokság győzteseinek szép játék után Gyalókai B. IV. é. és Varjú Gyula II. é. növ.

A testnevelés célkitűzését az évente rendezett »Budapest legjobb sportoló diákja« c. verseny közelíti meg a legjobban. A versenyben az indulók a három fontos sporton — atlétika, torna, úszás — kívül a tanulásban is összemérik erejüket. Igazán szép és értékes küzdelemben harcolnak Budapest összes közép és középfokú iskoláiból a legjobbak e büszke címért: »Budapest legjobb sportoló diákja«. Intézetünk a tavalyi kísérlet után az idén már az összes intézetek között legnagyobb létszámmal indult a versenyen és összes növendékeink a versenyt végigküzdvé, szép helyezést értek el.

A bajnoki és egyéb versenyek díjait az évzáró testnevelési ünnepélyen tartott beszéde után az igazgató úr osztotta ki.

G) Ifjúsági Vöröskereszt csoport.

Tanárelnök Prochaska Ferenc, ifjúsági vezető vitéz Vécsy György V., segédvezető Pompor Ferenc IV.-éves növendék. Utóbbi a tanév folyamán kimaradt. A csoport alacsony taglétszámára való tekintettel új segédvezetőt nem jelöltünk ki.

A csoport szeptemberben alakult meg 20 taggal (6 fiú és 14 leány). Hetenként egyszer rendszeres összejöveteleket tartott. Nyilvános ünnepélyekre való készüléskor azonban a tagok szükség szerint többször is összegyűltek. Rendes gyűléseink száma ilyenformán elérte a 43-at.

Február 1-én előadtuk Sugár Béla »Tejkirály« című mesejátékát, március 15-én hazafias ünnepélyt rendeztünk. A tanítóképző-intézet növendékeivel együtt megünnepeltük az Anyák napját. Gondoztuk az intézet elhunyt tanárainak sírját.

Naplót rendszeresen vezettünk. Összejöveteleink folyamán azon voltunk, hogy a hazafias érzést és a szociális érzéket fejlesszük és ápoljuk.

VII.

Tanítás.

A tanítás a tanítóképző-intézeti tanterv és utasítás, valamint a népiskolai utasítás szerint folyt. A tanítóképző-intézeti utasítás esetleges hiányait a magunk lelkével iparkodtunk pótolni.

Korunk pedagógiájának azt az elvét, amely az *élmények* nagy jelentőségét hangoztatja, azzal követtük, hogy nagy gondot fordítottunk mind az *értékélményekre*, mind a *kutató-élményekre*. Arra törekedtünk, hogy növendékeink az értékeket átéljék, az ismereteket pedig — a lehetőség szerint — a maguk kutató munkájával szerezzék meg.

Nevelő-tanítói munkájának jobbátétele végett tanári testületünk módszeres értekezletein a következő kérdésekkel foglalkozott: 1. A

tanmenetek megbeszélése; 2. A tanítói hivatás órája; 3. A gyakorlatiasság a természetrajz és vegytan tanításában.

Nagy gondot fordítottunk arra, hogy növendékeinknek a német és tót nyelvben, továbbá zenében alkalmat adjunk alaposabb elmélyedésre. Ezt a célt szolgálta a német és tót kisebbségi tanfolyam és a fakultatív zeneóra.

1. Gyakorlati kiképzés.

A növendékek gyakorlati kiképzését a tantervi utasítások szellemében végeztük.

A IV. o. tanítási gyakorlatait Frigyes Béla és Váradi József vezették. A mintatanításokat Ferenczi István, Budaváry László és Szalatsy Richárd mutatták be. Egy-egy növendék átlag háromszor tanított.

Az V. o. tanítási gyakorlatait az egyik csoportban Váradi József, a másik csoportban Frigyes Béla és dr. Prochaska Ferenc vezették. Egy-egy növendék a rendes gyakorlati órákon tízszer tanított és átlag ötször-hatszor hospitálások és helyettesítések alkalmával. Ezt a gyakorlatot teljesebbé tették: Az iskolai séták és kirándulások vezetésének gyakorlása. Az iskolai ünnepélyek előkészítésében és rendezésében való cselekvő részvétel. A gyakorlóiskolai tanulók nevelésében és egy részének segítézésében (ebédeltetésben) való segédkezés. A szertár- és könyvtár-kezelésben, továbbá a rendtartási naplók vezetésében, az évközi értesítők kiállításában való segédkezés. A tanulók állandó megfigyelése és egy-egy tanulóról írt gyermektanulmányi beszámoló, valamint a szülői értekezleteken és a népművelési munkálatokban való részvétel.

A tanítói hivatástudat ápolása érdekében az V. o. ebben a tanévben is jelen volt az Eötvös-Alap február 2-án a Magyar Tudományos Akadémián tartott emlékünnepe.

A pedagógiai kirándulásokon tapasztalt szíves fogadtatásért, a szakszerű tájékoztatásért, valamint a növendékek hivatásszeretetét fokozó jóságos előékenységet ezen a helyen is hálás köszönetet nyilvánítunk a székesfővárosi Pedagógiai Szeminárium, a Pedagógiai Könyvtár, a Szentkirályi-utcai műszerész-tanonciskola, a Vakok Országos Intézete vezetőinek és tantestületének.

2. Kisebbségi nyelvi tanfolyamok.

A) A német kisebbségi nyelvi tanfolyamon résztvevő:

az I. oszt.-ban 10, a II. o.-ban 9, a III. o.-ban 5, a IV. o.-ban 6 és az V. o.-ban 4 növendék.

A német nyelvi kisebbségi órákon olvasókönyvül használtuk a német nyelvkönyvnek a haladottabbak számára írt részét, valamint a német kisebbségi iskolák számára írt olvasókönyvnek a II–VI. osztályos köteteit, továbbá irodalmi és pedagógiai műveket. Az V. évfolyamban átvettük a német irodalom több fejezeteit. Az V. évfolyamban készítették növendékeink tanítási tervezeteket német nyelven, amelyeket aztán el is tanítottak.

Rendszeres beszédgyakorlatokat folytattunk a népiskola beszéd- és értelemgyakorlati anyagából. Írásgyakorlatokat minden órára készítettek a növendékek részint az olvasott anyag köréből, részint szabadon választott témákból. Mind a házi dolgozatok, mind az iskolai dolgozatok önálló fogalmazványok voltak.

A német nyelvi tanfolyami órák száma minden osztályban heti 4 óra volt.

A tanfolyam vezetője a II. osztályban Prochaska Ferenc dr., az I., III., IV. és V. osztályban Kelemen József dr. volt.

B) Kisebbségi tót tanfolyam.

A tót tanfolyamon kezdő és haladó csoportban az I—V. osztályból 7 növendék vett részt, és pedig Halász Ferenc V. o. (jeles); Horányi Ferenc (jeles), Krunity Dömötör (jó), Várhegyi László (jó) IV. o.; Kovács Zoltán (jeles) III. o.; Kunsági Elemér (jó) II. o.; Kecskés Róbert (jó) I. o.

A kezdők kisebb olvasmányokat, a legszükségesebb szókincset tartalmazó beszélgetést gyakorolták megfelelő nyelvtani vonatkozással.

A haladók nevesebb írók működéséről tanultak, irodalmi szemelvényeket olvastak, Budapest ismeretéről számoltak be, tanítási vázlatot készítettek s alkalomszerűleg nyelvtani és helyesírási gyakorlatokat végeztek. A tanfolyam vezetője Lesták Emma tanár volt.

3. Fakultatív zene és egyházi ének.

A növendékek kötelező hangszerükön kívül egy másik hangszert is tanulhatnak, a III. osztálytól kezdve pedig az egyházi éneket és zenét is gyakorolhatják. Fakultatív zenét 3, egyházi zenét 32 növendék tanult.

4. Írásbeli dolgozatok.

Magyar nyelvi dolgozatok.

I. osztály. *Iskolai fogalmazványok:* 1. Vasárnap délelőtt. (Tollbamondás.) 2. Intézeti kertünk ősszel. 3. Hogyan épült fel Déva vára? 4. Legkedvesebb tantárgyam. 5. Madáretetés. (Képről.) 6. Gyolcs Pista bánata. 7. Melyik napszakot szeretem legjobban? 8. Ha én gazdag lennék. 9. Madarak és fák napja.

Iskolai dolgozatok: 1. A Kerepesi-temetőben. 2. Ó, az én füstbe ment életem! 3. Március 15.

Házi dolgozatok: 1. Hogyan kerültem a tanítóképzőbe? 2. Vörösmarty édesanyja. 3. Cserkészbálunk. 4. Az első év végén.

II. osztály. *Iskolai fogalmazványok:* 1. Reggel. 2. Köd borult a tájra. 3. Rokkant az utcán. 4. Karácsonyi gondolatok. 5. Mit köszönhetünk szüleinknek? 6. Vasárnap délután. 7. Aki másnak vermet ás, maga esik bele. 8. Legkedvesebb virágom. 9. Közéleti ügyiratok.

Iskolai dolgozatok: 1. A könyv mint jóbarát. 2. Tápláljuk az ég madarait! 3. Az akarat erő.

Házi dolgozatok: 1. Családunk története. 2. Községünk egyik jellegzetes alakja. 3. Pártoljuk a hazai ipart! 4. Látogatás az Országos Levéltárban.

III. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. A népdal és a néptanító. 2. Radivoj és Juránics hőstette. 3. Eszményképem.

Házi dolgozatok: 1. A Kossuth Lajos-tér. 2. Levél egy kibujdossott barátom után és Eredj, ha tudsz! c. költ. összehasonlítása. 3. Arany János Ágnes asszony c. balladájának méltatása. 4. Hogyan tért jó útra Göndör Sándor?

IV. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. A takarékoság hazafiság. 2. Mikes jelleme. 3. Berzsenyi és kortársainak irodalmi jelentősége.

Házi dolgozatok: 1. Honfoglalás. 2. Balassa élete költészetének tükrében. 3. Egyik gyakorlóiskolai tanuló jellemrajza. 4. Védjük nyelvünket!

V. osztály. *Iskolai dolgozatok:* 1. Volt tanárunk sírjánál. 2. A család Petőfi költészetében. 3. Legkedvesebb költőm.

Házi dolgozatok: 1. Kisfaludy Károly irodalomtörténeti jelentősége. 2. Alkalmi beszéd. 3. Bárány Eötvös József eszméi és gondolatai műveiben.

Német dolgozatok.

I. osztály: 1. Unser Lehrsaal. 2. Unser Wohnhaus. 3. Die Mahlzeiten. 4. Unsere Familie. 5. Ich machte einen Ausflug. 6. Mein Körper. 7. Der Sommer.

II. osztály: 1. Auf dem Hofe. 2. Im Garten. 3. Die Lorelei. 4. Auf dem Bauernhofe. 5. Erbkönig. 6. Kind und Apfel. 7. Baron Münchhausen.

III. osztály: 1. Groszungarn — Rumpfungarn. 2. Die Wiederoberung der Festung Buda. 3. Eine Reise. 4. Berlin. 5. Goethes italienische Reise. 6. Dorfkinder und Stadtkinder. 7. Meine Lehrer.

IV. osztály: 1. Edler Entschluss. 2. Die magyarische Volksseele. 3. Faust. 4. Nathan der Weise. 5. Johann Wolfgang Goethe. 6. Friedrich Schiller. 7. Heinrich Heine.

V. osztály: Zum erstenmal in der Schule. 2. Tuiskon Ziller. 3. Wilhelm Rein. 4. Paul Georg Münch. 5. Von dem Montessori-schulen. 6. Pfadfinder.

Mennyiségtani dolgozatok.

I. osztály: 1. Egész számok összeadása és kivonása. Időtartam-számítás. 2. Műveletek megnevezett számokkal. Helyettesítés. Háromszög és köréje a kör szerkesztése. 3. Algebrai kif. összeadása. Négyzet és a beléje és köréje rajzolható kör megszerkesztése. 4. Többtagú algebrai kifejezések szorzása többtagú kifejezéssel. 5. Közönséges számok és többtagú algebrai kifejezések osztása többtagúval. A legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös megállapítása. 7. Műveletek algebrai törtszámokkal és vegyes számokkal.

II. osztály: 1. Elsőfokú egyenletek és egyenletrendszerek megoldása. 2. Elsőfokú egy- és kétismeretlenű egyenletek, illetőleg egyenletrendszerek grafikus megoldása. 3. Elsőfokú háromismeretlennel bíró egyenletrendszer megoldása. Egytagú algebrai kifejezések gyöke. Háromszög szerkesztése. Példa a geometriai helyre. 4. Közöséges számok és többtagú algebrai kifejezések négyzetgyöke. 5. Irracionális számok értékének meghatározása adott pontosságig. 6. Műveletek gyökmennyiségekkel. Vegyes másodfokú egyenletek megoldása. A vegyes másodfokú egyenlet gyöktényezői. 7. Irracionális, vegyes másodfokú egyenletre redukálható negyedfokú és kétismeretlenű egyenletrendszer megoldása. Másodfokú függvény grafikus képe. Terület-átalakítás.

III. osztály: 1. Összetett következtetések. 2. Hasonló háromszögek. 3. Összetett arányos osztás. 4. Testátló. 5. Súly- és értéklevonások. 6. A háromszög köré rajzolt kör sugara. 7. Ötvényszámítás.

IV. osztály: 1. Hasáb. 2. Váltó. 3. Timsóokaéder súlya. 4. Számítási sor. 5. Henger és hasáb. 6. Kamatoskamatozási idő. 7. Járadék.

V. osztály: 1. Haladvány. 2. Csonkagúla és hasáb. 3. Kamatoskamat és betét. 4. Járadék és kezdő tőke. 5. Hasáb és haladvány. 6. Gömbszámítás.

5. Tanulmányi kirándulások.

Kirándulási tervezetünkben évenként 6 félnapos kirándulás szerepel. A folyó tanévben a következőkben tettünk eleget a tervezetnek:

Szeptember 13-án. I. o. Központi temető. II. o. Természettudományi kirándulás a Svábhegyre. III. o. Lakásberendezési kiállítás. IV. o. Nyomtatvány kiállítás. V. o. Vakok-intézete.

Október 1-én. I. o. Szépművészeti Múzeum és Feszty-körkép. II. o. Mezőgazdasági Múzeum. III. o. Állattár. IV. o. Budapest környéke. V. o. Műszerész iskola.

Október 21. I. o. Nemzeti Múzeum, történeti tár. II. o. Akadémia és tárai. III. o. Iparművészeti Múzeum. IV. o. Család- és gyermekvédelmi kiállítás. V. o. Fővárosi Pedagógiai Szeminárium.

Március 28. I. o. Geológiai kirándulás. II. o. Országos Levéltár. III. o. Az Országház, IV. o. Tenyészállatvásár. V. o. Népegészségügyi Múzeum.

Április 13. I. o. Nemzeti Múzeum. Ásványtár. II. o. Néprajzi Múzeum. III. o. Állatkert. IV. és V. o. Lengyel kiállítás a Múcsarnokban. Magyar festészet a Szépművészeti Múzeumban és Andrássy-út 69. sz. alatt.

Május 3. I. o. A Belváros nevezetességei. II. o. Szépművészeti Múzeum és Andrássy-út 69. III. és V. o. Balassa Nándorné gyűjteménye a Pedagógiai Szemináriumban. IV. o. Királyi Várpalota.

6. A balatoni kirándulás.

Hosszú tervezgetés eredménye volt a balatoni kirándulás, mely május 19-én vált valósággá.

Május 19-én reggel 49 várakozással teli ifjú és 3 tanár szállt fel a balatonfüredi vonatra, hogy megkezdje háromnapos balaton-körüli tanulmányi kirándulását.

Indulás után rövid időre már kialakultak az ének- és zenekarok.

Gyorsan mult így az idő, és ezzel egyenes arányban nőtt a fiúk érdeklődése: milyen is lesz a Balaton? Csakhamar ez az idő is elérkezett, s előttünk állott a Balaton hatalmas víztükre. Széleit nem láthattuk, mert a borús, felhőkkel borított éggel a messzeségben összefolytak azok. A fiúk és jómagunk is megilletődve néztük a »mi tengerünk« egyszerű képét. Ettől kezdve egészen Balatonfüredig a fiúk a Balaton folyton változó szépségében gyönyörködtek.

Balatonfüreden a diákszállóban rendezkedtünk be éjjeli szállásra. Az ebéd elfogyasztása után Füred fürdőtelepét néztük meg, majd két motoroshajóra szállva elindultunk Tihany felé. A két karsú motoros mély hullámokat szántva haladt célja felé. A társaságnak nagyon tetszett az út. Hogyne, hiszen közben a nap is kisütött, és fényével folyton változó színűvé varázsolta a körülöttünk hullámzó vizet. Most mindnyájan magunk szemével is meggyőződhattunk arról, hogy a Balaton valóban állandóan más és más színben pompázva gyönyörködteti bámulóit.

Nagy ívben kikerülve a tihanyi móló sziklás vidékét, puhán odasímulnak hajóink a kikötő oldalához. Kiszállunk, s megindulunk a meredek úton az apátság ősi temploma felé. Mielőtt bemennünk a templomba, a mellette lévő park meredeken eső széléről nézzük az elénk táruló látványt: a Balaton mélyen alattunk fekszik, s hatalmas tükrén a magasból pompásan láthatjuk azt a sok színárnyalatot, mely oly különösen széppé és varázslatossá teszi Balatonunkat.

Alig tudunk szabadulni e látvány búv köréből, de indulnunk kell, mert még sok a látnivalónk. Az apátság ódon folyosóin járva önkéntelenül a távoli idők elevenednek meg emlékezetünkben. Bencés szerzetesek jönnek a pogány magyarság megtérítésére; 1055, tihanyi apátság alapítólevele... stb. Megtekintjük a kicsiny szobákat, melyek változatlanul maradtak utolsó királyunk és feleségének történeti ott-tartózkodása óta.

Az ősi felső és a XI. századból való alsótemplom megtekintése után sietve továbbindulunk. Szavalókórussal kipróbáljuk a »tihanyi echó«-t, és sikerül 9 szótagot is visszakapnunk. Majd továbbmegyünk és megtekintjük a hatalmas kálváriát, melynek minden állomását az ország egy-egy megyéjének vagy városának lelkes közönsége állíttatott föl. Itt is láttuk, hogy a semmiből vagy nagyon kevésből is lehet nagyot és maradandót alkotni, ha van hozzá elég kemény akarat és kitartás.

Visszafelé megtekintettük a népművészeti házat, amelyben a Balatonvidék népművészeti tárgyait állítja ki és árusítja a Balaton Intéző Bizottság megbízottja. Örömmel és büszkeséggel néztük a kiállított szebbnél-szebb tárgyakat, melyek mindegyike a környék népének saját

munkája. Volt közöttük olyan tárgy, mely legkiválóbb iparművészünknek is becsületére válnék.

Még sokáig szerettünk volna gyönyörködni a kiállított tárgyakban, de indulnunk kellett. Vidám nótaszóval haladtunk el a Biológiai Intézet mellett és szálltunk ismét hajóinkba, hogy visszatérjünk Füredre. Útközben heves versengés fejlődött ki a két motoros között, s hol a mi, hol a másik motoros legénysége csempülte az ellenfél »ócska bárkáját«. Izgalmas hajsza után szinte ugyanabban a pillanatban kötött ki a két hajó a móló két oldalán, s ezzel mindkét legénység megelégedhetett, hiszen csak egy hajsza választotta el őket a végleges győzelemtől. Szállásunk felé haladva ütemes, kemény lépésekkel és zengő torokkal figyelmeztettük a füredieket, hogy ma »mi« vagyunk Füreden.

Vacsora után gyorsan pihenőre tértünk, mert reggel 45-kor kellett felkelnünk, hogy badacsonyi vonatunkról le ne maradjunk.

Badacsonyból a pompás Kisfaludy-úton indultunk fel a Kisfaludyházba, s onnan rövid pihenő után a gerincre. Visszafelé közfelkiáltással a rövidebb, de a meredekebb ösvényutat választottuk. Hangos puffanások és halk nyögések jelezték a budai prepák leszállását! Badacsonyan a szélről haragosra korbácsolt Balaton fogadott bennünket. Útunk Tapolcára vezetett tovább. Tapolcán a nagyszerű tavasbarlangot tekintettük meg, majd ebédünk elfogyasztása után Sümegre mentünk. Sümegen első útunk a Darnay-múzeumba vezetett, hol a múzeum lelkes alapítója és igazgatója fogadott és vezetett bennünket igazi vendéglátó szeretettel. A nagy értéket képviselő múzeum az alapító Darnay Kálmán egész életét betöltő szenvedélyes gyűjtőmunkájának köszönheti minden becses darabját. Itt szinte kézzelfoghatóan láthattuk, mint jelent és mit eredményezhet egyetlen ember lelkes akarása.

A múzeum után a plébánia-templomot látogattuk meg, hol éppen befejezték a nagyszerű Maulpertsch-freskók javítását. A templom belsejét teljesen elborító egységes felépítésű gyönyörű freskósorozat mély hatással volt ránk. Következő célunk a meredeken a város fölött trónoló vár megmászása volt. Meglepetve tapasztaltuk, hogy a vár egyik-másik része milyen keményen áll ellen az idő romboló munkájának. Jó étvággal elfogyasztott uzsonna után kivonultunk a pályaudvarra, honnan Keszthelyre indultunk. Késő este érkeztünk meg ide, s a vacsora után gyorsan pihenőre tértünk, hogy másnap újjult erővel élvezhessük útunk utolsó napjának eseményeit.

Reggel zuhogó esőre ébredtünk. Mi lesz most? — kérdezték a sötétenlátók, és komoran összeráncolták homlokuk redőit. Nem lett más, mint az, hogy nem gyalog, de autóbusszon tekintettük meg a várost, és azzal mentünk ki Hévízre is. Ha a környéken eddig nem tudták volna, hogy a budai tanítóképzősök jöttek meg, akkor csakhamar meghallhatták azt. A langyos vízbe szabadult sereg jókedvű hancurozását és komoly úszó versengését még a fürdőző vendégek is élvezték. Annyira, hogy a végén az egyik öreg úr meg is jegyezte: »Ha ma kikapok az orvosomtól, azért maguk lesznek felelősek. Csak ¼ órát szabad a vízben töltenem, és én még egy óra elmúltával is alig tudtam itthagyni magukat«.

Az ősi templom és a Balatoni-Múzeum megtekintése után ebédeltünk, s kimentünk az állomásra, hogy megkezdjük visszautazásunkat.

Visszafelé a somogyi oldalon jöttünk, s a nap kegyes volt hozánk, mert délutáni sugaraival pazarul elárasztotta s vakító ezüstpalástjával szinte beborította a víz tükkrét. Sötét este lett, mire vonatunk befutott a Déli p. u.-ra.

A kirándulás eredményének megállapításakor együtt mondhatjuk a búcsúzó ifjúság szónokáival: »E kirándulás sok-sok tapasztalatával, élményével és szépségével felejthetetlen marad számunkra«.

Garamvölgyi Ervin.

VIII.

Egészségi állapot.

Az elmúlt tanév egészségügyi viszonyai kedvezők voltak. Fertőző megbetegedés nem fordult elő. Kórházi kezelésre nem volt szükség. A téli hónapok alatt számos megbetegedés volt ugyan, de ezek lefolyása a szabályos 4—6 napot nem haladta meg és minden esetben jóindulatúnak mutatkozott. Ezekkel együtt a fekvő betegek száma az egész iskolaévben mindössze 70 volt. Az orvosi felvételi vizsgálatok kielégítő eredménnyel végeződtek. Két felvételre jelentkezett növendéken színvakság mutatkozott, ami miatt el kellett utasítanunk őket. Az egészségügyi leltár 6 darabbal gyarapodott. A beteg-felügyelői tiszteket az igazgató úr megbízásából Böhm Sebestyén ötödéves látta el körültekintő gondossággal és figyelemmel. A fekvő betegek ápolását Horváth István altisztünk és felesége látták el kifogástalan buzgalommal.

IX.

Tanítóképesítés.

A tanítóképesítő vizsgálat elnöke szeptemberben Kiss József tanügyi tanácsos, júniusban pedig Balázs Béla tanügyi főtanácsos volt.

Az egyházak részéről Gunda Béla és Szabolcska László dr. küldettek ki vizsgálatainkra.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelete szerint az áll. tanítóképző-intézetek közül 1937. szeptember havában csak a budapesti áll. tanítóképző-intézetben voltak tanítóképesítő vizsgálatok.

A rendelet értelmében a javító tanítóképesítő vizsgálatra jelentkezett a bajai áll. tanítóképző-intézetből 1 jelölt, a jászberényi áll. tanítóképző-intézetből 3 jelölt, a kiskúnfélegyházi áll. tanítóképző-intézetből 1 jelölt, a kőszegi áll. tanítóképző-intézetből 2 jelölt, a nyíregyházi áll. tanítóképző-intézetből 1 jelölt, a pápai áll. tanítóképző-intézetből 2 jelölt, összesen 10 jelölt.

Tanítói oklevelet nyertek

1937. szeptemberben:

Anek György, Bodor Sándor, Bondor Sándor, Boros Miklós, Czettl Márton, Hanisch Béla, Kovács István József, Pusztaszeri Miklós, Sebestyén Endre, Solymosi István, Zeke László Elek. (11).

1938. júniusban:

Ambrus Zoltán, Bartai Árpád József, Bán Miklós, Bártfai Emil Andor, Bornemissza Lajos, Böhm Sebestyén, Csapó Károly István, Csernyánszky Imre Károly, Deák Tibor, Dévai Vendel, Dombay Sándor Árpád Károly, Halász Ferenc, Havasi Béla, Hegyes Zoltán, Horváth István, Kerekes Sándor János, Mester Gyula Árpád, Nagy László, Párkányi Gábor, Siroki Béla, Soós Győző Frigyes, Szabolcsi Gusztáv Elemér, Szalontai Sándor, Szöcs Lajos, Takács László, v. Vécsy György Béla István (26).

Egyházi ének és zenére képesítést nyertek:

Ambrus Zoltán, Csértán János.

Német tannyelvű iskolákra kiegészítő képesítést nyertek:

Böhm Sebestyén, Csernyánszky Imre Károly, Hegyes Zoltán, Magyar István.

Fakultatív zene, egyházi ének és zene.

A növendékek kötelező hangszerükön kívül egy másik hangszert is tanulhatnak, a III. osztálytól kezdve pedig az egyházi éneket és zenét is gyakorolhatják. Fakultatív zenét 3, egyházi éneket és zenét pedig 33 növendék tanult.

A tanítóképesítő vizsgálat statisztikája.

Vizsgálatra jelentkezett 25 teljes és 3 javító vizsgázó, oklevelet nyertek 26-an.

Egy év múlva ismétlő vizsgálatot tehet 1 jelölt.

Egy tárgyból javító vizsgálatot tehet 1 jelölt.

Honosító képesítő vizsgálatra jelentkezett 2 jelölt, sikerrel vizsgázott 2.

Német tannyelvű kiegészítő vizsgálatra jelentkeztek 4-en, oklevelet nyert 4 jelölt.

Egyházi énekből és zenéből vizsgálatra jelentkeztek 2-en, oklevelet nyert 2 jelölt.

Tanítóképesítő vizsgálati tétel.

a) *A neveléstudományból:*

1. A cselekvés szerepe a népiskola munkájában.
2. A tanulók cselekedtetésének szükségessége és haszna. (Honosító.)

b) *A magyar irodalomból:*

1. A magyar föld és a magyar nép a népies nemzeti költészet tükrében.
2. Hazafias líránk a romantikus költészet korában. (Honosító.)

c) *A mennyiségtanból:*

1. Valaki 1938. jan. 1-én községi iskolaépítésre 45.000 P-t ad azzal a kikötéssel, hogy az építési költséget 1940. júl. 1-én kell kifizetni. Az építkezés összesen 60.600 P-be kerül, s a hiányzó összeget a község 1940. júl. 1-én évi 1000 P-s utólagos annuitásos kölcsönkép szerzi meg. Meddig tart a törlesztés évi 5%-os kamatláb mellett? Készítsük el a törlesztési terv néhány első sorát.

2. Az 1938-ban befejezett budapesti mélyfúrás 1256 m mélységről 77 fokos vizet eredményezett. Az ebből megállapított geotermikus grádens alapján milyen mélyben volna 100 fok? Hány méter mélységben olvadna meg az ólom (327 fok) és a vas (1200 fok)? Egy nap alatt hány kalória meleget ad le, míg kihűl a percenként feltörő 3 köbméter víz?

3. Valamely betonboltozat két egyközepű gömbhöz tartozó gömbcikknek a különbsége. A belső gömbsüveg magassága 1.2 m, alapkörének sugara 8 m, a boltozat vastagsága 0.5 m. A beton $F_s = 2.9 \text{ kg/dm}^3$. Mekkora súlyt kell a boltozatot tartó oszlopoknak hordaniok?

4. Egy vasból való, 142 cm átmérőjű és 3 cm-es falvastagságú bűvargömbbel az idén 923 m-nyi mélységbe ereszkedtek le. Mekkora összes nyomás nehezedett a gömbre. Milyen nehéz a gömb a vízben és a vízen kívül? A tengervíz nyomása 10 m-enként 1.01 kg-mal nő. A vas fajsúlya 7.2 kg/dm^3 .

d) *A német nyelvből (kiegészítő vizsgálat).*

1. Die Stadt. 2. Das Dorf. 3. Der Wald. 4. Das Getreidefeld.

X.

Gyakorlóiskola.

A gyakorlóiskolai tanulók névsora.

I. osztály: Bakos István, Gohér Zsuzsi, Heyduck György, Kéz Miklós, Kishonti Magda, Kontra Éva, Kósa György, Lázár Zsuzsi, Macsánik Piroška, Mayer Ferenc, Márk Béla, Patakfalvi Irén, Perjés Katalin, Pilinszky Árpád, Prágai Lajos, Sebők Judit, Selmeczi Irma, Széchy Dénes, Tóth Ilonka, Vajda Miklós.

II. osztály: Baló Ilonka, Berczely Harry, Bóhn Edit, Czvetkovics Zoltán, Csuka Domokos, Decker Gyula, Dely Ferenc, Fekete Dezső, Halasi István, Kovács Miklós, Maertens Károly, Merényi Angela, Mészáros István, Motusz Ferenc, Peredy József, Pobožsny András, Rihmer Alfréd, Ritter Margit, Vajda Elemér.

Magántanulók: Botos Gábor, Gagyí Jenő, Kádár István.

III. osztály: Bekk Péter, Bendefy István, Bozsó György, Dézsy Éva, Dudás Éva, Kolosváry Bálint, Kopvára Pálma, Leyla de Sharif, Marnitz Péter, Máthé Judit, Miklódy Kálmán, Pukánszky Lajos, Rach Klára, Somody Zsuzsanna, Wilcsek Erika.

Nem vizsgázott: Gyöngyössy László.

IV. osztály: Asztalos György, Beodray Ferenc, Bor Jenő, Éry Mária, Földváry György, Fördös Andor, Harsány György, Kovarcz Sándor, ifj. Landesz József, Merényi Katalin, Németh Ákos, Sándor Tamás, Vajda György, Wilcsek Sári, Wittmann Lajos.

Kimaradt: Kiss Gábor.

V. osztály: Babirák Lajos, Baksa Ferenc, Geletta József, Horváth László, Rohonc József, Török Ferenc;

VI. osztály: Borsoczki János, Fehérhegyi János, Gombás Károly, Rach László, Retter Mihály, Varga Sándor, Vései István, Wagner László;

VII. osztály: Baksa Géza, Dobrovits István, Katonka Mihály, Nagy Ferenc, Prohászka József, Strébl Mátyás, Szattelberger Mihály, Székely Gábor, Török Kálmán, Wagner Ernő;

VIII. osztály: Éllmann Károly, Kókai Géza, Rach Ferenc, Rókás Lőrinc, Timár Tibor.

Gyakorlóiskolánk I—II. osztályú tagozatát Ferenczi István, a III—IV. osztályú tagozatot Budaváry László, az V—VI, és VII—VIII. osztályú tagozatot Szalatsy Richárd vezette.

A beíratást 1937. június hó 12-én, az évvégi vizsgát 1938. jún. 12-én tartottuk.

A nemzeti és iskolai ünnepélyek egy részét a tanítónövendékekkel együtt, a többi osztályonként külön-külön rendeztük. Ezeken a szülők és az iskola barátai nagy számmal vettek részt. Az alkohol káros hatásáról február hó 1-én rendes tanítás keretében hívtuk fel a tanulók figyelmét. A madarak és fák napját május 2-án a szabadban rendeztük. Az anyák napját május 3-án ünnepeltük meg.

Az év folyamán két szülői értekezlet volt: nov. 23-án és május 3-án. Mindkettő a szülők nagy érdeklődése mellett folyt le. A második szülői értekezlet műsorát részben a IV. és V.-éves növendékek szabad előadásai töltötték ki.

A gyakorlóiskolai tanulók magaviselete, szorgalma, előmenetele kifogástalan volt. Néhány tanuló súlyosabb és hosszabban tartó betegségétől eltekintve, a tanulmányi időt nem zavarta semmi.

Iskolánkban a tanítóképző-intézeti növendékek rendszeres gyermekmegfigyeléseket s környezettanulmányokat végeztek. Vidéki tanító- és tanítónőképző-intézetek növendékei, fővárosi és vidéki, sőt megszállott területekről jött tanítók és tanárok is gyakran hospitáltak.

Gyakorlóiskolánk jobbmódú tanulói ezévből is rendszeresen támogatták szegényebb sorsú tanulótársaikat. Minden szűkös viszonyok között élő tanuló számára egy-egy önként ajánlkozó jobbmódú gyermek naponta tízóraít, karácsonykor pedig bőséges ajándékot hozott.

Az egészen szegénysorsú tanulónk rendszeres anyagi támogatására, ról ez évben is sikerült gondoskodnunk. Budapest Székesfőváros Iskolánövéri intézménye útján ez évben a következő segélyezésben részesültek tanulónk: 5 db. télikabát, 7 pár cipő, 3 öltözet ruha, 4 db. nadrág, 6 pár harisnya, 14 drb fehérnemű, 8 pár cipőtálpalás, 7 pár cipőfejelés; ezeken kívül ezévből 20 tanulónk mintegy 5500—6000

ebédet kapott. A Budapesti áll. Tanítóképző-int. Iskolatársak Egyesülete karácsonykor 10 P-t, egy névtelen adakozó 10 P-t, az Ifjúsági Vöröskereszt Egy. 20 P-t, a gyakorlóiskola jobbmódú szülei 68.90 P-t, sok-sok élelmiszert, könyvet, játékfélét, ruhaneműt juttattak szegénysorsú tanulóinknak. A kegyes adakozóknak ezúton is hálás köszönetet mondunk adományaikért. Kölcsöntankönyvtárunk ez évben 142 db. tankönyvvel segítette a szegénysorsú tanulókat.

A gyakorlóiskolai tanulók statisztikai adatai.

Osztály	Beiratkozott	Kimaradt	Vizsgát tett	Nem szerint		Előmenetel szerint					Vallás szerint				Anyanyelv szerint	A szülők foglalkozása szerint				
				fiú	leány	kitűnő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	róm. kat.	ref.	ág h. ev.	egyéb	magyar	tisztviselő	katona	iparos, keresk.	tanár, tanító	más
I.	20	—	20	10	10	18	2	—	—	—	16	1	3	—	20	11	1	3	2	2
II.	20	—	20	16	4	13	7	—	—	—	14	4	2	—	20	10	3	2	1	3
III.	16	1	15	7	8	10	5	—	—	—	8	4	2	1	15	8	—	3	2	3
IV.	16	1	15	12	3	13	2	—	—	—	11	3	1	—	15	6	6	3	—	1
V.	6	—	6	6	—	—	1	4	1	—	4	1	1	—	6	—	—	4	—	2
VI.	9	1	8	8	—	2	3	2	1	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	3
VII.	10	—	10	10	—	1	4	3	2	—	6	4	—	—	10	—	—	6	—	4
VIII.	5	—	5	5	—	3	—	2	—	—	5	—	—	—	5	—	—	4	—	1
Össz.	102	3	99	74	25	60	24	11	4		72	17	9	1	99	35	10	30	5	19

XI.

Iskolánkívüli népművelés.

Intézetünk nagy gondot fordít a népművelésre. Ezt három feladatkörben juttatja kifejezésre. 1. Alaposan tárgyaljuk az iskolánkívüli népművelés kérdéseit. 2. A lehetőség szerint minden tanításunkat átítatjuk a népművelés gondolatával. Élesen rámutatunk arra, hogy a tanítónak mind az iskolában, mind az iskolán kívül gondoznia kell a nép anyagi és szellemi szükségleteit. 3. Nemcsak elméletileg tárgyaljuk ezeket a kérdéseket, hanem a lehetőség szerint azok gyakorlati megvalósítását is megmutatjuk. Ezt a célt szolgálták egyrészt az intézetben tartott kultúresték, másrészt az elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

A) Kultúresték.

Ebben az évben népművelési előadásaink, illetőleg kultúrestéink sorozatát a »magyarosság« gondolatának szolgálatába állítottuk. Az előadások és azok kísérő műsora szélesebb körben is nagy tetszést arattak. Úgy láttuk, hogy kultúrestéinkkel a nagyvárosi iskolánkívüli népművelés helyes útján jártunk. A kultúresték rendezője ez évben Vincze Sándor tanár volt, az egyes kérdések előadói pedig: Jaloveczky

Péter c. ig. (Nóbel-díjas magyar tudósok.), Kelemen József dr. (Magyar szólások és közmondások.), Nagy Ferenc (A magyar jellem br. Wesselényi Miklós emlékezetével kapcsolatban.); Prochaska Ferenc dr. (Magyar néprajz.); Tscheik Ernő c. ig. (Magyar népművészet) és Vincze Sándor (Helyes magyarság.).

B) Elemi ismeretterjesztő tanfolyam.

Az iskolán kívüli népművelés munkáját ez évben is kiterjesztettük a felnőttekre. A Budapest Székesfőváros Iskolán kívüli Népművelési Bizottsága közreműködésével ez évben egy 40 órás helyesíró és egy 40 órás fogalmazó tanfolyamot rendeztünk s vele párhuzamosan 80 órás analfabéta tanfolyamot. A helyesíró-tanfolyamot október 5-én nyitottuk meg és december hó 14-én záróvizsgálattal fejeztük be. A fogalmazó-tanfolyamot január hó 5-én kezdtük, és február hó 28-án záróvizsgálattal fejeztük be. A tanfolyamok felügyelője Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója, vezetője pedig Ferenczi István gyak. isk. tanító volt. A helyesíró-tanfolyamra beiratkozott 9 hallgató, akik közül kimaradt 2. A fogalmazó-tanfolyamra beiratkozott 9 hallgató, akik közül 1 kimaradt. Az analfabéta-tanfolyamon 10-en vettek részt.

A tanfolyamokat főként azért rendeztük, hogy tanítónövendégeink ezirányú gyakorlati kiképzését is szolgáljuk, amit teljes mértékben sikerült is elérnünk, mert a növendékek igen nagy érdeklődéssel kísérték a tanfolyamok munkáját, amiben tevékeny részt is vettek. Bár nem volt kötelező, mégis rendszeresen hospitáltak a tanításokon, sőt tanítottak is.

A tanfolyam sikere tehát nemcsak az volt, hogy több hallgató sajátította el a helyesírási és fogalmazási ismereteket, hanem az is, hogy növendégeink gyakorlatilag is megismerték a népművelés ezirányú munkáját.

XII.

Apponyi Kollégium.

Az Apponyi Kollégium budapesti tagozatában rajz- és zeneszakos jelöltek voltak.

A jelöltek névsora: a) rajzból: Geszti Katalin, Dörre Magda, Petrich Katalin, Tscheik Ildikó, Varga Erzsébet, Zakariás Gizella.

b) zenéből: Bálint Ferenc, Bujdosó Ilonka, Faludi Béla, Fejér Irén, Gajdán Olga, Gázsó Illuminata, Hidyné Gyulai Mária, Höger Mária, Leskó Gyöngyi, Ritoók Magda, Schenk Endre, Veres Ilona.

Ezeknek a jelölteknek a Kollégium igazgatója heti egy órában a tanítóképzés pedagógiája köréből adott elő. Ezenkívül a rajzszakos tanárjelöltek részére Baránszki László főiskolai tanár A rajztanítás módja a tanítóképző-intézetben címmel, a zeneszakos tanárjelöltek részére Sztankó Béla c. kir. főigazgató Az ének és zene tanításának módja a tanítóképző-intézetben címmel tartottak előadást. Az előírt didaktikai gyakorlatokat a férfijelöltek intézetünkben, a nőjelöltek a VII. ker. áll. tanítónőképző-intézetben végezték.

XIII.

Továbbképzés.

1. Szakértekezlet a tanítóképző-intézeti rajztanárok és gyakorlóiskolai tanítók részére a zsinórírással kapcsolatban.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr ebben az évben is rendezett intézetünkben szakértekezletet. Az értekezlet anyagi és szellemi ügyeinek vezetésével a V. K. M. 114524/1938. IX. ü. o. sz. rendelettel dr. Padányi-Frank Antal igazgatót és Tscheik Ernő c. igazgatót bízta meg. A megnyitó beszédet a tanker. kir. főigazgató helyettese, Kiss József tanügyi tanácsos mondotta.

A szakértekezlet munkarendje:

Csütörtök, június 30.

8-kor megnyitás. 8—10. Luttor Ignác: A zsinórírás alapelvei és rendszere. 10—11. Drozdy Gyula: Az olvasmány- és költeménytárgyalás módja. 11—1. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. (A módszeres eljárást saját tanítványaival mutatja be.) 1—2. Szalatsy Richárd: A helyesírás tanításának módja. 4— $\frac{1}{2}$ 6. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. $\frac{1}{2}$ 6—6. Hozzászólás.

Péntek, július 1.

8—9. Halmos Péter: A fogalmazás tanításának módja. 9—10. Budaváry László: Hogyan gondozzam tanítványaim vallásosságát és hazafiasságát? 10—12. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. 12—1. Kaposi Károly: Hogyan használok a rajzot tanításaimban? 1—2. Hozzászólás. 4—5. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. 5—6. Majzik Sándor: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanításának módja.

Szombat, július 2.

8—9. Ferenczi István: A számolás és mérés tanításának módja. 9—11. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. 11—12. Putnoky Jenő: A nyelvi magyarázatok módja. 12—1. Dr. Beyer Edéné: Zsinórírás. 1—2. Hozzászólás. Bezárás.

Az előadókon kívül a szakértekezleten a következők vettek részt:

Baja áll. tanítóképző: vitéz Losonczy György, Ágoston Vendel. *Baja érseki tanítóképző:* Lévay M. Bellarmina, Korcsmáros M. Oktána, Kákonyi M. Konstantina. *Budapest I. ker. áll. tanítóképző:* Tscheik Ernő, Váradi József, Ferenczi István, Budaváry László, Szalatsy Richárd, Frigyes Béla. *II. ker. áll. tanítónőképző:* Szabóné Novák Eszter, Deméné Wunder Ilona, Schmitt Hedvig, Dr. Meskó Tiborné. *VII. ker. áll. tanítónőképző:* Bagó Margit, Fliegl Kálmán, Kaposi Károly, Kristofcsák Lajos, Dr. Simonyi Kálmánné. *VII. ker. áll. óvónőképző:* vitéz Komárnoky Gyula. *Angolkisasszonyok r. k. tanítónőképző:* Sr. Vermes Klára, M. Ihász M. Rózsa, M. Virágh M. Margit, Sr. Veszeloovszky M. Erzsébet, Leimeter Ilona. *Izraelita tanítóképző-intézet:* Schwarcz Károly, Erdős Lajos, Ádám Zsigmond. *Orsolyarendi r. k. tanítóképző:* Kottász Matild. *Salvator-intézet r. k. tanítónőképző:* Kálmán Regina

nővér, Windsauer Gizella nőv., Kiss Theodora. *Szent Lujza óvónőképző*: Kostelnik Remigia nőv., Preisinger T. Ilona nőv. *Szent Margit-intézet r. k. tanítónőképző*: Mészáros M. Ella, Soós M. Jolán, Cser M. Margit, Horváth M. Laurentia. *Cinkota áll. tanítónőképző*: Vitál Margit, Zala Mária, Skersil Gabriella, Haitsch Ella. *Debrecen r. k. tanítónőképző*: Sipos M. Mechtildin, Sikúr M. Kinga, Szabó M. Adéla. *Debrecen ref. tanítónőképző*: Gáborjáni Szabó Kálmán, Szűcs János. *Debrecen ref. tanítónőképző*: Gergely Ilona. *Dombovár r. k. tanítónőképző*: Hitter M. Alojzia, Jauk M. Marianna. *Eger Angolkisasszonyok r. k. tanítónőképző*: S. Bakonyi Jolán, M. Kövér Erzsébet, M. Bárány Irén dr., M. Reskovits M. Jolán. *Eger érs. tanítónőképző*: Szügyi Trajtler Géza, Sturm József. *Esztergom érs. r. k. tanítónőképző*: Komondi M. Carmelia, Szabó M. Celesta, Juhász-Nyitó M. Altonsa. *Esztergom érs. r. k. tanítónőképző*: Szkalka Lajos, Kocsis Lajos. *Győr áll. tanítónőképző*: Damaszkovszky Mihályné, Turóczi Mária, Halmos Péter. *Győr kir. kat. tanítónőképző*: Pohárnik Jenő, Békéssy Leó. *Győr Szent Orsolya r. tanítónőképző*: Homeniuk M. Ancilla, Visi M. Ladislau. *Jászberény áll. tanítónőképző*: Balla Béla, Kiss József, Kántor Antal. *Kalocsa érs. tanítónőképző*: Gaál Ödön, Illés István, Doroszlai Gyula. *Kalocsa r. k. tanítónőképző*: Borókai M. Hermina, Kerényi M. Alexandrina, Morell M. Natália. *Kecskemét ref. tanítónőképző*: Magyar Ilona. *Kecskemét r. k. tanítónőképző*: Lági Anna. *Kőszeg áll. tanítónőképző*: Pécs Gyula, Lovász János. *Kőszeg r. k. tanítónőképző*: Gauser M. Reginálda, Pungor M. Sarolta. *Kiskunfélegyháza áll. tanítónőképző*: Ferencz Géza, Putnok J. Jenő, Vízhányó Károly. *Kiskunfélegyháza Constantinum r. k. tanítónőképző*: Moullion M. Antónia. *Miskolc r. k. tanítónőképző*: Szabó M. Gaudiosa, Szili M. Bertina. *Miskolc izr. tanítónőképző*: Fejérmé Dévai Ella, Farkas Lidia. *Nagykőrös ref. tanítónőképző*: Csete Gyula, Visontay János. *Nyíregyháza áll. tanítónőképző*: Pfalz György, Horváth János. *Pápa áll. tanítónőképző*: Buday Lajos, Baksy Andor, Gergely Ferenc. *Pápa ref. tanítónőképző*: Leuer Gizella, Czucza Emma. *Pápa Ranolder r. k. tanítónőképző*: Köszörűs R. Ignácia, Kulcsár M. Ilona, Wilsch Ludovika, Nagy T. Perpétua, Krokovich M. Jolán, László M. Erzsébet, Molnár I. Lujza. *Pécs r. k. tanítónőképző*: Klug K. György, vitéz Kádár Lajos. *Pécs r. k. tanítónőképző*: Horváth M. Maura, Sziringer M. Mechtild, Pap M. Teréz. *Sárospatak ref. tanítónőképző*: Ecsedi Lajos, Tóth Mihály. *Szeged kir. kat. tanítónőképző*: Majzik Sándor, Gaál Géza, Szili Török Dezső. *Sopron evang. tanítónőképző*: Kuszák István, Mechle József. *Sopron Isteni Megváltó Leányai r. k. tanítónőképző*: Pintér M. Engratia, Márkus M. Beatina, Szabó M. Donald, Gruga M. Albina, Király M. Adél. *Sopron Orsolya-rendi r. k. tanítónőképző*: Boleman Magda, Barta Ilona. *Zsámbék r. k. tanítónőképző*: Horváth M. Beata, Roland M. Ottilia, Hegyei M. Inviolata, Barabás M. Aquinata.

2. Tanítói továbbképző tanfolyam.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr 109,467/1938. IX. ü. o. sz. rendeletével intézetünkben július 4-től július 9-ig tanítói továbbképző tanfolyamot rendezett. A tanfolyamon kb. 200 tanító vett részt. (Hasonló tanfolyam lesz július hó 11-től július 16-ig Győrött.)

A tanfolyam munkarendje:

Hétjő, július 4.

8—9. A népiskola célja. (Világnézet. Nemzetnevelés. Hogyan szolgáljuk az eszmények szellemében a gyakorlati életet?) (Padányi-Frank Antal dr.)

9—10. A beszéd- és értelemgyakorlatok módja. (Drozdy Gyula)

10—11. Bemutató előadás a beszéd- és értelemgyakorlatok köréből. (Drozdy)

11—12. Bemutató előadás a testgyakorlás köréből — rövid bevezetővel. (Garamvölgyi Ervin)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Kedd, július 5.

8—9. A tanító főbb jellemvonásai. (Padányi-Frank)

9—10. Az olvasmány- és költeménytárgyalás módja. A fogalmazás tanítása. (Drozdy)

10—11. Bemutató tanítás a fogalmazás köréből. (Drozdy)

11—12. Bemutató tanítás az olvasmánytárgyalás köréből. (Ferenczi István)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Délután kirándulás.

Szerda, július 6.

8—9. A népiskolás gyermek lelki világa. Az iskolai nevelés módszertana. A Szent István-émlék és a történelem a nemzetnevelés szolgálatában. (Padányi-Frank)

9—10. A helyesírás tanítása és a nyelvi magyarázatok módja. (Drozdy)

10—11. Bemutató tanítás a nyelvi magyarázatokból. (Drozdy)

11—12. Bemutató tanítás a történelem köréből. (Ferenczi)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Csütörtök, július 7.

8—9. A kisgyermek lelki világa. A családi nevelés. (Család-védelem.) Iskolán kívüli népművelés. (Szülőföldtanulmány...) (Padányi-Frank)

9—10. A természeti és gazdasági ismeretek tanításának módja. (Drozdy)

10—11. Bemutató tanítás a természeti és gazdasági ismeretekből. (Drozdy)

11—12. Bemutató tanítás az egészségtan köréből. (Ferenczi)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Délután kirándulás.

Péntek, július 8.

8—9. Korunk néhány lélektani és pedagógiai iránya. Az elhanyagolt gyermek felkarolása. (Gyermekvédelem.) (Padányi-Frank)

9—10. A földrajz tanításának módszere. (Drozdy)

10—11. Bemutató tanítás a földrajz köréből. (Drozdy)

11—12. Bemutató tanítás az énekből — rövid bevezetővel. (Ferenczi)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Szombat, július 9.

8—9. Önismeret. Emberismeret. Önnvelés. Továbbképzés. Részletek kiváló tanítók működési köréből. (Padányi-Frank)

9—10. A rajz tanításának módja. Táblai rajz. (Drozdy)

10—11. Bemutató tanítás a rajz köréből. (Drozdy)

11—12. Bemutató tanítás a kézimunka köréből — rövid bevezetővel. (Ferenczi)

12—2. A felvetett pedagógiai kérdések megbeszélése. (Drozdy, Padányi-Frank)

Berekesztés.

XIV.

Tájékoztató az 1938/39. iskolai évre.

A líceum I. osztályába azok a tanulók iratkozhatnak be, akik a polgári, illetőleg a középiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A felvehető tanulók korhatára 14—17 év, létszáma osztályonként 45. Indokolt esetben a tanker. főigazgató ezt a létszámot 50-ig felemelheti.

Azok a tanulók, akik a líceummal kapcsolatos internátusba bentlakást kérnek, a beíratáskor elsőbbségben részesülnek. Ajánlatos ezért a tanulókat előjegyeztetni.

A tartásdíj az I. osztályba járóknak 500.— P. A felsőbb évfolyamokban, a segélyezés foka szerint, évi 500 P, 400 P, 300 P és 200 P. A kintlakók havi 18 P-ért ebédet kaphatnak.

A tartásdíj minden hó 5-ig csekkklapon fizetendő be.

A bentlakó tanulók tartoznak magukkal hozni legalább 2 rend ruhát, amelyek közül az egyik sötét legyen, 1 télikabátot, 2 pár cipőt, 6 pár fehérműt, 3 hálóinget, 4 törülközőt, 6 pár harisnyát, 10 zsebkendőt, 3 ágylepedőt, 1 vánkost 3 huzattal, 1 téli takarót vagy dunyhát 3 huzattal, 1 hatszemélyes abroszt, 2 asztalkendőt, 2 poharat, 1 fogkefét, 1 fésűt, 1 ruhakefét, 1 pár hálópapucsot és cipőtisztító felszerelést. Minden fehérműbe bejegyzendő (színes fonállal vagy moshatlan tintával) a ruha száma. A felszerelés minden darabja magyar gyártmányú legyen. A szalmazsák és az ágyterítő a méret és az egyöntetűség miatt beíráskor itt szerzendő be annál a kereskedőnél, akivel az igazgatóság ár és minőség tekintetében előzetesen megállapodott.

A szalmazsák ára kb. 16.— P, az ágyterítőé 25.— P.

Fogazatával, orrával, torkával és fülével kapcsolatos bajokat mindenki hozza rendbe és szemüvegről gondoskodjanak, akiknek kell.

A felvételtől, az esetleges kedvezményről, a jelentkezés idejéről, valamint a fizetendő díjakról, a kötelező felszerelésről a folyamodók az intézet igazgatósága útján értesíttetnek. A beíratási díj 23.— P, a tandíj kb. 100 P!

Az 1938/39. iskolai év megkezdése.

Augusztus 29. Hétfő.

Évnyitó értekezlet. Különbözeti vizsgálat. Magánvizsgálat. Javítóvizsgálat kintlakók részére.

Augusztus 30. Kedd.

Írásbeli képesítővizsgálat a pedagógiából. Javító képesítővizsgálat.

Augusztus 31. Szerda.

Írásbeli képesítő-vizsgálat a magyar nyelvből. Javító képesítővizsgálat.

Szeptember 1. Csütörtök.

Írásbeli képesítő-vizsgálat a mennyiségtanból. Javítóvizsgálat a bentlakók részére.

Szeptember 2. Péntek.

Szóbeli képesítő-vizsgálat. (Teljes.)

Szeptember 3. Szombat.

Beíratás.

Szeptember 4. Vasárnap.

A tanév ünnepélyes megnyitása.

Szeptember 5. Hétfő.

Tanítás.

A Budapesti I. ker. állami líceum I. osztályában és a tanítóképző-intézet II-V. osztályában az 1938/39. évben használandó iskolakönyvek jegyzéke.

Tankönyvek:

I. osztály (líceum).

- Sík-Schütz: Imádságos könyv.
- Lékó: Öszöv. és újszöv. bibliai történetek.
- Magdics: Szentírási jegyzetek.
- Hamar: Bibliaismertetés, ref. I. r.
- Pálffy-Bereczky: Egyháztörténet, ev.
- Németh-Novy: Magyar nyelvtan.
- Németh-Somos: Magyar olvasókönyv és stilisztika.
- Németh-Novy: Retorika.

- A magyar helyesírás szabályai. I—V. o. r.
 Lux: Német nyelvkönyv. I. r.
 Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár, I—V. o. r.
 Mesterházy-Madai: Egyetemes történet I. és II. r.
 Barthos-Kuruc: Atlasz a világtörténet tanításához.
 Fodor: Földrajz tanítóképzők részére, I. r.
 Kiss: Mennyiségtan. I. r.
 Móczár: Növénytan.
 Sztankó: Énekiskola. I. r.
 Kosáry: Zongoraiskola.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. I. r.
 Cholnoky és társai: Földrajzi iskolai atlasz. I—II. r.

II. osztály (tanítóképző).

- Schütz: Katolikus hittan.
 Czeglédi: Bibliaismertetés, ref. II. r.
 Pálffy-Bereczky: Egyháztörténet, ev.
 Perjéssy: Test- és élettan.
 Németh-Novy: Retorika.
 Lux: Német nyelvkönyv. II. r.
 Mesterházy-Madai: Egyetemes történet. II. r.
 Fodor: Földrajz. II. o. r.
 Kiss: Mennyiségtan. II. r.
 Móczár: Növénytan.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. II. r.
 Sztankó: Énekiskola. II. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. I. r.
 Sarudy-Hódossy: Összhangzattan. II—V. o. r.
 Kosáry: Harmóniumiskola.

III. osztály.

- Schütz: Erkölcstan. r. k.
 Bárdos: Harmonia Sacra.
 Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés, ev.
 Kornis: Lélektan és logika. II. kiadás.
 Németh: Poétika.
 Lux: Német nyelvkönyv. III. r.
 Lux: Német nyelvten. III—V. o. r.
 Mesterházy-Madai: Egyetemes történet. III. r.
 Fodor: Magyarország földrajza.
 Kiss: Mennyiségtan. III. r.
 Móczár: Állattan.
 Jaloveczky-Koch: Földtan.
 Éber: Fizika. I. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. III. r.
 Sztankó: Énekiskola. III. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kosáry: Harmóniumiskola.

IV. osztály.

Schütz: Kat. egyháztörténelem.
 Révész: A keresztyénség története, ref. II. r.
 Batizfalvy-Bereczky: Bibliaismertetés, ev.
 Drozdy-Frank: Neveléstan, tanítástan, módszertan.
 Népiskolai Tanterv és Utasítás. 1925. IV. és V. o.
 Lux: Német nyelvkönyv. IV. r.
 Mesterházy: Magyar nemzet történelme.
 Fodor: A földrajztanítás módszere.
 Sarudy-Bartha: Magyar nyelvi kézikönyv.
 Prónai-Németh-Novy: Magyar irodalomtörténet. I. r.
 Jaloveczky-Koch: Szerves kémia.
 Kiss: Mennyiségtan. IV. r.
 Csada: Fizika. II. r.
 Móczár-Török: Gazdasági ismeretek. IV. r.
 Sztankó: Énekiskola. IV. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. II. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.
 Barthos-Kurucz: Történelmi atlasz a magyar történelem tanításához.

V. osztály.

Magdics: Hitelemzéstán, r. k.
 Makkay: Kegyelemből, hit által, ref.
 Szele: A vallásoktatás módszertana, ref.
 Szelényi: Az evang. keresztyénség világnézete.
 Frank-Németh: Neveléstörténet.
 Váradi: Iskolaszervezetan. II. kiadás.
 Németh: Magyar irodalomtörténet. II. r.
 Lux: Német nyelvkönyv. V. r.
 Horn: Alkotmánytan.
 Kiss J.: Mennyiségtan. V. r.
 Quint-Jaloveczky: Egészségtan. II. kiadás.
 Horn J.: Közgazdaságtan.
 Sztankó: Énekiskola. V. r.
 Dobó-Ráth-Véghné: Magyar hegedűiskola. III. r.
 Kovács: Orgonaiskola, vagy Kosáry: Harmóniumiskola.

Vezérkönyvek és segédkönyvek:

Frank-Drozdy: Hogyan tanítsunk a népiskolában? IV—V. o. r.
 Egységes vezérkönyvek, IV—V. o. r.
 Kosáry: Népiskolai dalok harmóniumkísérettel, IV—V. o. r.

Gyakorló elemi iskola.

I. osztály.

Quint-Drozdy: Abc színes.

II. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv II.

III. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. III.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. III.
 Tanfi-Stelly: Számtan. III.

IV. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. IV.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. IV.
 Tanfi-Stelly: Számtan. IV.
 Kiss-Nagy: Földrajz. IV.
 Kogutowicz: Térképfüzet. IV.

V—VI. osztály.

Quint-Drozdy: Olvasókönyv. V—VI.
 Urhegyi: Magyar nyelvi példatár. V—VI.
 Tanfi-Stelly: Számtan. V—VI.
 Novy: Állampolgári ismeretek.
 Kiss-Nagy: Földrajz. V—VI.
 Jaloveczky-Móczár: Természetráaj.
 Éber: Vegytan és természettan.
 Kogutowicz: Térképfüzet. V—VI.

VII—VIII. osztály.

Drozdy-Szalatsy: Magyar nyelv könyve. VII. o.
 Drozdy-Szalatsy: Magyar nyelv könyve. VIII. o.

. XV.

A Budapesti Állami Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete.

Az egyesület 1928. március hó 24-én alakult meg. Célja: az összetartás érzésének s a társas érintkezésnek ápolása azok között, kik ifjúságuk legszebb éveit a budapesti állami tanítóképzőben töltötték; célja ezen érintkezés által is ébren tartani azt a pedagógiai szellemet, melyre mint tanítójelöltek, az intézet falai között a vallás-erkölcsi, hazafias népnevelés céljából irányítást nyertek; továbbá célja a nevezett tanítóképzőt, annak intézményeit és az iskolatársak esetleges hátramaradottjait erkölcsileg és — amennyire a körülmények szükségessé és lehetővé teszik — anyagilag is támogatni.

A választmány évenként rendszerint négy ülést tart. A választmány, ha szerény keretekben is, igyekszik csekély adományaival, rendszeren karácsony táján, az intézet növendékeit támogatni.

Az iskolatársak bajtársi érzésük ápolására időnkint a Magyar Tanítók Otthona helyiségében (IX., Kinizsy-u. 14.) összejövetelt tartanak.

Az egyesület vezetősége: az egyesület tiszteletbeli elnöke: Padányi-Frank Antal dr., az intézet igazgatója; választott tisztviselői ezidőszert: Sztankó Béla elnök, Hittig Lajos, Emhő Gyula, Cser

János dr. alelnökök, Jánossy Imre ügyvezető igazgató, Gyurkovich Zoltán főtitkár, Winter Pál titkár, Stipinger János és Klell Kálmán jegyzők, Tass József háznagy, Baráthy László pénztáros, Klemm Árpád ellenőr.

A lefolyt iskolai évben, április hó 30-án, az I. ker. áll. tanítóképző-intézet helyiségében tartotta meg az egyesület XI. rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal:

I.

1. Himnus. Énekelte a tanítóképző-intézet ifjúsági énekkara.
2. a) Bartók: Allegro barbaro.
b) Chopin: Három előjáték. Zongorán előadta: Anda Géza tanítójelölt.
3. Reményik S.: Szív,
Karácsonyi Géza: Tegnap nevettem,
Marcali Frigyes: Békekonferencia. Költemények, szavalta:
Bálint Árpád.
4. Hiszekegy. Énekelte a tanítóképző-intézet ifjúsági énekkara.

II.

1. Bevezető beszéd: dr. Padányi-Frank Antal igazgató.
2. Előki megnyitó.
3. Titkári jelentés.
4. Pénztárosi jelentés. Az 1938. évi költségvetés előterjesztése.
5. A számvizsgálóbizottság jelentése.
6. Választmányi tagok választása.
7. Indítványok.

Az intézet igazgatója bevezető beszédében a tanítóképzők újabb átalakulását méltatta.

Az elnöki megnyitó az 1868. évi XXXVIII. tcikknek az újabb szervezettel való viszonyát fejtegette.

A főtitkár jelentésében első sorban hálával adózott az Alma Mater volt tanárainak azon életirányításáért, melyet ebben a nagymúltú intézetben nyertünk, majd röviden vázolta az elmúlt 10 év történetét; felsorolta azokat a változásokat, amelyek a lefolyt tíz év alatt a tisztikarban történtek; felsorolta azon iskolatársak nevét is, akik közgyűlésünk műsoros részében előadók voltak. Az elmúlt évben 4 választmányi, 3 elnökségi ülést tartottunk. Tagjaink létszámában jelentékenyebb változás nem állott be. Az elmúlt évben a tagok létszáma: 301 rendes tag, 10 alapító és 4 pártoló tag.

Ez iskolai évben nyert jóváhagyást az Alapszabályok módosítása a Belügyminiszter úr által; ennek értelmében a rendes tagok tagsági díja évi 2 (kettő) pengőben, a pártoló tagoké 1 (egy) pengőben állapított meg. A közgyűlés határozatképességéhez 30 (harminc) tag jelenléte szükséges.

Ugyancsak ez iskolai évben nyert jóváhagyást a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről az egyesületünk által létesített 1000 (egyezer) pengős ösztöndíj-alapítvány alapító levele is.

Az egyesület tagjainak névjegyzéke.*

Alapító tagok:

Sztankó Béla,	Gärtner Rezső,
Zsadányi Ferenc,	Bencze István,
M. Mórocz Sándor,	Emhő Gyula,
Tass József,	Scherer Gyula,
Horvay Ede,	Moravitz Lajos.

Rendes és pártoló tagok:

Adamkovits Bertalan, főv. el. ig. IX., Üllői-út 121.
 Ambrus Zoltán Rákospalota, Kinizsi-u. 4.
 Andor Mihály, főv. igazgató, III., Bécsi-út 62.
 Arany Lajos, főv. tanító, I., Kléh István-út 6.
 Asbóth Ferenc Budapest, V., Szabadság-tér 9.
 Augusztiny Oszkár, Tihany, Régi póstaház.
 Ábrán Zoltán főv. tan. XI., Eszéki-u. 2.
 Bajnok Géza, rk. isk. látogató, Dunakeszi.
 Balla Béla, forg. adóellenőr.
 Balogh Ferenc, áll. tanító, IX., Állami menhely, Üllői-út.
 Balogh Imre, polg. isk. tan., Cegléd.
 Balogh Imre, XIV., Bosnyák-u. 1/a.
 Barabás György, polg. tan., Sárvár.
 Baracs Lajos, főv. tanító, I., Csend-u. 40.
 Baráth Géza, ny. polg. tan., XIV., Jerney-u. 7.
 Baráthy László, főv. tanító, VI., Kmetty-u. 2.
 Bartosch József, főv. tan., V., Csanádi-u. 11.
 Dr. Bató László, tan. képző-int. c. igazgató, tanulmányi felügyelő,
 áll. óvónőképző-int. tanár, XIV., Semsey-u. 7.
 Bazsó Károly, kir. közalapítványi ig., Szilfamajor, Fejér m.
 Bálint Árpád, főv. tanító, VIII., Práter-u. 59/c.
 Bárdos Sándor, főv. tan., X., Vaspálya-u. 11.
 Bellay László, Putnok, Gömör m.
 Bencze István, ny. szfv. jav. őrségi főparancsnok, IX., Ferenc-krt. 20.
 Bendes Gyula, főv. tan., III., San Marco-u. 69.
 Benkő Miklós, ref. tanító, Debrecen, Eötvös-u. 59.
 Bereczky Béla, szföv. tanító, VIII., Salétrom-u. 8.
 Berend (Büttel) Károly, áll. polg. isk. igazgató, Szekszárd.
 Berina István, gyógyped. tanár, VII., István-u. 95.
 Besse Gyula, tanító, Szőlősdó, Abaúj m.
 Békéssy Károly, főv. polg. isk. ig., VII., Peterdy-u. 38.
 Bíró Árpád, áll. rend. kezelő főtiszt.
 Bíró József, tan., Nagykőrös.
 Bodó Antal, főv. tanító, IX., Gr. Haller-u. 12—14.
 Bodrogi István, Tápiógyörgye, Pest m.

* Az egyesület tagjait tisztelettel kéri az elnökség, hogy az alkalmaztatásukat vagy a lakóhelyüket illető változást az egyesület ügyvezető igazgatójának (Budapest, VI., Szondy-utca 41. Tel. 1-112-89.) tudomására adni szíveskedjenek.

A dült betűkkel felsoroltak választmányi tagok, a *-gal jelöltek pártoló tagok.

- Bokor Zoltán, főv. tanító, VI., Palotai-u. 75.
 Bóna Menyhért, tanító, Jászjákóhalma, Szolnok m.
 Borbás János, Újpest, József-u. 60.
 Battyányi László, főv. ip. t. isk. igazgató, Rákosszentmihály, Ilona-
 utca 99.
 Böczi Antal, áll. tanító, Nagykanizsa, Zala m.
 Böze Tibor, Kisterenye, Nógrád m.
 vitész Breznay Lajos, polg. tan. Putnok, Gömör m.
 Brém János, polg. tan. VIII., Mária Terézia-tér 1.
 Burics László, polg. tan. Nagyatád.
 Burucs Sándor, Devecser, Veszprém m.
 Búza Gábor, zeneisk. tan., Debrecen, Darabos-u. 16.
 Cicutti Lajos, főv. el. ig., II., Horváth-u. 14.
 Czimerer Béla, főv. polg. igazgató, II., Toldy F.-u. 80.
 Csapó Gusztáv, főv. tan., Újpest, Anonymus-út 22.
 Csányi Lipót József, gyógyped. ig., I., Krisztina-körút 8—10.
 vitész Cseh Endre dr., IV., Veres Pálné-u. 9.
 Csekő Géza, főv. polg. tan., I., Németvölgyi-út 16.
 Cser János dr., főv. tan., XIV., Szabó J.-u. 14.c.
 Cserven György, tanító, Alsódabas, Pest m.
 Csutorás B. Lajos, kántortanító, Szentbalázs, Somogy m.
 Daday Kálmán, tanító, Torvaj.
 Debreceny Miklós, főv. el. ig., III., Zöldmáli-u. 23.a.
 Demecs Kálmán, Újpest, Nádor-u. 46.
 Dévényi Oszkár, felsőkeresk. isk. tanár, VII., Hernád-u. 59.
 Dietzel Béla, főv. ip. tan., Rákosliget, XXV.-u. 24.
 Dobos András, főv. tan., VIII., József-krt. 63.
 Dobos László, rk. tag, polg. tan., VI., Szondy-u. 66. II. 4.
 Dornbach József, Tarnaméra, Heves m.
 Dragoner Endre, főv. tan., Kispest, Teleki-u. 11.
 Drozdy Kálmán, főv. tan., IX., Ernő-u. 19.
Egedy István, főv. el. ig., I., Krisztina-tér 4.
 Eisenstock Alajos, főv. el. igazgató, II., Keleti Károly-u. 26.
 Emhő Gyula, főv. szakf. ig., VI., Szív-u. 19.
 Ettig Károly, tan.
 Ebner Rezső, ny. polg. tan., II., Zsigmond-u. 14.
 Faics István, kántortan., Várszó, u. p. Pétervására, Heves m.
 Farkas István, tan., Bag, Pest m.
 Farkas János, főv. tan., VII., Gyarmat-u. 47.
 Fazekas János, szfőv. tan., XIV., Thököly-u. 170.
 Fehér Elemér dr., klin. orvos, VI., Bulcsú-u. 23. c.
 Fekete Ernő, Budapest, VI., Lehel-u. 14.
 Flérik József, tan., Pere, u. p. Gibárt, Abaúj m.
 Flórencz József, tan., I., Dianna-u. 4.
 Gaál Ödön, áll. ig. tan., Szada, Pest m.
 Garamvölgyi Endre, tanító, Domony, Pest m.
Gärtner Rezső, ny. el. isk. ig., I., Úri-u. 29.
 Gábler Ödön, áll. tan.,
 Gáspárdy Aladár, polg. ig., Balatonfüred.
 Gömör Jenő, tan., Gyömrő, Pest m.

- Gurka Károly, IX., Üllői-út 69.
 Guzmics Lajos, ker. isk. látogató, ig., Letenye, Zala m.
 Györe László, tanító, Árpádföld.
 Gyulai László, polg. ig., Győr, Vass József-u. 15.
 Gyulányi Aladár, szföv. tanszerkész.-int. gondnoka, VII., Thököly-út 5.
 Gyurkicza Miklós, bizt. titk., Szolnok, M. Holl. bizt. társaság.
 Gyurkovich Zoltán, főv. ip. ig., Rákoshegy, Baross-u. 5.
 Haán János, főv. polg. tan., XIV., Nagy Lajos kir. útja 89.
 Haán Pál, áll. szinh. tisztv., VIII., Kender-u. 7.
 Haán Győző, főv. ip. ig., XIV., Amerikai-út 37.
 Hajós Mihály, főv. el. ig., II., Hidász-u. 5.
 Hamvasi Nándor, főv. polg. tanár, VII., Damjanich-u. 32.
 Harsányi László, kántortanító.
 Hasznosy Mihály, tan., Cegléd, II., Kupsi, Kovács major.
 Hámosi Ferenc, Gyömrő, Jókai-u. 5.
Háros Antal, főv. el. ig., VIII., Szentkirályi-u. 47.
 Hegedűs Sándor, tan., Kiskunmajsa, Szegedi-u. Isk.
 Hertendi József, főv. tan., V., Dráva-u. 12.
 Hittig Ágoston, főv. tan., III., Flórián-tér 3.
 * Hittig Gyula, ny. főv. el. ig., XIV., Törökőr-u. 58.
 Hittig Lajos, ny. polg. isk. ig., VIII., Üllői-út 40.
Hock János, főv. el. ig., IX., Soroksári-út 38.
 Hodászy Miklós, testn. ig., IV., Eskútér 6.
 Holup József, Guttamási, u. p. Isztimér, Fejér m.
 Hollós István, főv. tan., IX., Hentes-u. 17.
 Horányi Lajos, szföv. tan., I., Krisztina-körút 131.
 Horányi Lajos, VI., Szinyei-Merse-u. 14.
 Horn József dr., felsőkeresk. ig., VII., Thököly-út.
 Horvay Ede, ny. képzőint. c. ig., I., Szendy-u. 2.
 Horváth István, főv. polg. tan., VII., Elemér-u. 37. II. 1.
 ifj. Horváth István, cégvezető, IX., Tóth Kálmán-u. 8—10.
 Horváth Lajos, Pesthidegkút, Várhegy, Rákóczi-utca.
 Horváth Lajos, Kispest, Deák Ferenc-u. 5.
 Hosszú Lajos, kántortanító, Balatonberény, Somogy m.
 Hubacs Jenő, főv. tan., I., Alkotás-u. 32.
 Hunfalus János, főv. polg. tan., Dunaharaszti, Lónyai-u. 18.
 Ihász Károly, kántortanító, Igrici, u. p. Mezőcsát.
 * Ilosvay Hollóssy Lajos, gazd. főtanácsos, VIII., Rákóczi-út 29.
 Ince Béla, áll. tanító, Mezőtúr.
 Jablonkai (Gräfl) János, áll. el. ig., Solymár.
 Jakopovits Lajos, főv. el. ig., I., Krisztina-krt. 83.
 Jánossy Imre, főv. ip. isk. felügyelő, igazgató, VI., Bajnok-u. 17.
 Jávor László, főv. tan., XIV., Gyarmat-u. 38.
Jovicza Sándor, főv. el. ig., VIII., Bezerédy-u. 16.a.
 Jósavay Gábor dr., főv. polg. tan., IX., Soroksári-út 42.
 Juhász Lajos, IV., Gerlóczy-u. 4. félem. 2.
 Kajdy Gyula, tan., Uri, Pest m.
 Kamarás (Kindl) Vilmos, főv. tanító, I., Alkotás-u. 7.b.
 Kalocsai Sándor, főv. tan., I., Mészáros-u. 14.
 Kapcsos Ferenc, főv. tan., XIV., Amerikai-út 72.

- Karabélyos Ede, tan., Ura, u. p. Csenger, Szatmár m.
 Karvaly Viktor, főv. énekszakfel. II., Keleti Károly-u. 26.
 Kállai Nándor, uradalmi tan., Sarkad, Nyék pusztá.
 Kertész Gyula, főv. polg. tan., I., Fery Oszkár-u. 55.
 Képassy József, V., Wekerle S.-u. 19.
 Kiss Imre, főv. polg. tan., VI., Szt. László-út 26.
 Kiss József Imre, főv. ip. ig., I., Halmi-u. 29.
 Kiss Károly, főv. polg. tan., VIII., Kisfaludy-u. 28/b.
 Klell Kálmán, főv. tan., VI., Rózsa-u. 7.
 Klemm Árpád, a Szentsírrend lovagja, főv. házinyomdai főt., II.,
 Kapucinus-u. 18.
 Kléber Géza, tan., VIII., Práter-u. 59.d.
 Koczóh Sándor, ig. tan., Nagyrábé, Bihar m.
 Koháry Géza, könyvelő, V., Koráll-u. 20.
 Komlós Antal, főv. tan., VIII., Gyulai Pál-u. 6.
 Koncz Géza, főv. polg. tan., V., Csáky-u. 90.
 Kosztolányi István, tan., Simontornya, Tolna m.
 Kovalcsik János, főv. tan., VIII., Hunyady-u. 43.
 Kósa Imre, elektr. tisztv., V., Honvéd-u. 22.
 Kóta László, főv. tan., X., Üllői-út 124.
 Kóta Ferenc, főv. tan., IX., Kén-u. 3., IV. ép.
 Kökény Péter, ny. szföv. ip. isk. ig., Rákosszentmihály, Rákóczi-u. 92.
 Krasznai András, főv. tan., IV., Cukor-u. 6.
 Kreizler Sándor, főv. el. ig., X., Kada-u. 31.
 Kristó István, tan., 3
 Kucharik József, szföv. el. ig., VIII., József-kr. 77. II. 25.
 Kupi Ferenc, főv. nyilv. vezető, I., Alkotás-u. 39.a.
 Lantos Zoltán, tan., Budaörs.
 Lánicz József, áll. ig. tan., Budafok, Anna-u.
 Láng Tivadar, Szentendre.
 Lenkei Vilmos, főv. el. ig., VII., István-út 29.
 Léka István, Pestszentlőrinc, Állami lakótelep 138. I. 7.
 Ligeti Béla, főv. polg. tan., I., Lenke-út 88.
 Linczenpolcz József, gyárig., Ujlaki téglagyár, Bécsi-u. 134.
 Locsava Sándor, főv. tan., Újpest, Hajnal-u. 13.
 Lőrincz Dezső, Örkény, Pest m.
 Luspay Kálmán, főv. polg. tan., I., Csurgói-u. 20. a.
 Machács Lajos, főv. ip. tan., Gróf Csáky Albin-u. 4.
 Magyary Lajos, főv. el. ig., I., Horthy Miklós-út 52.
 Maier János, polg. tan., Kispeszt, Lehel-u. 4.
 Makray János, főv. tan., Pesterzsébet, János-u. 70.
 ifj. Mandl Kálmán, urad. tan., Alcsut, Göböl járás, Fejér m.
 Martos Ágost, ny. főv. el. ig., Albertfalva, Kertváros, Újvidék-u. 8.
 Marx Ferenc, tanító, Szentbékála, u. p. Kővágóörs.
 Máder Zsigmond, áll. polg. tanár, Kispeszt, II., Fő-tér 13.
 Márkus Rudolf, áll. tan., Hódmezővásárhely.
 Mendei Mihály, tanító, Pusztatötlaka.
 Merva Ferenc, r. kat. el. isk. igazgató, Rákoscscaba.
 Mezey Ferenc, főv. tornaszakf., I., Horthy Miklós-út 71.
 Mérey György, főv. tan.,

- Mihalik József, tan.-képző-int. tanár, Sashalom, Bejczy-u. 1.
 Misky István, áll. ig. tan., Makó, Rákostanyai-u.-i el. isk.
 Molnár Géza, főv. tan., VII., Rákóczi-út 80.
 Molnár István, főv. tan., VIII., Üllői-út 76.
 Molnár János, főv. polg. tan., VIII., Szentkirályi-u. 11.
 Molnár József, kántortanító, Bánd, Fejér m.
 Moravitz Lajos, főv. el. ig., VIII., Práter-u. 11.
 Mosonyi László, Patak, Nógrád m.
 Moussong Gusztáv, áll. ig. tan., Nagykovácsi, Pest m.
 vitéz Móry Jenő, főv. tan., IX., Páva-u. 31.
M. Mórocz Sándor, főv. polg. isk. ig., Újpest, Kölcsey-u. 15.
 Müller János, tan., Budafok.
 Nagy Béla, ny. főv. polg. isk. ig., II., Kapi-u. 11.
 Nagy Jenő, főv. tan., II., Csalogány-u. 34.
 Nagy József, polg. tan., Debrecen, Szt. Anna-u. 29.
 Nagy Károly, XIII., Árbóc-u. 4.
 Nagy Lajos, főv. tan., XIV., Lengyel-u. 41.
 Nemeskéri Ferenc, főv. tan., III., Miklós-tér 2.
 Németh Ferenc, kántortanító, Somogysámszon, Somogy m.
Németh Károly, főv. tan., VI., Teréz-krt. 30.
 Novomeszky Gusztáv, főv. tan., Rákospalota, Tóth István-u. 146.
 Nyíri Albert, tan.
 Ogonovszky Ernő, ig., tan., Felsőgalla, Cementgyár.
 Padányi Lajos, áll. ig. tan., Nyergesújfalu.
Palotás Miklós, főv. tan., I., Alkotás-u. 35.
 Páhány János, tan., Dáka, Veszprém m.
 Pálosi Ottó, főv. tan., II., Tölgyfa-u. 14.
 Perjéssy Kálmán dr., fogorvos, I., Alkotás-u. 39.a.
Petik Kálmán, korm. tan., főv. el. ig., a nyaraltatási akció vezetője,
 IV., Prohászka Ottokár-u. 4—6.
 Pédery Gyula, főv. ip. tan., VIII., József-krt. 29.
 Pilisi Lajos, kántortanító, Érsekcsanád, Pest m.
Pogány József, főv. el. ig., III., Timár-u. 32.
 Pók Aladár, tan., Tura.
 Pörje László, főv. tan., I., Maros-u. 27.
 Princz Rudolf, tan., Vácduka, u. p. Váchartyán.
 Prockl Gyula, ig. tan., Bicske.
 Pusztay Kálmán, főv. el. ig., I., Rozmaring-u. 3.
Radnóti Lajos, főv. el. ig., VI., Váci-út 57.
 Randl Árpád, magántisztv., VIII., Lippay György-u. 2.
 Reicz Antal, tan., Hajós, Pest m.
 Remes Alajos, főv. el. ig., XII., Alkotás-u. 9.
 Remete Imre, Sashalom, Andrásy-út 53.
Reuter Ágoston, főv. polg. tan., IX., Kinizsy-u. 10.
 Révay Márton, I., Budakeszi-út 8.
 Riesz Dónát, főv. tan., I., Menkhina János-u. 8.b.
 Rudolf Rezső, főv. polg. tan., III., Föld-u. 57.
 Rupnik Károly, főv. tan., I., Galántai-u. 14.
 Ruppert Róbert, áll. tan., Balatonalmádi, Veszprém m.
 Ruthner Gyula, főv. igazgató, II., Bimbó-u. 18.

- Sági Kálmán, tan., Mindszentkála, u. p. Kővágóórs.
vitész Sándor István, főv. el. ig., V., Pannónia-u. 81.
 Schannen Jenő, főv. polg. tan., I., Krisztina-krt. 8—10.
Scherer Gyula, ny. áll. polg. isk. felügyelő-gazgató, Újpest, Toldi u. 14.
 Schiller Ferenc, tan., Vác, Fegyház-u. 6.
 Schmall Zsigmond, nyug. ig. tan.,
 Schmoll János, tan., Ózd, Gyártelep, Borsod m.
 Sebestyén Ferenc, tan., Nagykamond, Vas m.
 Simon Ferenc, polg. tan., Putnok, Gömör m.
 Simon Miklós, ny. polg. ig., I., Mátray-u. 5—7.
 Simonffy János, főv. polg. tan., XI., Előpatak-u. 7.
 Somorjai József, Ózd, Hétes-u. 4.
 Soóky Sándor, főv. tan., VII., Kazinczy-u. 23.
 Sterk István, tan., Pestszentlőrinc, Darányi Ignác-u. 21.
 Stipinger János, tan., XIV., Nürnberg-u. 20.
 Stolmár László dr., főv. tan., VIII., Baross-u. 71.
 Stolmár Károly, főv. polg. tan., IX., Üllői-út 124.
 Stolmár Viktor, tanító, Pásztó, Heves m.
 Studentz István, tan., Monor, Toldi-u. 20.
 Sümegi Rudolf, I., Logodi-u. 6.
Szabó Jenő, tan., Adony, Külső iskola.
 boczonádi Szabó Lajos, földb., Bakonybél.
 Szalay Pál, áll. tan., Kúnszentmiklós, Pest m.
Szalatsy Richárd, tanítóképző-int. tanár, I., Tétényi-út 19.
 Szamosfalvi Imre, kántortanító, Verseghy, Pest m.
 Szarvas Ede, áll. ig. tan., Kispeszt, Vécsey-u. 11.
 Szász Károly, polg. tan., Abaújszántó.
 Szebényi Rezső, főv. polg. tanár, III., Ágoston-u. 8.
 Szegedi István, V., Vág-u. 12.
 Szeidl József, tanító, Abony, Pest m.
 Szeidl Oszkár, kántortanító, Vecsés, Pest m.
 Szelényi Ferenc, szföv. tan., VIII., Lósy Imre-u. 3.
 Szemerszky János, szföv. tan., VII., Bethlen Gábor-tér 3.
 Szendrődy (Scheiber) Ferenc, ig. tan., Rinyabesnyő, u. p. Lábod,
 Somogy m.
 Szenté Lajos, főv. tan.
 Szentmiklósy Gyula, ny. ig. tanító, Ádánd, Somogy m.
 Szécsényi Sándor, polg. tanár, Putnok, Gömör m.
 Sziklaváry Béla, főv. tan., Soroksár, Grassalkovich-u. 172.
 Sziklás Sándor, Újpest, Lőrinc-u. 104.
 Szilas Ágost, főv. szakf. ig., I., Krisztina-krt. 131.
Szilágyi Béla, főv. polg. tan., I., Otthon-u. 28.a.
 Szinnai János, Lajosmizse.
 Szíjártó Ernő, VI., Csata-u. 4.
 Szőlősi Andor, főv. tan., I., Enyedi-u. 11.
 Szőnyi Károly, tan., Dömsöd.
 Sztankó Béla, ny. tanítóképző-int. főig., I., Fery Oszkár-u. 34.
 * Sztankó Teréz, főv. tanító, I., Fery Oszkár-u. 34.
 Suchovszky Béla, tanító, Nógrádverőce.
 Szvoboda Kornél, főv. tan., IX., Üllői-út 97.

- Szvoboda Ödön, ny. áll. gazd. tan., Kispest, Villany-u. 8.
 Takáts Bogdán, főv. el. ig., I., Czakó-u. 9.
 Tanner Gyula, kántortanító.
 Tarkó Lajos, népm. titkár, Berettyóújfalu, Bihar m.
 Tass József, ny. felügyelő ig., III., Pusztaszeri-u. 85.
 Tausz György, VII., Elemér-u. 6.
 Tellér Ferenc dr., főv. tan., I., Schweidel-u. 11.
 Tellér Gyula, főv. ig., II., Batthyány-u. 32.
 Ternyei Ferenc, főv. el. ig., V., Falk Miksa-u. 13. I. 6.
 Till Géza, főv. el. ig., I., Attila-u. 107.
 Török Miklós, kántortanító, Oros, Szabolcs m.
 Tőke Gyula, tan., VIII., Rozgonyi-u. 2.
 Újváry Lajos, tan., Sánta, Borsod m.
 Ungtváry Elemér, főv. el. ig., VII., Elemér-u. 20.
 Vadas József, tan.,
 Vagner Béla, tan., V., Csáky-u. 43.
 Varga Károly, főv. tan., VII., Istvánffy-u. 38.
 Vándory Dezső, főv. gyógyint. ig., III., Miklós-tér 5.
 Ványi Benő, tan., Siómaros, Veszprém m.
 Vecsey Géza, szfőv. ip. tan., II., Iskola-u. 8.
 Végh József, óvónőképző-int. ig., VII., Rózsák-tere 7.
 Vésey Győző, tan., III., Veder-u. 21.
 Vitál Ödön, főv. szakf. ig., I., Márvány-u. el. isk.
 Vlaszák István, ny. főv. el. ig., Albertfalva, Temesvári-u. 21.
 Volly István, főv. tan., Pestszentlőrinc, Lakótelep 19/11.
 Waldfogel Ferenc, áll. tan., Pécs, Megyeri-u. 8.
 Weiser Imre, Dévaványa, Szolnok m.
 Wilde Ferenc dr., főv. tan., VIII., Horánszky-u. 26.
 Winter Pál, főv. tan., VIII., Práter-u. 34.
 Zelenka János, tan., Pestszenterzsébet, Család-u. 88.
 Zsadányi Ferenc, ny. főv. el. ig., XI., Rozmaring-u. 3.
 Zsemlye Zoltán, tan.,
 Zsohár Gyula, főv. tan., VII., Kazinczy-u. 23.

XVI.

Statisztika.

		I.	II.	III.	IV.	V.	össz.
a) A tan- száma- nak alakulása	Beiratkozott	28	28	27	36	21	140
	Osztályoztatott	24	26	24	34	21	129
b) A tanulók meg- oszlása kor szerint	1923-ban született	6	—	—	—	—	6
	1922-ben "	12	14	—	—	—	26
	1921-ben "	1	7	10	—	—	18
	1920-ban "	5	5	9	15	—	34
	1919-ben "	—	—	5	9	8	22
	1918-ban "	—	—	—	9	6	15
	1917-ben "	—	—	—	1	6	7
	1916-ban "	—	—	—	—	1	1
c) A tanulók megoszlása vallás szerint	Róm. kat.	19	18	17	27	16	97
	Gör. kat.	—	1	—	1	—	2
	Református	3	5	7	2	5	22
	Ág. h. ev.	2	2	—	3	—	7
	Gör. kel. szerb	—	—	—	1	—	1
d) A tanulók anyanyelve és nyelv- ismerete	Magyar anyanyelvű	24	26	24	34	21	129
	Németül beszél	1	—	—	—	1	2
	Szerbül beszél	—	—	—	1	—	1
	Tótul beszél	—	—	—	—	1	1
e) A tanulók szüleinek foglalkozása	Kisbirtokos	4	1	—	1	—	6
	Kisbirtokos — napszámos	—	—	—	1	—	1
	Gazdasági tisztviselő	—	—	1	—	—	1
	Egyéb gazdasági segédszemély	—	—	—	2	1	3
	Földművelési napszámos	1	—	1	1	1	4
	Kisiparos	3	4	2	4	4	17
	Ipari vagy bányászati tisztviselő	1	—	—	—	—	1
	Egyéb ipari v. bány. segédszemély	4	6	4	10	3	27
	Ipari vagy bányászati napszámos	1	—	1	1	1	4
	Kiskereskedő	—	—	—	—	4	4
	Kereskedelmi tisztviselő	—	1	—	—	—	1
	Egyéb kereskedelmi segédszemély	2	1	—	1	—	4
	Közlekedési tisztviselő	1	—	—	1	—	2
	Egyéb közlekedési segédszemély	—	—	2	1	—	3
	Köztisztviselő	—	2	1	—	—	3
	Pap, tanár, tanító	2	3	3	5	—	13
	Másféle értelmiségi	1	—	1	1	1	4
	Közhivatalban alkalmazott altiszt	2	5	3	3	1	14
	Katona-altiszt (csendőr, rendőr)	—	—	1	—	—	1
	Nyugdíjas köztisztviselő	—	2	2	1	3	8
	Nyugdíjas altiszt	1	1	1	1	2	6
	Árvaházi, szeretetházi tanuló	1	—	1	—	—	2

		I.	II.	III.	IV.	V.	össz.
f) A tanulók szüleinek lakóhelye	Budapest	10	9	12	13	8	52
	Pest vm.*	3	8	3	7	2	23
	Abauj-Torna vm.	—	—	—	1	—	1
	Arad vm.	—	—	—	1	—	1
	Baranya vm.	—	1	—	—	—	1
	Bács-Bodrog vm.	—	—	1	—	—	1
	Békés vm.	—	1	1	1	—	3
	Borsod vm.	—	1	1	—	—	2
	Csanád vm.	—	—	—	2	—	2
	Fejér vm.	—	—	—	1	2	3
	Gömör vm.	—	—	—	1	—	1
	Győr vm.	1	—	—	—	—	1
	Hajdu vm.	—	—	—	—	1	1
	Heves vm.	1	—	—	1	—	2
	Hont vm.	—	—	—	—	1	1
	Komárom vm.	2	—	1	—	1	4
	Moson vm.	—	—	—	1	—	1
	Nógrád vm.	—	—	3	—	—	3
	Nyitra vm.	—	—	—	—	1	1
	Somogy vm.	4	—	1	2	—	7
	Sopron v.	—	—	—	1	1	2
	Szabolcs vm.	—	—	—	—	1	1
	Szatmár vm.	—	—	—	—	1	1
	Szeged v.	—	1	—	—	1	2
	Tolna vm.	2	3	—	—	1	6
	Vas vm.	—	2	—	1	—	3
	Veszprém vm.	—	—	1	—	—	1
	Zala vm.	—	—	—	1	—	1
	Csehszlovákia	1	—	—	—	—	1
g) a tanulók mulasztása	Igazolt órák száma	1148	711	1255	1409	1365	5888
	Igazolatlan órák száma	1	—	—	6	—	7
h) Rendkívüli tantárgyak	Kisebbségi német nyelv	10	9	5	6	4	34
	Kisebbségi tót nyelv	1	1	1	3	1	7
	Egyházi ének és zene	—	—	17	11	4	32
	Fakultatív zene	2	—	—	1	—	3

* Jegyzet. Vasúton bejáró növendékek : Budaörsről 1, Cinkotáról 1, Csillaghegyről 1, Erdővárosról 1, Gyömrőről 1, Maglódról 1, Szentendréről 1.

i) Tanulmányi eredmény tantárgyak szerint.

Tantárgy	I. o.				II. o.				III. o.				IV. o.				V.			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Magaviselet	18	6	—	—	20	6	—	—	19	5	—	—	30	4	—	—	17	4	—	—
Szorgalom	4	18	2	—	6	17	3	—	6	16	2	—	14	19	1	—	7	11	3	—
Hittan	8	14	2	—	9	11	6	—	13	9	2	—	16	14	4	—	13	8	—	—
Neveléstudomány	—	—	—	—	14	10	1	1	10	10	3	1	22	10	2	—	9	5	7	—
Iskolaszerveztan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11	4	—
Tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	25	2	—	5	15	1	—
Magyar nyelv	6	9	9	—	6	13	7	—	7	11	6	—	11	15	8	—	5	14	2	—
Német nyelv	6	9	8	1	3	13	10	—	6	7	11	—	6	18	10	—	6	11	4	—
Tört., alkotm.	2	8	13	1	2	12	12	—	5	10	9	—	5	21	8	—	3	8	10	—
Földrajz	3	17	4	—	4	17	5	—	3	16	4	1	15	18	1	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	1	10	12	1	4	6	13	3	6	8	10	—	3	18	13	—	2	10	8	1
Term., kémia	15	5	2	2	6	17	3	—	9	15	—	—	18	16	—	—	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10	8	—	12	20	2	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	14	2	—
Gazd., közgazd.	6	12	6	—	5	9	11	1	6	8	9	1	15	16	2	1	6	13	1	1
Rajz	1	19	3	1	5	14	7	—	5	14	5	—	6	20	8	—	9	12	—	—
Szépíráás	2	13	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	8	11	5	—	10	12	4	—	10	11	3	—	16	13	5	—	10	9	2	—
Zene	16	6	2	—	14	7	5	—	13	8	2	1	20	8	5	1	12	9	—	—
Kézimunka	19	5	—	—	19	6	1	—	21	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlás	7	8	8	—	9	9	8	—	11	8	5	—	10	17	7	—	10	11	—	—
Írásbeli külső alak	6	11	7	—	7	14	5	—	10	8	6	—	15	14	5	—	12	9	—	—

j) Általános előmenetel.*

Osztály	Általában			Elégtelen		
	jeles	jó	elégs.	egy tárgyból	Két tárgyból	Több tárgyból
I.	—	7	12	4	1	—
II.	3	4	16	2	—	1
III.	2	6	13	2	1	—
IV.	1	17	15	—	1	—
V.	1	11	8	—	1	—
Össz.	7	45	64	8	4	1

k) Vegyesdíj-fizetők, mentesek és internátusi kedvezmények.

Osztály	Vegyesdíj fizető (100 P.)	Vegyesdíj fiz. alól mentes	fizető bentlakó			
			Havi 50.—	Havi 40.—	Havi 30.—	Havi 20.—
I.	24	—	11	—	—	—
II.	26	—	4	2	1	—
III.	24	—	1	2	—	1
IV.	29	5	2	4	3	2
V.	19	2	—	2	6	2
Össz.	122	7	18	10	10	5

* Általában jeles, akinek legfeljebb egy jó, általában jó, akinek legfeljebb egy elégséges és általában elégséges, akinek egynél több elégséges van. A magaviseletről, szorgalomból, írásbeli dolg. külső alakjából és a fakultatív tárgyakból nyert osztályzat nem számít.

l) Az intézet benépesülése 1920/21. tanévtől 1937/38. tanévig.

Tanév	Nyilvános tanulók						Magántanulók						Nyilvános és magán-tanulók összesen
	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.	Össze-sen	
1920—21	26	28	35	41	—	130	3	9	6	17	—	35	165
1921—22	27	26	40	39	—	122	3	4	6	9	—	22	144
1922—23	42	28	33	44	—	147	5	4	6	4	—	19	166
1923—24	56	36	21	43	—	135	4	6	5	6	—	21	156
1924—25	38	37	30	22	19	146	7	6	5	3	1	22	168
1925—26	42	28	26	25	20	141	1	4	4	8	—	17	158
1926—27	37	40	28	19	26	151	—	1	3	2	2	8	159
1927—28	41	39	31	27	19	157	2	1	1	5	3	12	169
1928—29	36	36	33	29	31	165	—	—	2	8	1	11	176
1929—30	39	39	40	36	32	186	—	—	—	13	4	17	203
1930—31	34	40	40	35	40	189	—	—	—	3	1	4	193
1931—32	41	31	41	38	38	189	1	—	—	3	5	9	198
1932—33	37	36	38	41	38	190	—	1	—	2	5	8	198
1933—34	35	39	40	36	39	189	—	—	—	—	1	1	190
1934—35	34	26	35	37	32	164	—	—	1	—	2	3	167
1935—36	32	36	23	25	31	147	—	1	1	2	1	5	152
1936—37	33	26	34	26	26	145	—	—	—	—	3	3	148
1937—38	24	26	24	34	21	129	—	—	—	1	1	2	131

m) Szertárak, könyvtárak, ingóságok.

Sorszám	A vagyontárgyak csoport szerinti megnevezése	A tanév folyamán történt gyarapodás, apadás				A tanévvégi állomány		
		Vétel	Ajándék	Értéke p	f.	drb.	P	f.
1	Bútorok	20	29	191	50	2302	32,651	64
2	Házi és irodai felszerelés	14	1	78	80	259	1,812	44
3	Köztartási bútorok	—	—	—	—	328	7,142	50
4	Gyakorlóiskola I-II.	17	—	62	60	1157	1,198	33
5	Magyar szertár	24	10	235	55	2159	4,220	60
6	Pedagógiai	24	7	152	94	3378	19,434	55
7	Történelmi	15	1	184	20	1993	6,437	78
8	Földrajzi	7	17	142	50	1158	4,728	37
9	Mennyiségtani	—	—	—	—	196	808	56
10	Természetrajzi	2	2	15	—	1202	9,726	12
11	Kémiai	—	1	10	—	253	3,616	30
12	Fizikai	7	1	57	32	695	10,822	71
13	Gazdasági	2	—	27	—	1546	8,679	68
14	Rajz	—	7	3	50	423	3,569	70
15	Zene	1	31	124	30	1070	18,020	67
16	Kézimunka	—	1	4	—	62	2,118	90
17	Torna	7	5	1328	46	631	15,809	52
18	Gyakorlóiskola III—IV.	—	—	—	—	323	781	41
19	Nyilv.-tart és számad. könyvek	1	—	2	—	125	261	40
20	Gyakorlóiskola V—VIII.	—	—	—	—	620	2,717	50
21	Német nyelvi könyvtár	7	—	30	90	458	521	15
Összesen		148	113	2,650	57	20338	155,079	83
Ifjúsági könyvtár		1	70	64	50	2435	2,854	20
Együtt		149	183	2,715	07	22773	157,934	03

n) Az iskolaépületre vonatkozó adatok:

a) A helyiségek száma: 1. Alagsorban: 14; 2. földszinten: 36; 3. az I. emeleten: 37; 4. a II. emeleten: 18. Összesen: 105. Ebből 97 fő-, 8 mellékhelyiség.

b) A fontosabb helyiségek alapterülete:

1. Igazgatói iroda, irattár, telefonszoba (32.40 m², 17.64 m², 16.2 m²).

2. Szertárak (pedagógiai 30.— m², történelmi 21.25 m², magyar 15.4 m², fizikai a) 16.73 m², b) 17.51 m², c) 29.01 m², egészségügyi 18.41 m², természetrajzi 47.98 m², földrajzi 18.72 m², gazdasági 38.24 m², rajzi 47.98 m², torna sz. 18.50 m², I. zene sz. 11.04 m², II. zene sz. 24.06 m², szlőjd sz. 21.20 m², nagy pedagógiai 63.— m², I. sz. gyak. isk.-i 28.75 m², II. sz. gyak. isk.-i 14.22 m²),

3. Osztálytermek: I. 61.74 m², II. 56.— m², III. 55.72 m², IV. 68.63 m², V. 69.39 m², gyak. isk. termek: földszinti 71.70 m², I. em.-i 62.50 m², II. em.-i 62 m².

4. Tanári tanácskozó, díszterem, tornacsarnok: (81.— m², 160 m², 204 m²).

5. Internátusi helyiségek:* a) hálók: 93 m², 93 m², 80.28 m², b) dolgozók: 35.34 m², 35.34 m², 33.85 m², 77.37 m², c) étkező 107.52 m².

6. Az udvar és a kert területe együtt: 700 □ öl.

* Az internátusban a férőhelyek száma: 80.

TARTALOM

	Lap
Az intézet multja	3
Búcsú nyugalomba vonuló kartársunktól	6
Horváth István †	11
Növendékeink lelki fejlődése a Szent István-Emlékében	12
I. Az iskolai év története	16
1. Hatóságok	18
2. Tanári testület	18
3. Intézeti segédszemélyzet	23
4. A tanártestület társadalmi és irodalmi munkássága	23
II. A növendékek magaviselete, szorgalma és előmenetele	25
III. Épület. Berendezés. Udvar. Kert	30
IV. Internátus. Köztartás. Segélyezés, ösztöndíjak, alapítványok	30
V.-VI. Nevelés. Fegyelem.	32
1. Valláserkölcös nevelés	32
2. Hazafias nevelés	34
3. Művészi nevelés	34
4. Testnevelés	35
5. Állatvédelem	35
6. Ifjúsági egyesületek	36
VII. Tanítás	40
1. Gyakorlati kiképzés	41
2. Kisebbségi nyelvi tanfolyamok	41
3. Fakultatív zene és egyházi ének	42
4. Írásbeli dolgozatok	42
5. Tanulmányi kirándulások	44
6. A balatoni kirándulás	45
VIII. Egészségi állapot	47
IX. Tanítóképesítés	47
X. Gyakorlóiskola	49
XI. Iskolán kívüli népművelés	51
XII. Apponyi Kollégium	52
XIII. Továbbképzés	53
XIV. Tájékoztató az 1938/39. iskolai évre	56
XV. A Budapesti Áll. Tanítóképző-Intézeti Iskolatársak Egyesülete	60
XVI. Statisztika	69

